

Lietuvos naftos produktų prekybos įmonių asociacija

**TAIKOMOJO MOKSLO DARBO
ATASKAITA**

Užsakovas: LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTERIJA

Darbo pavadinimas: **SUSKYSTINTŲ NAFTOS DUJŲ ĮRENGINIŲ
EKSPLOATAVIMO TAISYKLIŲ TAIKYMO
PRAKTIKOJE ANALIZĖ IR REKOMENDACIJŲ
JŲ PATIKSLINIMUI PARENGIMAS**

Mokslo sritis: Technologijos mokslai (T000)

2007 m. liepos 19 d. Sutartis Nr. 8-300

Autorius: Algimantas Bražiūnas

Darbo anotacija

Parengto mokslo darbo tikslas - remiantis Lietuvos Respublikoje ir Europos Sąjungos šalyse galiojančių norminių teisės aktų analize bei praktinėmis suinteresuotų institucijų pastabomis, įvertinti galiojančių Lietuvoje suskystintų naftos dujų įrenginių eksploatavimo taisyklių nustatytus reikalavimus ir parengti rekomendacijas šių taisyklių patikslinimui.

Šio darbo analizei buvo panaudoti pagrindiniai galiojantys Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos norminiai dokumentai, teisės aktai ir kiti tarptautiniai dokumentai, reglamentuojantys suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimą.

Pagal minėtų teisės aktų ir norminių dokumentų bei suinteresuotų institucijų pastabų ir pasiūlymų analizę buvo parengtos rekomendacijos teisinio reguliavimo dokumento „Suskystintų naftos dujų įrenginių eksploatavimo taisyklės“, patvirtinto Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. Gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 428, pakeitimo projektui, kuris reglamentuotų suskystintų naftos dujų įrenginių eksploatavimo reikalavimus. Šių rekomendacijų pagrindu buvo parengtas minėtų taisyklių projektas, kuris atitinka analogiškiems reikalavimams, nustatytiems ES teisės aktais ir neprieštarauja šalyje galiojantiems teisės aktams.

Problema

Lietuvoje suskystintųjų naftos dujų įrenginiai nuo 2003 metų buvo eksploatuojami pagal teisinio reguliavimo dokumento „Suskystintų naftos dujų įrenginių eksploatavimo taisyklės“ nustatytus reikalavimus. Per šį laikotarpį įvyko daug pasikeitimų, Lietuva įstojo į Europos Sąjungą, atsirado naujos pažangios technologijos užpildant balionus suskystintomis naftos dujomis ir eksploatuojant suskystintų naftos dujų įrenginius, nustojo galioti arba pasikeitė su taisyklėmis susijusios kai kurios normos ir teisiniai dokumentai, suskystintų naftos dujų balionai gaminami, remontuojami ir atestuojami pagal naujus slėginių įrenginių techninio reglamento reikalavimus. Atsirado poreikis spręsti minėtas problemas ir įvertinus naujoves bei atsižvelgus į suskystintų naftos dujų įrenginius eksploatuojančių įmonių pastabas, esamas taisykles peržiūrėti ir pakoreguoti.

Tyrimų tikslas

Atlikti suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimo taisyklių nustatytų reikalavimų analizę ir parengti rekomendacijas šių taisyklių patikslinimui.

Objektas

Tyrimų objektas yra Lietuvos ir Europos Sąjungos šalių suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimo reikalavimus nustatantys ir su tuo susiję teisės aktai.

Tyrimų metodika

Šiame mokslo darbe siekiant numatyto tikslo, buvo analizuojami Lietuvos ir Europos Sąjungos šalių suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimo reikalavimus nustatantys ir su tuo susiję kiti teisės aktai. Remiantis šia analize ir suinteresuotų institucijų pastabomis ir pasiūlymais buvo parengtos rekomendacijos ir suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimo taisyklių pakeitimo projektas.

Europos Sąjungos šalių suskystintų naftos dujų įrenginiams reikalavimus nustatančių teisės aktų ir šių įrenginių darbo ypatumų analizė

Europos Sąjungoje reikalavimus suskystintų naftos dujų gamybai, jų kokybei, transportavimo, laikymo, išpilstymo ir kitai įrangai nustato leidžiami standartai ir norminiai aktai.

Standartas – sutarimu parengtas ir pripažintas standartizacijos institucijos priimtas neprivalomas dokumentas, kuris nustato bendram ir daugkartiniam naudojimui tinkančias taisykles, bendruosius principus ar charakteristikas ir yra skirtas įvesti optimaliai tvarkai tam tikroje srityje.

Europos standartus tvarko Europos standartų komitetas CEN (pranc. Comite Europeen de Normalisation). Komiteto CEN nariai yra šios Europos valstybės: Airija, Austrija, Belgija, Danija, Graikija, Islandija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Liuksemburgas, Nyderlandai, Norvegija, Portugalija, Prancūzija, Suomija, Švedija, Šveicarija ir Vokietija. Asociuoti nariai yra: Bulgarija, Čekija, Estija, Kipras, Latvija, Lietuva, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Turkija ir Vengrija.

Europos standartus, rengiamus dujų (gamtinių ir suskystintų) sričiai, koordinuoja vykdytysis komitetas CEN PC3 GAS.

Pagal CEN (Europos standartizacijos komitetas) ir CENELEC (Europos elektrotechnikos standartizacijos komitetas) Europos standartus, parengtus CEN 181-jo technikos komiteto „CEN/TC-181 suskystintųjų dujų įranga“ (CEN/TC-181 Dedicated liquefied petroleum gas appliance), skirtus suskystintų naftos dujų naudojimui, įpareigoti taikyti CEN nariai: Airija, Austrija, Belgija, Čekija, Danija, Estija, Graikija, Islandija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė (Didžioji Britanija), Kipras, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Slovakija, Slovėnija, Malta, Norvegija, Olandija, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Suomija, Švedija, Šveicarija, Vengrija ir Vokietija.

Perimant Europos standartus kaip Lietuvos standartus, šalinamos kliūtys prekyboje, supaprastinama ir valdoma procedūrų ir produktų įvairovė, užtikrinamas efektyvus žaliavų, energijos išteklių ir kitų resursų naudojimas, visuomenės ir vartotojų sauga, sveikata ir aplinkos apsauga, mažinamas rinkos nepastovumas.

CEN TK-181 yra parengęs išsamų funkcinių standartų rinkinį, kuris apima visas suskystintų naftos dujų tiekimo sistemos dalis nuo dujų gamybos iki jų pateikimo vartotojui, įskaitant dujų transportavimo, išpilstymo, saugojimo ir kitą įrangą. Kadangi suskystintų naftos dujų tiekimo sistemos yra sudėtingos, todėl jų konstrukcijos ir naudojimo saugos svarba lėmė labai detalių taisyklių ir naudojimo instrukcijų parengimą šalyse narėse. Šie detalūs dokumentai rėmėsi pripažintais dujų inžinerijos srities standartais ir specialiais reikalavimais, kuriuos nustatė šalių narių institucijos.

CEN TK-181 sudaro eilę darbo drupių (WG), kurios ruošia standartus tam tikrai apibrėžtai sričiai, pvz., suskystintos naftos dujos, reikalavimai jų sudėčiai ir kokybės patikrai, gabenami dujų balionai, jų uždarymo ir reguliavimo įtaisai bei balionų periodinė

kontrolė, požeminės ir antžeminės suskystintų naftos dujų talpyklos, automobilinių suskystintų naftos dujų sistemos, suskystintų naftos dujų įranga ir pagalbinių reikmenys, suskystintų naftos dujų automobilinės cisternos, jų tikrinimas ir bandymas ir t.t.

Visi CEN TK-181 parengti standartai, kurie susiję su suskystintomis naftos dujomis ir jų naudojimu, yra perimti Lietuvos standartizacijos departamento. Šiuo metu Lietuvos standartizacijos departamentas yra perėmęs 64 Europos standartizacijos komiteto 181-jo technikos komiteto parengtus standartus, susijusius su suskystintomis naftos dujomis (Sąrašas pridedamas).

Kadangi standartas yra sutarimu parengtas ir pripažintos standartizacijos institucijos priimtas, tačiau neprivalomas dokumentas, kai kurios Europos Sąjungos šalys CEN TK-181 parengtų standartų pagrindu turi parengusios suskystintų naftos dujų įrenginių eksploatavimo taisykles, kuriose išdėstyti pagrindiniai techniniai, organizaciniai ir techninės saugos reikalavimai naudojant suskystintas naftos dujas.

Daugumoje Europos valstybių suskystintųjų dujų pripildymo, transportavimo ir laikymo įrenginiai yra eksploatuojami vadovaujantis tuos įrenginius gaminančių įmonių parengtuose įrenginių techniniuose dokumentuose išdėstytais reikalavimais.

Buitinių dujų balionų užpildymas kitose Europos šalyse atliekamas įvairiai, pvz., Anglijoje, Lenkijoje, Latvijoje balionai užpildomi tik centralizuotai, stambiose dujų pilstymo stotyse, turinčiose didelius suskystintų dujų sandėliavimo rezervuarų parkus ir pilnai automatizuotas balionų užpildymo linijas. Kitose šalyse, kaip Danija, Olandija, Rumunija, Prancūzija, balionai užpildomi įvairiai – ir centralizuotai stambiose dujų pilstymo stotyse, ir nedideliuose užpildymo postuose, turinčiuose nedidelės talpos požeminius ar anžeminius buitinių suskystintų dujų saugojimo rezervuarus, sujungtus su balionų užpildymo kolonėlėmis, postais.

Beveik visose Vakarų Europos šalyse butyje (gyvenamųjų pastatų patalpose) naudojami tik nedidesni kaip 27 litrų talpos dujų balionai, arba jau baigiama prie jų pereiti, atsisakant 50 litrų ir didesnių balionų ir juos naudojant tik lauke įrengtuose grupiniuose įrenginiuose. Vienok paskutiniaisiais metais Vakarų Europos šalyse atsisakoma ir tokių grupinių įrenginių – juos pakeičia nedidelės talpos (3000 – 5000 litrų vandens talpos) antžeminiai rezervuarai, įrengiami vartotojo kieme.

Lietuvos suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimo reikalavimus nustatančių teisės aktų, analizė

Suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimo taisyklės (Žin., 2002, Nr. 116-5229).

Šios taisyklės nustato pagrindinius techninius, organizacinius ir techninės saugos suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimo reikalavimus. Šios taisyklės buvo priimtoms 2002 metais ir nuo to laiko atsirado nauji teisės aktai, naujos technologijos ir patirtis šioje srityje, todėl, tai įvertinus, jos turėtų būti atnaujintos.

Lietuvos standartas LST EN 1439:2000 „Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbinių reikmenys. Gabenamieji daugkartiniai suvirintieji plieniniai suskystintų

naftos dujų (SND) balionai. Tikrinimo procedūra, taikoma prieš pildymą, pildant ir po pripildymo“.

Šis standartas nustato reikalavimus kaip turi būti tikrinami balionai prieš juos užpildant suskystintomis naftos dujomis, jų užpildymo metu ir po pripildymo, kad užtikrinti kokybišką balionų užpildymą ir tolimesnį jų saugų transportavimą bei naudojimą.

Lietuvos standartas LST EN 1803:2004 „Gabenamieji dujų balionai. Virintinių anglinio plieno dujų balionų periodinė kontrolė ir bandymai“.

Šiame standarte apibrėžti virintinių anglinio plieno gabenamųjų dujų balionų nuo 0,5 l iki 150 l vandens talpos, skirtų suslėgtosioms bei suslėgtoms suskystintosioms dujoms, periodinės kontrolės ir bandymų reikalavimai. Standarte pateikti balionų periodinės kontrolės ir bandymų intervalai bei metodika, periodinės kontrolės ir bandymo procedūros, o taip pat balionų brokavimo kriterijai dėl baliono sienelės korozijos, baliono korpuso fizikinių ir medžiaginių defektų.

Šis standartas pirmiausia yra taikomas pramoninėms dujoms, bet gali būti taikomas ir suskystintosioms naftos dujoms (LPG). LPG labiau taikytinas standartas LST EN 1440.

Lietuvos standartas LST EN 1440-2005 „Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbinių reikmenų. Gabenamieji daugkartiniai suvirinamieji ir lituojamieji plieniniai SND balionai). Periodinė kontrolė.

Šis standartas nustato reikalavimus balionų periodinei techninių reikalavimų atitikties patikrai ir įvertinimui. Šiame standarte apibrėžti suvirinamųjų ir lituojamųjų plieninių gabenamųjų dujų balionų nuo 0,5 l iki 150 l vandens talpos, skirtų suslėgtosioms bei suslėgtoms suskystintosioms dujoms, periodinės kontrolės ir bandymų reikalavimai. Standarte pateikti balionų periodinės kontrolės ir bandymų intervalai bei metodika, periodinės kontrolės ir bandymo procedūros, o taip pat balionų brokavimo kriterijai.

Lietuvos standartas LST EN 1968 „Gabenamieji dujų balinai. Besiūlių plieninių dujų balionų periodinė kontrolė ir bandymai“.

Šiame standarte apibrėžti besiūlių plieninių gabenamųjų dujų balionų nuo 0,5 l iki 150 l vandens talpos (pavienių arba esančių konteineriuose), skirtų suslėgtosioms bei suslėgtoms suskystintosioms dujoms, periodinės kontrolės ir bandymų reikalavimai. Standarte apibrėžti periodinės kontrolės ir bandymų reikalavimai tikrinant tokių dujų balionų vientisumą, kurie gražinami naudoti tolimesniam laikotarpiui, pateikti balionų periodinės kontrolės ir bandymų intervalai bei metodika, periodinės kontrolės ir bandymo procedūros, o taip pat balionų brokavimo kriterijai. Taip pat jame pateikta esančių dujų balionų techninių reikalavimų atitikties įvertinimo, kad jie galėtų laisvai judėti tarp šalių Europos sąjungos narių, tvarka.

Laikinosios besiūlių dujų balionų naudojimo taisyklės (Žin., 2005, Nr. 58-2033).

Laikinosios besiūlių dujų balionų naudojimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2005 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. 4-189, nustato Lietuvos teritorijoje naudojamų plieninių bei nelegiruoto aliuminio ir aliuminio lydinio besiūlių, sudarytų iš vienos dalies, iki 150 litrų talpos balionų, skirtų suslėgtosioms, suskystintosioms arba ištirpintosioms iki 300 barų leidžiamojo slėgio dujoms tikrinimo, pakartotinio atitikties įvertinimo, papildymo, laikymo ir naudojimo tvarką.

Suskystintų naftos dujų prekybos taisyklės (Žin., 2006, Nr. 110-4178).

Suskystintų naftos dujų prekybos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 4-370, reglamentuoja suskystintų naftos dujų prekybos leidimų rūšis, leidimų išdavimą, tikslinimą, pildymą, galiojimo sustabdymą ir panaikinimą, prekybos dujomis veiklos sąlygas, dujų pardavėjų ir pirkėjų (vartotojų) teises, taip pat asmenų, prekiaujančių dujomis ir pirkėjų (vartotojų) tarpusavio santykius.

Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2007 m. rugpiūčio 21 d. įsakymas Nr. 4-339 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. gruodžio 2 d. įsakymo Nr. 428 „Dėl suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“.

Šiuo įsakymu ūkio ministras įgaliojo viešąją įstaigą Technikos priežiūros tarnybą vykdyti paskirtosios kontrolės įstaigos funkcijas ir atlikti virintinių dujų balionų, neatitinkančių gabenamųjų slėginių įrenginių techninio reglamento nuostatų reikalavimų, periodinius techninius patikrinimus, patikslino minėtų taisyklių 336 ir 339 punktus dėl dujų balionų techninio patikrinimo ir remonto atlikimo ir rekomendavo viešajai įstaigai Technikos priežiūros tarnybai parengti suskystintų naftos dujų balionų periodinio patikrinimo tvarkos aprašą.

Lietuvos Respublikoje galiojančių teisės aktų, kurie netiesiogiai susiję su suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimo reikalavimais, tačiau atsižvelgiant į juos turi būti nustatomi ar koreguojami minėti reikalavimai, analizė

Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas (Žin., 2000, Nr. 74-2262).

Energetikos įstatymas reglamentuoja bendrą energetikos veiklą, energetikos plėtojimo ir valdymo pagrindus, efektyvų energijos ir energijos išteklių vartojimą. Atskirų energetikos sektorių veiklos ir energetikos įmonių bei vartotojų santykių ypatumus nustato kiti įstatymai.

Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-78; 2005, Nr. 143-517).

Šis įstatymas nustato visų Lietuvos Respublikoje statomų, rekonstruojamų ir remontuojamų statinių esminius reikalavimus, statybos techninio normavimo, statybinių tyrinėjimų, statinių projektavimo, naujų statinių statybos, rekonstravimo, remonto, jų pripažinimo tinkamais naudoti, nugriovimo bei visos šios veiklos priežiūros tvarką, statybos dalyvių, viešojo administravimo subjektų, inžinerinių tinklų bei susisiekimo komunikacijų savininkų (ar naudotojų), kitų juridinių ir fizinių asmenų veiklos šioje srityje principus.

Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas VIII-1972 (Žin., 2000, Nr.89-274; 2003, Nr.119-5404).

Šis įstatymas nustato naudojamų potencialiai pavojingų įrenginių, kurių grupės nurodytos šio įstatymo 3 straipsnyje, priežiūros ir jos atlikimo kontrolės bendruosius principus, siekiant užtikrinti saugų įrenginių darbą bei žmonių gyvybės, sveikatos ir aplinkos apsaugą nuo galimo įrenginių žalingo poveikio. Šis įstatymas taip pat taikomas įrenginių, sumontuotų ir naudojamų geležinkelio ar automobilių transporto priemonėse, priežiūrai.

Slėginių įrenginių techninis reglamentas (Žin., 2000, Nr. 88-2726).

Šis techninis reglamentas taikomas projektuojant ir gaminant slėginius įrenginius ir agregatus, kuriuose didžiausias leidžiamasis slėgis ps didesnis kaip 0,5 baro, bei įvertinant jų atitiktį. Reglamentas taip pat nustato į Lietuvos rinką tiekiamų slėginių įrenginių ir agregatų esminius saugos reikalavimus bei atitikties šiems reikalavimams įvertinimo procedūras, siekiant garantuoti žmonių saugą bei sveikatos, taip pat naminių gyvulių ir materialinių vertybių apsaugą nuo pavojų, kylančių naudojant šiuos įrenginius bei agregatus.

Slėginių indų naudojimo taisyklės DT 12-02 (Žin., 2002, Nr. 115-5165).

Šios taisyklės nustato kaip turi būti montuojami ir naudojami slėginiai indai. Taisyklės taikomos indams, kuriuose dujų arba garo slėgis yra aukštesnis kaip 0,5 baro (į hidrostatinį slėgį neatsižvelgiama); suskystintosioms dujoms laikyti ir vežti skirtiems indams, kuriuose dujų garų slėgis yra aukštesnis kaip 0,5 baro, esant žemesnei kaip 50 °C temperatūrai; karšto vandens indams, kai vandens temperatūra aukštesnė kaip 110 °C ir kitokių skysčių indams, kai šių skysčių temperatūra aukštesnė už jų virimo temperatūrą, esant 0,5 baro slėgiui (į hidrostatinį slėgį neatsižvelgiama); suslėgtosioms, suskystintosioms dujoms, skysčiams ir biriosioms medžiagoms laikyti ir vežti skirtiems indams, kuriuose nėra slėgio, bet kurie ištuštinami, esant aukštesniam kaip 0,5 baro slėgiui; 250 l ir didesnės talpos balionams.

Taisyklėse pateiktas slėginių indų klasifikavimas atsižvelgiant į juose laikomų taktųjų medžiagų pavojingumo grupę, indų registravimo Potencialiai pavojingų įrenginių

valstybės registro tvarkymo įstaigose tvarka ir priežiūra, indų montavimo, remonto tvarka bei jų techninės būklės tikrinimo tvarka.

Slėginių vamzdynų naudojimo taisyklės (Žin., 2003, Nr. 97-4363; 2007, Nr. 9-368).

Slėginių indų naudojimo taisyklės nustato, kaip turi būti naudojami ir tikrinami didesnio kaip 0,5 baro slėgio nuo minus 196°C iki plus 700°C darbinės temperatūros plieniniai vamzdynai, kuriais tiekiamos tokios medžiagos.

Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos Lietuvos respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343. Paskutinis pakeitimas (Žin., 2005, Nr. 35-1140).

Remiantis šiomis sąlygomis yra nustatomos atskirų statinių apsaugos zonos, kuriose be statinio savininko ar valdytojo leidimo ribojama tam tikra veikla. Atsižvelgiant į minėtas zonas, taip pat nustatomi ir suskystintųjų naftos dujų įrenginių atstumai iki kitų statinių (ryšių linijų, kelių, geležinkelių, šilumos ir karšto vandens tinklų, vandentiekio ir nuotakyno), kurie gali būti sumažinti gavus šių statinių valdytojų leidimą.

Geodezijos ir kartografijos techninis reglamentas „Lietuvos Respublikos teritorijoje statomų požeminių tinklų ir komunikacijų geodezinių nuotraukų atlikimo tvarka“ GKTR 2.01.01:1999 (Žin., 1999, Nr. 42-1356).

Šis reglamentas nustato Lietuvos respublikoje statomų požeminių komunikacijų, tame tarpe ir suskystintųjų naftos dujų požeminių įrenginių, geodezinių nuotraukų atlikimo bei šios dokumentacijos kaupimo tvarką ir yra privalomas statytojams (užsakovams), miestų ir rajonų savivaldybėms, įmonėms, nustatyta tvarka vykdančioms šiuos darbus.

Darbuotojų, dirbančių potencialiai sprogioje aplinkoje, saugos nuostatai (Žin., 2005, Nr. 118-4277).

Šių nuostatai nustato būtiniausius darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos gerinimo reikalavimus, kurie privalo būti vykdomi dirbant potencialiai sprogioje aplinkoje įmonėse, įstaigose, organizacijose ar kitose organizacinėse struktūrose.

Pavojingų darbų su dujomis taisyklės (Žin., 2005, Nr. 134-4823).

Pavojingų darbų su dujomis taisyklėmis nustatomi pavojingų darbų su dujomis parengimo, jų atlikimo bei darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai. Taisyklės taikomos atliekant pavojingus darbus su dujomis visuose gamtines ir suskystintąsias naftos dujas naudojančiuose objektuose, neatsižvelgiant į jų nuosavybės formas.

Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklinimo tvarka (Žin., 2001, Nr. 16-509; 2002, Nr. 81-3501).

Ši tvarka įtvirtina pagrindinius cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklinimo principus, nustato kriterijus, kurie taikomi klasifikuojant chemines medžiagas ir preparatus bei jų pakuočių ženklinimo reikalavimus. Ši tvarka naudotojams padeda suprasti išpėjamosiose etiketėse ir saugos duomenų lapuose pateikiamą informaciją.

Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklinimo tvarkoje pateikti bendrieji klasifikavimo principai, duotas medžiagų ir preparatų klasifikavimas pagal jų fizikines chemines savybes, pagal pavojingumą sveikatai bei pagal poveikį aplinkai.

Įmonių, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo tvarkos ir sąlygų aprašas (Žin., 2006, Nr. 112-4289; 2007, Nr. 37-1378).

Šis aprašas nustato Lietuvos Respublikoje įregistruotų juridinių asmenų arba užsienio juridinių asmenų (Aprašo 7.1 punktą) atestavimo principus ir jiems keliamus pagrindinius reikalavimus.

Energetikos objektus ir įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo nuostatai (Žin., 2005, Nr. 41-1321; 2006, Nr. 112-4288).

Energetikos objektus ir įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2005 m kovo 24 d. įsakymu Nr.4-122, reglamentuoja šių darbuotojų kvalifikacinius reikalavimus, jų atestavimo principus, sąlygas ir žinių tikrinimo tvarką.

Lietuvoje vartojamų naftos produktų ir skystojo kuro privalomieji kokybės rodikliai (Žin., 2006, Nr. 95-3739).

Lietuvoje vartojamų naftos produktų ir skystojo kuro privalomieji kokybės rodikliai, patvirtinti Lietuvos Respublikos ūkio ministro, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro, reglamentuoja Lietuvoje naudojamų naftos produktų ir skystojo kuro privalomuosius kokybės rodiklius.

Suskystintų naftos dujų prekybos taisyklės (Žin., 2006, Nr. 110-4178).

Suskystintų naftos dujų prekybos taisyklės reglamentuoja suskystintų naftos dujų prekybos leidimų rūšis, leidimų išdavimą, tikslinimą, pildymą, galiojimo sustabdymą ir panaikinimą, prekybos dujomis veiklos sąlygas, dujų pardavėjų ir pirkėjų (vartotojų) teises, taip pat asmenų, prekiaujančių dujomis (toliau – pardavėjas), ir pirkėjų (vartotojų) tarpusavio santykius. Lietuvos teritorijoje užsiimti dujų prekybos veikla leidžiama tik asmenims, turintiems šiose Taisyklėse nustatyta tvarka išduotą leidimą.

Gabenamų slėginių įrenginių techninis reglamentas (Žin., 2004, Nr. 111-4157).

Gabenamų slėginių įrenginių techninis reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. 4-272, nustato į Lietuvos rinką tiekiamų naujų gabenamųjų slėginių įrenginių, naujų sklendžių, kitų sudėtinių dalių atitikties įvertinimo ir naudojamos įrangos pakartotino įvertinimo procedūras.

Neautomatinių svarstyklių techninis reglamentas (Žin., 2004, Nr.4-121; 2004, Nr. 13-397).

Neautomatinių svarstyklių techninis reglamentas, patvirtintas Valstybinės metrologijos tarnybos viršininko 1999 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 225, nustato bendruosius reikalavimus svarstyklių konstrukcijai ir sandarai, ženklinimui, metrologinius reikalavimus (tikslumo klasė, masės vienetai, klasifikacija), atitikties šio reglamento reikalavimams įvertinimo procedūras ir reikalavimus paskelbtosioms įstaigoms, atliekančioms svarstyklių atitikties įvertinimo procedūras.

Lietuvos respublikos Vyriausybės 2000 m. kovo 23 d. nutarimas Nr. 337 „Dėl pavojingų krovinių vežimo kelių transportu Lietuvos respublikoje“ (Žin., 2000, Nr.26-694; 2003, Nr. 102-4597).

Šiuo nutarimu Lietuvos Respublikos Vyriausybė nustatė, kad pavojingi kroviniai kelių transportu šalies viduje vežami vadovaujantis Europos sutarties dėl pavojingų krovinių tarptautinių vežimų keliais (ADR) nuostatomis.

Kelių transporto priemonių vairuotojų, vežančių pavojingus krovinius, egzaminavimo nuostatai (Žin., 2003, Nr. 56-2527).

Kelių transporto priemonių vairuotojų, vežančių pavojingus krovinius, egzaminavimo nuostatai, patvirtinti Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2003 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. 2B-202, nustatė vairuotojų, vežančių pavojingus krovinius, kvalifikacinius reikalavimus, sugriežtino ir nustatė egzaminų laikymo tvarką.

Statybos techninis reglamentas STR 2.08.01:2004 „Dujų sistemos pastatuose“ (Žin., 2004, Nr. 21-653).

Šis reglamentas nustato kaip turi būti projektuojamos ir įrengiamos dujų sistemos gyvenamosios, visuomeninės paskirties pastatuose arba jų dalyse ir gamybinės paskirties S_g, D_g ir F_g kategorijos pagal sprogo ir gaisro pavojų pastatuose arba jų dalyse, jei degių gamtinių dujų slėgis ne didesnis kaip 0,1 bar arba suskystintųjų angliavandenilinių dujų iš rezervuarinių, grupinių arba individualių balioninių įrenginių slėgis ne didesnis kaip 0,1 bar, o suskystintųjų dujų slėgis individualiuose balionuose ne didesnis kaip 16 bar.

Mažmeninės prekybos taisyklės (Žin., 2001, Nr. 51-1778).

Mažmeninės prekybos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 697, nustatė bendruosius mažmeninės prekybos Lietuvos Respublikoje organizavimo reikalavimus, kurie taikomi ir prekiaujant suskystintomis naftos dujomis balionuose.

Statybos techninis reglamentas STR 1.11.01:2002 „Statinių pripažinimo tinkamais naudoti tvarka“ (Žin, 2002, Nr. 60-2475; 2006, Nr. 68-2524).

Šis statybos techninis reglamentas nustato pastatytų, rekonstruotų, kapitaliai suremontuotų statinių (tarp jų ir statinių, skirtų suskystintųjų naftos dujų saugojimui, išpilstymui bei naudojimui) bei pertvarkytų valstybės ar savivaldybės saugomų kultūros paveldo statinių pripažinimo tinkamais naudoti tvarką, reikalavimus ir komisijos sudėtį. Šia tvarka taip pat pripažįstami tinkamais naudoti įmonių statiniai (patalpos), kai įmonės keičia savo veiklos pobūdį arba pradeda veiklą kitai paskirčiai statytuose statiniuose nepriklausomai nuo to, kokie statybos, rekonstrukcijos arba remonto darbai šiai veiklai vykdyti buvo atlikti arba jų atlikti nereikėjo. Statinių pripažinimo tinkamais naudoti tikslas yra įvertinti, kaip jie atitinka projektus, esminius statinio reikalavimus, galimybę saugiai naudoti statinį pagal paskirtį ir gaminti žmonių sveikatai saugią produkciją.

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (Žin., 2003, Nr. 70-3170).

Pagal šį įstatymą, darbdaviui atstovaujantis asmuo, siekdamas įgyvendinti darbdavio pareigą, organizuoja prevencinių priemonių (techninių, medicinos, teisinių, organizacinių ir kitų), skirtų nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijai, įgyvendinimą, nustatydamas įmonėje šių prevencinių priemonių įgyvendinimo ir kontrolės tvarką, paskirdamas darbdavio įgaliotus asmenis ir duodamas jiems konkrečius pavedimus įgyvendinti prevencines priemones.

Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrieji nuostatai (Žin., 2004, Nr.13-395).

Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrieji nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. A1-223/V-792, reglamentuoja darbuotojų, kuriems Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymu nustatytas privalomasis mokymas ir žinių tikrinimas darbuotojų saugos ir sveikatos srityje mokymo įstaigose, bei darbuotojų, kuriems įstatymu nenustatytas privalomasis mokymas ir žinių tikrinimas mokymo įstaigose, mokymo ir atestavimo tvarką mokymo įstaigose ir įmonėse. Nuostatuose taip pat nurodoma, kaip turi būti tikrinamos žinios iš darbuotojų saugos ir sveikatos srities, kad asmuo, įgijęs reikiamų žinių ir įgūdžių darbui su eksploatuojama suskystintųjų naftos dujų tiekimo sistema ar jos dalimi, turintis įgūdžių atlikti pavojingus darbus su dujomis ir atitinkamai apmokytas, galėtų būti atestuotas kaip kvalifikuotas darbuotojas.

Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatai (Žin., 1999, Nr. 104-3014).

Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 95, nustato minimalius reikalavimus saugos ir (arba) sveikatos apsaugos ženkliams ir jų naudojimui darbovietėse, ženklų reikšmę, formą, spalvas, taip pat darbdavių pareigas, įrengiant šiuos ženklus darbovietėse.

Elektros įrenginių eksploatavimo saugos taisyklės (Žin., 2004, Nr. 175-6502).

Elektros įrenginių eksploatavimo saugos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. 4-432, yra parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymu ir jų reikalavimai yra privalomi visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, eksploatuojantiems elektros įrenginius, taip pat atliekantiems su elektros įrenginių eksploatavimu nesusijusius darbus, jeigu juos atliekant yra būtinos atitinkamos priemonės apsaugai nuo elektros užtikrinti. Šios taisyklės nustato elektrotechnikos darbuotojams keliamus reikalavimus, jų funkcijas, teises ir pareigas, apsaugos nuo elektros poveikio priemonės ir būdus, darbuotojų, dirbančių su elektros įrenginiais ar juos aptarnaujančių, saugą ir sveikatą užtikrinančias organizacines ir technines priemones, atskirų elektros įrenginių priežiūros reikalavimus, jų bandymus ir matavimus.

Darbo išvados

Atlikus Europos Sąjungos šalių ir Lietuvos suskystintųjų naftos dujų įrenginiams ir jų eksploatacijai reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų ir suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimo ypatumų analizę, daromos šios išvados:

1. Europos standartizacijos komitetas (CEN) yra parengęs harmonizuotus standartus, kurie nustatato reikalavimus atskiroms, su suskystintomis naftos dujomis susijusioms apibrėžtomis sritims, kaip, pvz., suskystintos naftos dujos, reikalavimai jų sudėčiai ir kokybės patikrai, gabenami dujų balionai, jų uždarymo ir reguliavimo įtaisai bei balionų periodinė kontrolė, požeminės ir antžeminės suskystintų naftos dujų talpyklos, automobilių suskystintų naftos dujų sistemos, suskystintų naftos dujų įranga ir pagalbiniai reikmenys, suskystintų naftos dujų automobilinei cisternos, jų tikrinimas ir bandymas ir kt., tačiau suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimui Europos Sąjungos valstybėse parengtų harmonizuotų normų ir standartų nėra.

2. Daugumoje Europos valstybių suskystintųjų dujų pripildymo, transportavimo ir laikymo įrenginiai yra eksploatuojami vadovaujantis tuos įrenginius gaminančių įmonių parengtuose įrenginių techniniuose dokumentuose išdėstytais reikalavimais. Koreguojamose Taisyklėse būtina aiškiai nustatyti, kad eksploatuojant

suskystintų naftos dujų įrenginius pirmiausia būtina vadovautis dujų įrangos gamintojų reikalavimais.

3. Lietuvoje naudojama suskystintų naftos dujų laikymui, išpilstymui bei naudojimui skirta įranga yra pagaminta ir atitinka šių dienų technologinius reikalavimus. Jos eksploatavimu užsiimantis personalas turi būti tinkamai kvalifikuotas ir apmokytas, rengiant juos specialiose mokymo įstaigose, kursuose.

4. Dujų balionų periodinis techninis patikrinimas ir remontas turėtų būti atliekamas tik pilnai tam tikslui įrengtuose balionų patikrinimo centruose, įmonėse, gaminančiose dujų balionus arba dujų pilstymo stotyse, turinčiose reikalingą ir reikiamai apmokytą personalą dujų balionų periodinei techninei patikrai, remontui ir bandymams atlikti. Šios įmonės galėtų turėti ir teisę patikrintus ir tinkamus naudoti balionus ženklinti, suteikiant joms atitinkamą ženklo formą, kaip tai yra daroma kitose Europos Sąjungos šalyse (pvz., Latvijoje, Lenkijoje ir kt.). Paskirtosios kontrolės įstaigos turėtų tik periodiškai kontroliuoti periodinio dujų balionų techninio patikrinimo kokybę.

5. Atsižvelgus į praktinę patirtį organizacijų, eksploatuojančių suskystintų naftos dujų įrenginius, būtų naudinga keisti kai kurias esamų taisyklių skaitines apribojimų reikšmes. Taisyklės neturi trukdyti įrengiant naują įrangą ir ją eksploatojant, t.y., taisyklėse turi būti reglamentuojami tik organizaciniai ir nustatomi minimalūs techniniai reikalavimai eksploatuojant suskystintų naftos dujų įrenginius.

6. Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos standartų ir teisinių aktų analizė parodė, kad kai kurie dabar taisyklėse naudojami dydžiai, terminai, norminiai aktai turi būti suderinti ir sinchronizuoti su šiuo metu galiojančiais. Didžioji dalis pastebėtų taisyklėse trūkumų sietina su naujų norminių dokumentų atsiradimu arba senų papildymu ir su tuo susijusiais pokyčiais pačioms taisyklėms.

Įvertinus atliktą Lietuvos ir Europos Sąjungos šalių suskystintų naftos dujų įrenginių eksploatavimo reikalavimus nustatančių teisės aktų analizę ir išvadas, buvo parengtas projektas suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimo taisyklėms patikslinti (žiūrėti 2 priedą).

SUSKYSTINTŲJŲ DUJŲ STANDARTŲ SĄRAŠAS

<u>LST EN 13096:2005</u>	Gabenamieji dujų balionai. Dujų talpyklų pildymo sąlygos. Vienasandės dujos
<u>LST EN 720-1:2002</u>	Gabenamieji dujų balionai. Dujos ir dujų mišiniai. 1 dalis. Grynujų dujų savybės
<u>LST EN 720-2:2001</u>	Gabenamieji dujų balionai. Dujos ir dujų mišiniai. 2 dalis. Dujų ir dujų mišinių degumo ir oksidacinės gebos nustatymas
<u>LST EN ISO 13757:2001</u>	Suskystintos naftos dujos. Riebaus likučio nustatymas. Aukštatemperatūris metodas (ISO 13757:1996)
<u>LST EN ISO 13758:2001</u>	Suskystintos naftos dujos. Propano sausumo įvertinimas. Vožtuvo užšaldymo metodas (ISO 13758:1996)
<u>LST EN ISO 3993:2001</u>	Suskystintos naftos dujos ir lengvieji angliavandeniliai. Tankio arba santykinio tankio nustatymas. Slėginio areometro metodas (ISO 3993:1984)
<u>LST EN ISO 4256:2000</u>	Suskystintos naftos dujos. Dujų manometrinio slėgio nustatymas. Suskystintų naftos dujų (SND) metodas (ISO 4256:1996)
<u>LST EN ISO 4257:2002</u>	Suskystintos naftos dujos. Ėminių ėmimo metodas (ISO 4257:2001)
<u>LST EN ISO 6251:2000</u>	Suskystintos naftos dujos. Korozinis poveikis variui. Vario plokštelės metodas (ISO 6251:1996)
<u>LST EN ISO 8819:2000</u>	Suskystintos naftos dujos. Kokybinis vandenilio sulfido nustatymas. Švino acetato metodas (ISO 8819:1993)
<u>LST EN ISO 8973:2000</u>	Suskystintos naftos dujos. Tankio ir garų slėgio apskaičiavimo metodas (ISO 8973:1997)
<u>LST EN 12252:2006</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. SND automobilių cisternų įranga
<u>LST EN 12493:2002</u>	Virintinės plieninės suskystintų naftos dujų (SND) talpyklos. Automobilinės cisternos. Projektavimas ir gamyba
<u>LST EN 12805:2003</u>	Automobilinės suskystintųjų naftos dujų (SND) įrangos sudedamosios dalys. Balionai
<u>LST EN 12806:2004</u>	Automobilinės suskystintų naftos dujų įrangos sudedamosios dalys. Įranga, išskyrus balionus
<u>LST EN 12807:2002</u>	Gabenamieji papildomieji plieniniai lituojamieji suskystintų naftos dujų (SND) balionai. Projektavimas ir konstrukcija
<u>LST EN 12816:2002</u>	Gabenamieji papildomieji plieniniai ir aliumininiai suskystintų naftos dujų (SND) balionai. Netinkamų pašalinimas
<u>LST EN 12817:2003</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Antžeminių 13 m ³ ir mažesnės talpos SND talpyklų tikrinimas ir jų tinkamumo naudoti pakartotinis įvertinimas

<u>LST EN 12818:2003</u>	Požeminių 13 m ³ ir mažesnės talpos SND talpyklų tikrinimas ir jų tinkamumo naudoti pakartotinis įvertinimas
<u>LST EN 12819:2003</u>	Antžeminių didesnės kaip 13 m ³ talpos suskystintųjų naftos dujų (SND) talpyklų tikrinimas ir jų tinkamumo naudoti pakartotinis įvertinimas
<u>LST EN 12820:2003</u>	Požeminių didesnės kaip 13 m ³ talpos suskystintųjų naftos dujų (SND) talpyklų tikrinimas ir jų tinkamumo naudoti pakartotinis įvertinimas
<u>LST EN 12838:2001</u>	Suskystintųjų gamtinių dujų naudojimo sistemos ir įrenginiai. Suskystintųjų gamtinių dujų pavyzdžių atrankos sistemų tinkamumo bandymas
<u>LST EN 12979:2005</u>	Automobilinių suskystintų naftos dujų (SND) sistemos. Įrengimo reikalavimai
<u>LST EN 13110:2003</u>	Gabenamos pripildomosios virintinės aliumininės suskystintųjų naftos dujų (SND) cisternos. Projektavimas ir gamyba
<u>LST EN 13152:2002</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) balionų uždarymo ir reguliavimo įtaisų techniniai reikalavimai ir bandymas. Savaiminis uždarymas
<u>LST EN 13153:2002</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) balionų uždarymo ir reguliavimo įtaisų techniniai reikalavimai ir bandymas. Rankinis valdymas
<u>LST EN 13175:2004</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) talpyklų sklendžių ir vožtuvų bei jungiamųjų detalių techniniai reikalavimai ir bandymai
<u>LST EN 13760:2005</u>	Nedidelės ir didelės galios transporto priemonių automobilinių suskystintų naftos dujų (SND) pripildymo sistema. Pripildymo pistoletas, matmenys ir bandymo reikalavimai
<u>LST EN 13776:2002</u>	Automobilinių suskystintų naftos dujų (SND) cisternų pripildymo ir išleidimo metodika
<u>LST EN 13799:2003</u>	Suskystintųjų naftos dujų (SND) talpyklų talpos matuokliai
<u>LST EN 13807:2004</u>	Gabenamieji dujų balionai. Transporto priemonės - baterijos. Projektavimas, gamyba, identifikavimas ir bandymas
<u>LST EN 13952:2004</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. SND balionų pripildymo procedūros
<u>LST EN 13953:2004</u>	Kilnojamųjų daugkartinių suskystintų naftos dujų (SND) balionų viršslėgio vožtuvai
<u>LST EN 14071:2005</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) talpyklų slėginiai apsauginiai vožtuvai. Pagalbinė įranga
<u>LST EN 14129:2004</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) talpyklų viršslėgio vožtuvai
<u>LST EN 14140+A1:2007</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Gabenamieji daugkartiniai suvirintieji plieniniai SND balionai. Alternatyvusis projektavimas ir konstravimas
<u>LST EN 14189:2005</u>	Gabenamieji dujų balionai. Dujų balionų čiaupų tikrinimas ir techninė priežiūra, atliekant periodinę dujų balionų kontrolę
<u>LST EN 14208:2004</u>	Gabenamieji dujų balionai. Ne didesnės kaip 1 000 l talpos virintinių slėginių talpyklų, naudojamų dujoms vežti, techniniai reikalavimai. Projektavimas ir konstrukcija

<u>LST EN 14334:2005</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) automobilinių cisternų tikrinimas ir bandymai
<u>LST EN 1439:2005</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Gabenamieji daugkartiniai suvirintieji plieniniai suskystintų naftos dujų (SND) balionai. Tikrinimo procedūra, taikoma prieš pildymą, pildant ir po pripildymo
<u>LST EN 1440:2006</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Gabenamieji daugkartiniai suvirinamieji ir lituojamieji plieniniai SND balionai. Periodinė kontrolė
<u>LST EN 1442:2006</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Gabenamieji daugkartiniai suvirintieji plieniniai SND balionai. Projektavimas ir konstravimas
<u>LST EN 14422:2005</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) perdavimo žarnų spaustuvių tipo movų sąrankos
<u>LST EN 14427:2004</u>	Gabenamieji daugkartiniai kompozitiniai suskystintų naftos dujų (SND) balionai. Projektavimas ir konstravimas
<u>LST EN 14513:2005</u>	Gabenamieji dujų balionai. Slėgio ribotuvai su trūkiaja membrana (išskyrus acetileno dujų balionus)
<u>LST EN 14570+A1:2007</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Antžeminių ir požeminių SND talpyklų paranga
<u>LST EN 14678-1:2006</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. SND automobilinių degalinių įrangos konstrukcija ir eksploatacinės charakteristikos. 1 dalis. Įpylimo įtaisai
<u>LST EN 14763:2005</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Gabenamieji daugkartiniai kompozitiniai SND balionai. Tikrinimo procedūra, taikoma prieš pripildymą, pildant ir po pripildymo
<u>LST EN 14767:2006</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Gabenamieji daugkartiniai kompozitiniai SND balionai. Periodinė kontrolė
<u>LST EN 14794:2005</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Gabenamieji daugkartiniai aliumininiai suskystintų naftos dujų (SND) balionai. Tikrinimo procedūra, taikoma prieš pildymą, pildant ir po pripildymo
<u>LST EN 14795:2006</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Gabenamieji daugkartiniai aliuminiai SND balionai. Periodinė kontrolė
<u>LST EN 14841:2006</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. SND geležinkelio cisternų išleidimo procedūros
<u>LST EN 14876:2007</u>	Gabenamieji dujų balionai. Suvirintųjų plieninių slėginių statinių periodinė kontrolė ir bandymai
<u>LST EN 14893:2006</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Nuo 150 l iki 1 000 l talpos gabenamosios suvirintosios plieninės slėginės SND stalinės
<u>LST EN 14894:2006</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Balionų ir slėginių statinaičių ženklėjimas

<u>LST EN 14912:2006</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. SND balionų čiaupų tikrinimas ir techninė priežiūra balionų periodinės kontrolės metu
<u>LST EN 14913:2006</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Gabenamieji daugkartiniai suvirintieji plieniniai SND balionai. Alternatyvusis projektavimas ir konstravimas. Tikrinimo procedūra, taikoma prieš pildymą, pildant ir po pripildymo
<u>LST EN 14914:2006</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Gabenamieji daugkartiniai suvirintieji plieniniai SND balionai. Alternatyvusis projektavimas ir konstravimas. Periodinė kontrolė
<u>LST EN 15202:2007</u>	Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbiniai reikmenys. Esminiai eksploataciniai suskystintų naftos dujų balionų čiaupų ir susijusios įrangos jungčių matmenys
<u>LST EN 1839:2005</u>	Dujų ir garų sprogdumo ribų nustatymas
<u>LST EN 1949:2002</u>	Buitinių suskystintųjų naftos dujų sistemų įrengimo gyvenamosiose patalpose ir kitose kelių transporto priemonėse techniniai reikalavimai
<u>LST EN 27941:2000</u>	Prekinis propanas ir butanas. Analizė, naudojant dujų chromatografiją (ISO 7941:1988)
<u>LST EN ISO 11621:2005</u>	Dujų balionai. Dujų paslaugos keitimo procedūros (ISO 11621:1997)
<u>LST EN ISO 21007-1:2005</u>	Dujų balionai. Identifikavimas ir ženklavimas naudojant radijo dažnio identifikavimo technologiją. 1 dalis. Pamatinė architektūra ir terminija (ISO 21007-1:2005)
<u>LST EN ISO 21007-2:2005</u>	Dujų balionai. Identifikavimas ir ženklavimas naudojant radijo dažnio identifikavimo technologiją. 2 dalis. Numeravimo schemas, naudojamos radijo dažnio identifikavimo srityje (ISO 21007-2:2005)
<u>LST EN ISO 4256:2000</u>	Suskystintos naftos dujos. Dujų manometrinio slėgio nustatymas. Suskystintų naftos dujų (SND) metodas (ISO 4256:1996)
<u>LST ISO 7225:2001</u>	Dujų balionai. Įspėjamasis žymėjimas
<u>LST EN 1762:2005</u>	Guminės žarnos ir jų sąrankos suskystintoms naftos dujoms (skystosios ar dujinės fazės) ir gamtinėms dujoms iki 25 barų (2,5 MPa). Aprašas

SUSKYSTINTŪJŲ NAFTOS DUJŲ TIEKIMO SISTEMŲ EKSPLOATAVIMO TAISYKLĖS

I. TAIKYMO SRITIS

1. Suskystintųjų naftos dujų tiekimo sistemų eksploatavimo taisyklės (toliau – taisyklės) nustato pagrindinius techninius, organizacinius ir techninės saugos reikalavimus eksploatuojant suskystintųjų naftos dujų tiekimo sistemas.
2. Taisyklės taikomos eksploatuojant suskystintųjų naftos dujų (toliau – SND) tiekimo sistemas: dujų pilstymo stotis, dujų pilstymo postus, dujų degalines, dujų rezervuarų ir balionų įrenginius, dujų balionų sandėlius, suskystintųjų dujų skirstomųjų bei gyvenamųjų namų, visuomeninių ir gamybinių pastatų dujų sistemas, kai dujų slėgis ne didesnis kaip 16 bar.
3. Taisyklės privalomos visiems juridiniams ir fiziniams asmenims, eksploatuojantiems suskystintųjų naftos dujų tiekimo sistemas ir jų įrenginius.
4. Taisyklės netaikomos eksploatuojant mokliškai tiriamus ir bandomus suskystintųjų naftos dujų įrenginius, chemijos ir naftos perdirbimo pramonės įmonių technologinius vamzdynus bei įrenginius, dujų ir oro mišinio sprogimo energiją vartojančius įrenginius, kitos rūšies degiąsias dujas naudojančius įrenginius, kelių transporto priemonių dujų įrangą.
5. Taisyklės taikomos suskystintųjų naftos dujų vežimui keliais ir geležinkeliais tik tiek, kiek to nereglamentuoja Lietuvos Respublikos pavojingų krovinių vežimo automobilių, geležinkelių ir vidaus vandenų transportu įstatymas (Taisyklių 3 priedo 6 punktas).

II. SAŲOKOS IR SANTRUMPOS

6. Taisyklėse vartojamos šios sąvokos:

Apžiūra – veiksų kompleksas SND tiekimo sistemos išoriniams defektams ir dujų nuotėkio vietoms nustatyti.

Avarių likvidavimas – darbai, atliekami lokalizavus avarijas ir sutrikimus SND tiekimo sistemoje, siekiant iš dalies arba visiškai atkurti SND tiekimo sistemos ir (arba) jos sudedamųjų dalių būklę, techninius parametrus, darbo režimus, kad ją būtų galima saugiai ir patikimai eksploatuoti.

Avarių lokalizavimas – darbai, atliekami esant SND tiekimo sistemos ar jos sudedamųjų dalių avarijoms, sutrikimams, kad būtų apsaugoti žmonės, gyvūnai ir aplinka, maksimaliai išsaugota SND tiekimo sistema ir (arba) jos sudedamosios dalys ir materialinės vertybės.

Balionas – kilnojamas slėginis indas, kurio talpa neviršija 150 litrų, turintis vieną žiotį ventiliui įsukti, skirtas dujoms transportuoti, laikyti, naudoti.

Baliono tara – baliono, čiaupo ir visų nuolatinių komplektuojamųjų detalių masė.

Baliono pasas – pritvirtintoje prie dujų baliono metalinėje plokštelėje (etiketėje) arba gamyklos gamintojos nustatytu kitu būdu ant dujų baliono ilgalaike ir įskaitoma forma pažymėti techniniai duomenys

Cisterna – tai kilnojamoji, nuimamoji, konteinerinė ar stacionarioji cisterna (slėginis indas), sudaryta iš korpuso ir konstrukcinės bei aptarnavimo įrangos ir skirta SND transportuoti ir laikyti.

Darbų vadovas – asmuo, turintis reikiamą kvalifikaciją ir įgaliojimus vadovauti.

Dujas deginantys įrenginiai – įvairios paskirties įrenginiai, prietaisai dujoms deginti su degimui reikalingo oro padavimo ir degimo produktų šalinimo įrenginiais.

Dujų baliono periodinis techninis patikrinimas – šiose taisyklėse ir kituose dujų balionų naudojimo ir priežiūros norminiuose teisės aktuose, gamintojo pateiktuose balionų techniniuose dokumentuose nustatyta tvarka ir terminais paskelbtosios įstaigos arba paskirtosios kontrolės įstaigos eksperto atliekama baliono išorinė ir vidinė apžiūra, baliono bandymai ir kiti saugos atitikties įvertinimo veiksmai.

SND tiekimo sistema – suskystintųjų naftos dujų vamzdynų ir dujų įrenginių dujoms tiekti, transportuoti, laikyti, pilstyti ir skirstyti visuma.

Eksploatavimas – SND tiekimo sistemos arba jos sudėtinių dalių technologinis valdymas, techninė priežiūra, remontas, matavimai, bandymai, paleidimo ir derinimo darbai.

Dujų balionų įrenginys – SND tiekimo ir laikymo įrenginys, susidedantis iš dujų balionų, jungiamųjų vamzdynų, uždaramųjų įtaisų, dujų slėgio reguliavimo ir apsauginės armatūros.

Kvalifikuotas darbuotojas – asmuo, atestuotas teisės aktų nustatyta tvarka ir įgijęs reikiamų žinių ir įgūdžių darbui su eksploatuojama SND tiekimo sistema ar jos dalimi.

Kvalifikuota tarnyba – įmonė ar jos padalinys, turintis kvalifikuotus ir atestuotus nustatyta tvarka darbuotojus, aprūpintus technine ir technologine įranga, norminiais, metodiniais ir technologiniais dokumentais, būtiniais saugiai, patikimai ir efektyviai eksploatuoti SND tiekimo sistemą, pavestoms funkcijoms ar prisiimtiems įsipareigojimams vykdyti.

Remontas – veikla, iš dalies arba visiškai atkurianti SND tiekimo sistemos ar jos sudėtinės dalies būklę.

Rezervuarų įrenginys – antžeminis ar požeminis rezervuaras (rezervuarai) kartu su jungiančiais vamzdynais, uždaromaisiais įtaisais, dujų slėgio regulatoriais, apsauginiais vožtuvais, skirtas dujoms laikyti ir nenutrūkstamai tiekti.

Skirstomieji dujotiekiai – vamzdžių sistema nuo SND talpyklų (rezervuarų, balionų įrenginių) iki vartotojo vidaus dujotiekio.

Suskystintosios naftos dujos (SND) – sočiųjų ir nesočiųjų angliavandenilių mišinys, išgautas perdirbant naftos produktus, kuris normaliomis sąlygomis yra dujinio, o suslėgtas – skysto būvio.

SND pilstymo stotis – stacionarus įrenginių ir statinių kompleksas, skirtas dujoms, gaunamoms vamzdynais, cisternomis, atvežamomis geležinkelio ir kelių transporto priemonėmis (dujovežiais), priimti, maišyti ir laikyti, taip pat dujų cisternoms bei dujų balionams pripilti ir remontuoti bei kitai ūkinei veiklai, reikalingai laikant bei tiekiant vartotojams dujas balionais, cisternomis, vykdyti.

SND pilstymo postas – stacionarių įrenginių ir statinių kompleksas, skirtas dujoms balionų užpildymui, gaunamoms cisternomis, atvežamomis dujovežiais, priimti ir laikyti, taip pat dujų balionams pildyti ir remontuoti bei kitai ūkinei veiklai, reikalingai laikant bei tiekiant vartotojams dujas balionais, vykdyti.

SND kolonėlė – įrenginys, skirtas užpildyti transporto priemonių dujų balionus.

Taisymas – SND tiekimo sistemos gedimų bei smulkių defektų šalinimas.

Įrenginio techniniai dokumentai (toliau – techniniai dokumentai) – įrenginio atitikties deklaracija, įrenginio sertifikatas, įrenginio pasas, brėžiniai, įrenginio priežiūros dokumentai (montavimo ir bandymo prieš pradedant jį naudoti, priežiūros, remonto, demontavimo taisyklės, naudojimo instrukcijos) ir kiti kartu su įrenginiu gamintojo

pateikiami dokumentai, kuriuose nurodoma įrenginio paskirtis, konstrukcija, parametrai, privalomi saugos reikalavimai bei naudojimo tvarka.

Techninis patikrinimas – ta visuma periodiškai atliekamų darbų, kad būtų palaikomi ir atkuriami SND tiekimo sistemos techniniai parametrai, darbo režimai ir naudojimas būtų patikimas bei saugus.

Techninė priežiūra – SND tiekimo sistemos techninis patikrinimas, reguliavimas, taisymas, atliekami tam, kad sistema ar jos sudėtinės dalys būtų tvarkingos ir patikimai, efektyviai bei saugiai veiktų.

Tiekimas – SND laikymas, pristatymas ir/arba pardavimas vartotojams.

Vartojimas – SND naudojimas gamybinėms, buitinėms ir kitoms reikmėms.

Vartotojas – fizinis ar juridinis asmuo, perkantis ir naudojantis SND gamybinei veiklai, buitinėms reikmėms ir kitiems vartojimo tikslams.

Vidaus dujotiekis – dujotiekio dalis nuo dujotiekio įvado uždaromojo įtaiso iki dujas deginančio įrenginio.

SND – suskystintosios naftos dujos;

DPS – dujų pilstymo stotis;

DPP – dujų pilstymo postas;

SDD – suskystintųjų dujų degalinė.

KMP – kontrolės matavimo prietaisai.

BTPC – balionų techninį patikrinimą atliekanti įmonė.

III. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

7. Už patikimą, efektyvų ir saugų SND tiekimo sistemos eksploatavimą atsako savininkas, darbo santykius reguliuojant darbo sutartimi – darbdavys, įstatymų nustatyta tvarka.

8. Eksploatuoti SND tiekimo sistemą gali savininko arba (pagal sutartį su savininku) kito asmens kvalifikuotos tarnybos, turinčios nustatyta tvarka (Taisyklių 3 priedo 37 punktą) išduotą atestatą. Sutartyje turi būti nustatytos šalių atsakomybės ribos, pareigos,

funkcijos, atliekamų darbų apimtys, darbų atlikimo terminai, atsakomybė už patikimą ir saugų sistemos eksploatavimą .

9. SND pilstymo stotis, pilstymo postus, degalines, dujų balionų ir rezervuarų įrenginius eksploatuoti bei suskystintomis dujomis balionuose prekiauti (juos keisti) gali tik tie juridiniai asmenys, kurie turi avarinę tarnybą (aptarnaujančią vietovę ne didesniu kaip 50 km atstumu, kurioje yra minėti įrenginiai, bus keičiami balionai), galinčią operatyviai ir bet kuriuo paros metu pašalinti gedimus bei lokalizuoti ir likviduoti avarijas arba yra sudarę sutartis su įmonėmis, vykdančiomis avarijų (sutrikimų) lokavizavimo ir likvidavimo dujų ūkyje darbus. Sutartys turi būti pasirašytos ne trumpesniam nei penkerių metų laikotarpiui.

Suskystintomis dujomis buitiniuose balionuose prekiaujančios (juos keičiančios) įmonės vietoj avarinių tarnybų gali turėti avarių lokalizavimo kvalifikuotą personalą, galintį aukščiau minėtoje vietovėje operatyviai ir bet kuriuo paros metu pašalinti gedimus bei lokalizuoti avarijas vartotojų balioniniuose įrenginiuose.

10. SND tiekimo sistema techniškai prižiūrima pagal įmonės vadovo ar jo įgalioto asmens patvirtintą grafiką. Ten, kur dujų tiekimo sistemą pagal sutartis techniškai prižiūri dujų įmonės, kitos kvalifikuotos tarnybos ar fiziniai asmenys, turintys atestatą energetikos įrenginių eksploatavimo paslaugoms teikti, grafikai turi būti suderinti su dujų tiekimo sistemos savininku.

11. SND tiekimo sistemą eksploatuojanti kvalifikuota tarnyba turi užtikrinti patikimą, efektyvų ir saugų sistemos eksploatavimą, laiku atlikti techninės priežiūros, patikrinimo bei remonto darbus, trumpiausiais terminais lokalizuoti avarijas ir sutrikimus.

12. Iš SND tiekimo sistemą eksploatuojančios tarnybos personalo darbdavio įsakymu turi būti paskirti asmenys, atsakingi už SND, elektros, šilumos, vandentiekio ir kanalizacijos, vėdinimo, ryšių sistemų ar įrenginių bei pastatų techninę būklę.

13. SND tiekimo sistemą eksploatuojanti kvalifikuota tarnyba turi turėti darbdavio patvirtintus: tarnybos nuostatus, pareiginius nuostatus, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijas, o taip pat atliekamų darbų technologijos ir įrenginių eksploatavimo (naudojimo) instrukcijas. Privalomų turėti tarnyboje instrukcijų sąrašas turi būti patvirtintas įmonės vadovo.

13.1. Tarnybos nuostatuose turi būti nustatyti jos uždaviniai, funkcijos, struktūra, sudėtis bei aprūpinimas materialinėmis ir techninėmis priemonėmis.

13.2. Pareiginiuose nuostatuose turi būti nustatytos tarnybos vadovų ir specialistų pareigos ir teisės.

13.3. Darbų technologijos ir įrenginių eksploatavimo (naudojimo) instrukcijose turi būti nurodyti įrenginių darbo parametrai, jų paruošimo paleisti, leidimo, darbo, stabdymo ir priežiūros tvarka esant normaliam ar avariniam darbo režimui, techninio patikrinimo,

remonto, taisymo ir bandymo tvarka. Prie instrukcijų turi būti pridėtos prižiūrimų objektų technologinės schemas, kuriose nurodytos įrenginių, uždaromųjų, saugos įtaisų, KMP įrengimo vietos ir jų numeracija. Eksploatavimo (naudojimo) instrukcijos turi būti parengtos vadovaujantis įrenginių gamintojų rekomendacijomis.

13.4. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose pateikiama tokia informacija: pavojai, pavojingi ir kenksmingi rizikos veiksniai, esantys arba galintys pasireikšti darbuotojo darbo aplinkoje, atliekant jam pavestą darbą, reikalavimai ir konkretūs nurodymai (darbo metodai, pareigos ir pan.), informuojantys, kaip saugiai dirbti pavestą darbą, atlikti užduotį, naudoti darbo įrenginį, taip pat kaip parengti darbo vietą pradedant dirbti, sutvarkyti ją pabaigus darbą, saugos priemonės (techninės, organizacinės, kolektyvinės, asmeninės), kurios turi būti taikomos, jų taikymo ar naudojimo tvarka, reikalavimai ir veiksmai nelaimingo atsitikimo, avarijos, incidento atveju, susidarius pavojingoms situacijoms, o taip pat kita su darbuotojo sauga ir sveikata susijusi informacija ir reikalavimai, atsižvelgiant į esamą ar galimą riziką.

14. Įmonė darbų technologijos, įrenginių eksploatavimo, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijas turi peržiūrėti ir, esant reikalui, koreguoti tobulindama (keisdama) technologinį procesą, darbo sąlygas, pradėdama naudoti naujas medžiagas, įrenginius, prietaisus, žaliavas, darbo bei darbų saugos priemones, įsigaliojus naujiems norminiams teisės aktams, reglamentuojantiems instrukcijose nurodytų darbų atlikimo tvarką ir pan.

15. Padalinio vadovas privalo turėti visų to padalinio darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų, taip pat atliekamų darbų technologijos ir įrenginių eksploatavimo (naudojimo) instrukcijų komplektą bei jų sąrašą.

16. Kvalifikuotos tarnybos turi būti aprūpintos reikiama įrenginiais, įrankiais, prietaisais, transporto priemonėmis, asmeninėmis apsauginėmis ir kitomis priemonėmis, reikalingomis užtikrinti patikimą, efektyvų ir saugų SND tiekimo sistemų eksploatavimą.

17. Medžiagos, vamzdžiai, įrenginiai, įtaisai, prietaisai, naudojami eksploatuojant SND tiekimo sistemą, turi turėti sertifikatus arba kitus dokumentus, patvirtinančius jų kokybę ir atitiktį privalomiesiems saugos reikalavimams pagal galiojančius techninius reglamentus ir kitus norminius teisės aktus.

18. SND išpylimui iš geležinkelio cisternų, autocisternų ir automobilių užpildymui, dujų išpylimui į SDD, rezervuarų įrenginių rezervuarus naudojamos žarnos turi turėti saugos įrenginius (pvz., greitaeigius vožtuvus), nutraukiančius dujų išsiveržimą plyšus arba nutrūkus žarnai, jeigu tokie saugos įrenginiai nenumatyti rezervuaro, autocisternos konstrukcijoje.

19. Vartotojams tiekiamos dujos turi atitikti privalomus kokybės reikalavimus (Taisyklių 2 priedo 33 punktą). Tiekiamos dujos turi būti odoruojamos jas gaminančiose įmonėse, kurios atsako už odoravimo kokybę.

20. SND tiekimo sistemų objektai (dujų pilstymo stotys, punktai, degalinės, rezervuarų įrenginiai, balionų sandėliai ir kt.) turi turėti teisės akto (Taisyklių 3 priedo 21 punktas) nustatytas pirmines gaisro gesinimo priemones, o jų patalpose bei gamybinės zonos teritorijose (įskaitant apsaugos zoną) turi būti iškabinti saugos ženklai ir užrašai (Taisyklių 3 priedo 39), draudžiantys rūkyti ir naudoti atvirą ugnį. Saugos ženklai ir užrašai turi atitikti teisės akto (Taisyklių 3 priedo 51 punktas).
21. SND tiekimo sistemų potencialiai pavojingi įrenginiai (Taisyklių 3 priedo 4 punktas) kuriuos privaloma prižiūrėti ir registruoti, turi būti nustatyta tvarka užregistruoti Potencialiai pavojingų įrenginių registre (Taisyklių 3 priedo 8 punktas). Potencialiai pavojingi įrenginiai turi būti prižiūrimi ir jų techninė būklė tikrinama Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymu nustatyta tvarka (Taisyklių 2 priedo 4 punktas).
22. Pavojingi darbai su dujomis atliekami vadovaujantis norminiu teisės aktu (Taisyklių 3 priedo 24 punktas).
23. SND įmonių statiniai turi būti eksploatuojami pagal gamybinių ir visuomeninių statinių priežiūros ir techninio eksploatavimo taisyklių reikalavimus (Taisyklių 3 priedo 47 punktas).
24. SND objektų elektros įrenginiai turi būti eksploatuojami pagal teisės akto (Taisyklių 3 priedo 23 punktas) reikalavimus.
25. SND tiekimo sistemose ir jų eksploatavime naudojamos matavimo priemonės turi atitikti Matavimo priemonių techninio reglamento (Taisyklių 3 priedo 16 punktas) reikalavimus ir eksploatuojamos ir techniškai prižiūrimos Lietuvos Respublikos Metrologijos įstatymo nustatyta tvarka (Taisyklių 3 priedo 3 punktas).
26. Naudojantis žeme, kuri yra dujų įrenginių apsaugos zonose, turi būti laikomasi specialiųjų žemės naudojimo sąlygų (Taisyklių 3 priedo 13 punktas).
27. Trūkumai ir gedimai, nustatyti eksploatuojant SND tiekimo sistemas, turi būti analizuojami, taisomi ir šalinami atliekant techninę priežiūrą, jei tai nustatyta priežiūros darbuotojų saugos ir sveikatos, darbų technologijos ir įrenginių eksploatavimo instrukcijose, ar pagal gedimų šalinimo grafiką. Trūkumai ir gedimai, kurių negalima pašalinti techninės priežiūros metu, įrašomi į remonto darbų programą (planą).
28. Atlikti techninės priežiūros ir remonto darbai turi būti įforminti techniniuose dokumentuose.
29. SND tiekimo sistemų energetikos įrenginių valstybinę kontrolę, savo kompetencijos ribose, vykdo Valstybinė energetikos inspekcija prie Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos (Taisyklių 3 priedo 2 punktas).

Valstybinė energetikos inspekcija taip pat kontroliuoja išleidžiamų į rinką buitinių dujų balionų atitikimą galiojančių norminių teisės aktų ir šių Taisyklių reikalavimams (Taisyklių 3 priedo 26 punktas) dujų pildymo stotyse, dujų pildymo punktuose, degalinėse bei balionų prekybos vietose.

30. Gabenamųjų slėginių įrenginių, patenkančių į šių taisyklių taikymo sritį, periodinį techninį patikrinimą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka atlieka paskelbtosios įstaigos arba paskirtosios kontrolės įstaigos.

31. Potencialiai pavojingų valstybės registre registruojamų įrenginių techninę būklę tikrina įgaliotos įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaigos (Taisyklių 3 priedo 4 punktas).

32. Buitiniais dujų prietaisais namų ūkyje besinaudojantys asmenys (gyvenamųjų namų, butų savininkai ir nuomininkai) privalo vadovautis prietaisus pagaminusių įmonių techniniais dokumentais, mokėti jais saugiai naudotis ir prižiūrėti vartotojo dujų sistemą. Kaip saugiai naudotis bute esančiais dujų prietaisais instruktuoja SND tiekiančios, dujų paleidimo ir derinimo darbus atliekančios įmonės. Instruktavimas turi būti įforminamas specialiaame žurnale, sudarant dujų pirkimo-pardavimo sutartį. Buitinių dujų prietaisų savininkai privalo pasirūpinti, kad atitinkamai būtų instrukuoti visi šeimos nariai bei kiti asmenys, besinaudojantys jo bute esančiais buitiniais dujų prietaisais.

33. SND vartotojai, išskyrus vartotojus, turinčius tik buitinius dujų prietaisus ir naudojančius dujas buitiniams reikmėms, turi paskirti už vartotojo dujų sistemos eksploatavimą atsakingus asmenis, atestuotus teisės aktų nustatyta tvarka. Atsakingo darbuotojo pareigos eksploatuojant įmonės dujų įrenginius, naudojant dujas ūkinėms reikmėms turi būti apibrėžtos pareiginėje instrukcijoje, kurioje turi būti nustatyta, kad jis yra atsakingas už įmonės dujų įrenginių saugų, patikimą ir efektyvų eksploatavimą, saugų dujų naudojimą ūkinėms reikmėms.

34. Dujas deginančius įrenginius eksploatuoti gali tik nustatyta tvarka parengti (apmokyti) ir atestuoti kvalifikuoti darbuotojai. Buitiniais dujų prietaisais įmonėse ir įstaigose besinaudojantys šių įmonių ir įstaigų darbuotojai privalo išklaudyti instruktą, kaip saugiai jais naudotis. Darbuotojus instruktuoja už vartotojo dujų sistemos eksploatavimą atsakingas asmuo ir apie atliktą instruktavimą registruoja įmonės nustatyta tvarka.

IV. DARBUOTOJŲ KVALIFIKACIJA

35. Eksploatuoti SND tiekimo sistemas ir vadovauti eksploataavimo darbams gali ne jaunesni kaip 18 metų asmenys, turintys reikiamą dujų ūkio darbuotojų kvalifikaciją. Kvalifikuotų tarnybų vadovai ir specialistai, kurių priimami sprendimai tiesiogiai susiję su SND tiekimo sistemos eksploatavimu, dujų sistemas eksploatuojantys darbuotojai turi

būti teisės aktų nustatyta tvarka atestuoti iš šių taisyklių, kitų norminių teisės aktų, reglamentuojančių SND tiekimo sistemų įrengimą, eksploatavimą, pavojingų darbų su dujomis vykdymą, pagal atliekamų darbų apimtį (Taisyklių 3 priedo 24 ir 44 punktai). Kvalifikuotų darbuotojų žinios periodiškai tikrinamos teisės aktų (Taisyklių 3 priedo 2 ir 35 punktai) nustatyta tvarka.

36. Už saugių ir sveikų darbo sąlygų sudarymą ir užtikrinimą atsako darbdavys (SND tiekimo sistemos savininkas). Jis turi būti atestuotas darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais. Darbdavio kompetenciją darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais patvirtina nustatytos formos pažymėjimas (Taisyklių 3 priedo 1 punktas), galiojantis 5 metus nuo išdavimo datos.

37. Darbuotojai, skiriami eksploatuoti SND tiekimo sistemą, turi pasitikrinti sveikatą ir pateikti medicinos komisijos išvadą apie tinkamumą šiam darbui. Jų sveikata turi būti tikrinama periodiškai, vadovaujantis teisės aktų (Taisyklių 3 priedo 1 punktas) nustatyta tvarka.

38. Visi SND tiekimo sistemas eksploatuojančios įmonės darbuotojai, neatsižvelgiant į darbo stažą ir kvalifikaciją, turi išklaudyti įvadinį instruktavimą darbuotojų saugos ir sveikatos bei priešgaisrinės saugos klausimais. Instruktuojama pagal atitinkamų teisės aktų (Taisyklių 3 priedo 35 ir 36 punktai) reikalavimus ir nustatyta tvarka darbdavio patvirtintas instrukcijas. Darbuotojų instruktavimas įforminamas instruktavimų registracijos žurnale.

39. Privalomi darbuotojų saugos ir sveikatos bei priešgaisrinės saugos instruktavimai yra:

39.1. įvadinis;

39.2. pirminis darbo vietoje;

39.3. periodinis darbo vietoje;

39.4. papildomas darbo vietoje;

39.5. specialusis.

40. Darbuotojai, kurie neinstruktuojami darbo vietoje, įvadinio instruktavimo metu papildomai supažindinami su saugos ir sveikatos bei priešgaisrinės saugos darbe reikalavimais atliekant darbus, nustatytus jų pareiginiuose nuostatuose. Darbuotojų, kurie neinstruktuojami darbo vietoje, sąrašą tvirtina darbdavys.

41. Naujai priimtiems darbuotojams po mokymo ir atestavimo, prieš leidžiant savarankiškai dirbti, skiriama ne mažiau kaip 10 darbo dienų (pamainų) stažuotė, prižiūrint kvalifikuotam darbuotojui, nustatyta tvarka paskirtam įmonės vadovo ar jo įgalioto asmens.

42. Profesijų ir darbų, kuriuos leidžiama dirbti savarankiškai tik po stažuotės, sąrašą ir stažuotės trukmę nustato įmonės vadovas (darbdavys).

43. Dirbti pavojingus darbus su dujomis ir vadovauti šiems darbams gali tik kvalifikuoti darbuotojai, turintys reikiamą dujų ūkio darbuotojo kvalifikaciją ir teisę dirbti pavojingus darbus su dujomis.

44. Darbuotojai, atliekantys avarinius remonto darbus, privalo žinoti avarijų lokalizavimo planus. Šiems darbuotojams ne rečiau kaip kartą per metus turi būti organizuojami galimų avarijų lokalizavimo praktiniai mokymai. Pratybų metu išbandomos priemonės, neleidžiančios susidaryti arba plėtotis avarinei situacijai, nustatoma priemonių, numatytų avarijų lokalizavimo planuose, veiksmingumas. Apie įvykusius mokymus turi būti įrašoma praktinių mokymų registravimo žurnale.

V. DUJŲ PILSTYMO STOČIŲ, DUJŲ PILSTYMO POSTŲ EKSPLOATAVIMAS

I. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

45. DPS, DPP eksploatavimą sudaro jų technologinis valdymas (DPS - dujų išpylimas iš geležinkelio cisternų, dujų rezervuarų, autocisternų ir balionų užpildymas dujomis, siurblių ir kompresorių darbo valdymas, DPP – dujų išpylimas iš autocisternų, balionų užpildymas, siurblių ir kompresorių darbo valdymas ir t.t.), techninė priežiūra ir remontas.

46. DPS, DPP turi turėti techninį pasą, kuriame nurodomi DPS, DPP dujų technologiniai įrenginiai ir jų pagrindiniai techniniai duomenys (įrenginio įrengimo vieta, markė, įrenginio galia, našumas, skersmuo, tūris, darbinis slėgis, tipas, markė ir kt.). Techninio paso formą ir jo pildymo tvarką nustato DPS, DPP savininkas (įmonės vadovas).

47. DPS, DPP turi būti dujų įrenginių, technologinių įrenginių, slėginių indų, vėdinimo, šildymo, elektros, automatikos sistemų ir kt. techninė dokumentacija su šių įrenginių, sistemų techninėmis charakteristikomis. Turi būti sudaryti dujotiekių pasai, vamzdynų schemas, kuriose turi būti pažymėti visi uždaromieji, saugos įtaisai, kontrolės, matavimo priemonės, darbiniai dujų slėgiai, vamzdynų skersmenys. Vamzdynų įtaisai turi būti sunumeruoti ir atitikti numeraciją objekto technologinėje schemeje.

48. Elektrotechninė įranga, skirta naudoti DPS, DPP potencialiai sprogioje aplinkoje, privalo turėti atitikties sertifikatą, patvirtinantį, kad ši įranga turi saugos lygį, mažiausiai lygiavertį saugos lygiui, nustatytam galiojančiuose teisės aktuose (Taisyklių 3 priedo 15 punktas) ir atitikti teisės akto (Taisyklių 3 priedo 30 punktas) reikalavimus.

49. Apšvietimo įranga turi atitikti teisės aktų (Taisyklių 3 priedo 20 ir 30 punktai) reikalavimus.
50. DPS, DPP patalpų triukšmo, vibracijos bei užterštumo lygis turi būti tikrinamas teisės aktų (Taisyklių 3 priedo 48, 50 ir 49 punktai) nustatytais terminais ir turi neviršyti šiais teisės aktais nustatytų normų (lygių).
51. Visoms gamybos patalpoms ir lauko įrenginiams, priklausomai nuo atliekamų technologinių procesų pobūdžio, turi būti nustatytos ir pažymėtos atitinkamais įspėjamaisiais ženklais pavojingumo sprogimo ir gaisro atžvilgiu kategorijos ir zonų klasės, pagal teisės aktų (Taisyklių 3 priedo 21, 34 ir 39 punktai) reikalavimus. Darbdavys turi užtikrinti, kad vietose, kuriose gali susidaryti sprogioji aplinka, būtų laikomasi teisės akte (Taisyklių 3 priedo 34 punktas) nustatytų minimalių reikalavimų, skirtų darbuotojų, kuriems dėl potencialiai sprogios aplinkos gresia pavojus, saugai ir sveikatos apsaugai užtikrinti bei gerinti.
52. Nedarbo metu ištisą parą DPS turi būti apmokytas personalas. Pradėti dirbti po pertraukos galima tik apžiūrėjus stoties technologinius įrenginius, SND saugojimo rezervuarus, dujotiekius bei armatūrą.
53. Ugnies darbai DPS, DPP ir gamybinės zonos teritorijoje (įskaitant apsaugos zoną) gali būti atliekami tik išimtiniais atvejais pagal specialų darbo planą ir DPS, DPP vadovo patvirtintą paskyrą-leidimą.
54. DPS, DPP teritorijoje (išskyrus administracines patalpas) draudžiama būti pašaliniais asmenims.
55. Nauji, papildomi technologiniai įrenginiai gali būti montuojami, stotys plečiamos arba rekonstruojamos tik teisės akto (Taisyklių 3 priedo 5 punktas) nustatyta tvarka.

II. SUSKYSTINTŲJŲ DUJŲ IŠPYLIMAS IŠ GELEŽINKELIO CISTERNŲ IR REZERVUARŲ PARKO UŽPILDYMAS

56. SND iš geležinkelio cisternų turi būti išpilamos į stacionarius rezervuarus specialiai tam įrengtais bei nustatyta tvarka priimtais naudoti įrenginiais, vadovaujantis išpylimo darbų technologine instrukcija.
57. SND iš geležinkelio cisternų galima pradėti pilti tik baigus cisternų manevravimą, jas pritvirtinus prie bėgių, įžeminus ir lokomotyvui išvažiavus iš stoties teritorijos. Atjungti cisternas nuo įžeminimo įtaiso galima tik baigus išpylimą ir užsukus akles ant cisternos atvamzdžių.

58. Geležinkelio cisternas su dujomis pastatyti prie išpylimo estakados, jas nustumti už DPS teritorijos ribų ir manevravimo darbus geležinkelio aklikeyje turi atlikti kvalifikuoti DPS darbuotojai.

59. Prieš išpilant dujas iš geležinkelio cisternos turi būti patikrinta:

59.1. ar cisterna tvarkinga, ar dujų kiekis ir sudėtis atitinka nurodytus dokumentuose: geležinkelio važtaraščiuose, tiekėjo išduotuose suskystintųjų dujų kokybės pažymėjimuose (sertifikatuose, pasuose);

59.2. ar nepažeistos angos gaubto, ventilių ir apsaugos vožtuvų plombos;

59.3. ar tvarkingas cisternos korpusas (nėra įtrūkių, įlinkių ir kt.), uždaromieji įtaisai ir kontrolės matavimo priemonės. Nustačius pažeidimą, atliekami darbai, imamasi veiksmų, nustatytų dujų išpylimo iš geležinkelio cisternų darbų technologijos instrukcijoje;

59.4. ar nėra cisternoje vandens (patikrinama per vandens šalinimo ventilių);

59.5. ar nėra gumuoto audinio žarnos įtrūkių ir kitų pažeidimų.

60. Prieš pilant SND į rezervuarus turi būti patikrinta ar užpildomame rezervuare yra pakankamas liekamasis dujų slėgis. Jei liekamasis dujų slėgis yra mažesnis kaip 0,5 bar ar už nurodytą rezervuaro techniniuose dokumentuose, į rezervuarą pilti dujas draudžiama. Toks rezervuaras turi būti atjungtas nuo rezervuarų parko ir planine tvarka jam turi būti atliktas kontrolinis sandarumo bandymas teisės akto (Taisyklių 3 priedo 24 punktas) nustatyta tvarka.

61. Draudžiama dujas pilti į rezervuarus, jei:

61.1. juose ar jų elementuose yra įtrūkių, išsipūtimų arba dujos nuteka pro nesandarumus (virintines siūles, flanšų sujungimus, tarpines, riebokšlius ir kt.);

61.2. netvarkingi apsauginiai išmetimo vožtuvai;

61.3. netvarkingos kontrolės ir matavimo priemonės;

61.4. matomi įtrūkiai, deformacijos ar nusėdę antžeminių rezervuarų pamatai, vamzdinių atramos.

62. Visi nustatyti gedimai turi būti įrašomi į įmonės vadovo patvirtintos formos darbo žurnalą ir vėliau, darbo tvarka, nustatytos gedimų atsiradimo priežastys ir jie pašalinti. Tais atvejais, kai dėl gedimo gali sutrikti technologiniai procesai, būtina imtis veiksmų, nustatytų eksploataavimo instrukcijose.

63. SND iš geležinkelio cisternų išpilamos šviesiu paros metu. Dujas išpilti nakties metu galima tik pakankamai apšvietus geležinkelio estakadas ir rezervuarų parką. Apšvietimo

įranga turi būti parinkta tą potencialiai sprogios aplinkos zoną atitinkančios kategorijos, kaip nustatyta „Darbuotojų dirbančių potencialiai sprogioje aplinkoje saugos nuostatuose“ (Taisyklių 3 priedo 34 punktas).

64. Perkūnijos metu pilti dujas iš geležinkelio cisternų draudžiama. Prasidėjus perkūnijai, pylimas nutraukiamas.

65. Dujotiekio, jungiančio geležinkelio cisternų išpylimo estakadą ir rezervuarų parką, sklendės atidaromos ir ventiliai turi būti atsukami lėtai, kad pilant dujas nesusidarytų hidraulinių smūgių ir statinių elektros krūvių.

66. Išpilant dujas iš geležinkelio cisternų turi būti nuolat stebimas dujų slėgis ir lygis cisternoje ir pildomajame rezervuare. Šių darbų metu būtina užtikrinti vizualų arba telefoninį ryšį tarp išpilančių dujas ir rezervuarų parką bei siurblinę- kompresorinę prižiūrinčių darbuotojų. Draudžiama dujų išpylimo metu palikti be priežiūros geležinkelio cisternas ir rezervuarus.

67. Maksimalus rezervuarų pripildymo lygis neturi viršyti 85 % tūrio jei jų techniniuose dokumentuose nenustatyta kitaip.

68. Ištuštintose geležinkelio cisternose liekamasis dujų slėgis turi būti ne mažesnis kaip 0,5 bar, jei techniniuose dokumentuose nenustatyta kitaip.

69. Pilant į rezervuarus ir balionus dujas, draudžiama mažinti slėgį išleidžiant dujinės fazės dujas į atmosferą.

70. Draudžiama atjungti gumuoto audinio žarnų antgalius, jei juose yra perteklio slėgio.

71. Nutrūkus arba plyšus išpylimo žarnai, jungiančiai geležinkelio cisterną su suskystintųjų dujų dujotiekiu, būtina nedelsiant išjungti siurblius, kompresorius ir imtis priemonių gedimams pašalinti.

72. Jei iš geležinkelio cisternos nuteka dujos, ji turi būti išpilama pirmiausia ir grąžinama tiekėjui, DPS administracijai surašius cisternos defekto aktą.

73. Arčiau kaip 40 m nuo išpylimo estakados draudžiama atlikti bet kokį geležinkelio cisternos remontą.

III. AUTOCISTERNŲ PILDYMAS

74. Suskystintųjų dujų autocisternos dujomis turi būti pildomos per specialiai tam tikslui įrengtus stacionarius pildymo įrenginius.

75. Pildant autocisternas, automobilių varikliai išjungiami. Automobilių išmetamieji vamzdžiai turi būti išvesti į mašinos priekinę dalį ir turėti kibirkščių gaudytuvus. Automašinių variklius galima įjungti tik atjungus žarnas ir uždarius pildymo antgalius aklėmis.

Pastaba: tuo atveju, kada dujoms pripilti naudojamas autocisternos siurblys, prieš pradėdant užpildymą įjungiamas autocisternos variklis.

76. Draudžiama į autocisternas pilti dujas, jei:

76.1. praėjęs autocisternos techninės būklės patikrinimo terminas;

76.2. netvarkingi uždaromieji, saugos įtaisai ir kontroliniai matavimo prietaisai;

76.3. autocisternos ir transporto priemonės ženklai neatitinka galiojančiuose norminiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų;

76.4. cisterna neįžeminta;

76.5. autocisterna neturi Valstybinės kelių transporto inspekcijos atitinkamo sertifikato pavojingų krovinių pervežimui (Taisyklių 3 priedo 12 punktas);

76.6. vairuotojas neturi (Taisyklių 3 priedo 43 punktas) nustatyta tvarka išduoto kvalifikacijos pažymėjimo;

76.7. nėra pirminių gaisro gesinimo priemonių.

77. Autocisternas pildo DPS kvalifikuoti darbuotojai, dalyvaujant vairuotojui.

78. Autocisternos ir žarnos, kuriomis pilstomos dujos, turi būti įžemintos, prijungiant jas prie specialiai tam įrengto įžeminimo kontūro. Atjungti cisternas nuo įžeminimo kontūro galima tik baigus dujų pylimo darbus ir užsukus akles ant cisternos atvamzdžių.

79. Pripildžius autocisterną dujų, ant jos pildymo ir tuštinimo atvamzdžių turi būti sandariai užsukamos aklės ir DPS įgaliotas kvalifikuotas darbuotojas jas užplombuoja.

80. Pildymo metu pastebėjus dujų nutekėjimą iš autocisternos, būtina pildymo darbus nutraukti, autocisterną nedelsiant pašalinti iš DPS teritorijos. Pildymą atnaujinti tik pašalinus gedimus.

81. Perkūnijos metu pilti dujas ir įvažiuoti automašinoms į DPS teritorijos pavojingas, pažymėtas projekte, zonas (Taisyklių 3 priedo 34 punktas) draudžiama.

IV. BALIONŲ PILDYMAS

82. Suskystintosios dujos į buitinius dujų balionus turi būti išpilstomos dujų pilstymo stotyse (DPS) ar dujų pilstymo postuose (DPP) per specialiai tam tikslui įrengtus stacionarius įrenginius, vadovaujantis balionų pripildymo darbų technologinės instrukcijos reikalavimais..

83. Balionui prijungti prie pildymo įrenginio leidžiama naudoti gumuoto audinio žarnas, kurios turi būti pagamintos iš atsparios suskystintųjų dujų poveikiui medžiagos ir turi išlaikyti ne mažesnę kaip 20 bar darbinį slėgį.

84. Skystosios dujų fazės slėgis dujotiekiuose, tiekiančiuose dujas balionams pildyti, neturi būti didesnis už darbinį slėgį dujų balionuose ir neviršyti slėgio, nurodyto pripildymo įrenginio techniniuose dokumentuose.

85. Pripildžius balionus dujų, būtina patikrinti pasveriant arba kitu metodu, ar balionai pripildyti pagal nustatytas normas. Balionas turi būti užpildomas tokiu dujų kiekiu, koks yra nurodytas baliono pase, išskyrus atvejus, kai, balionus užpildant DPP, pirkėjas (vartotojas) pageidauja pirkti mažesnę dujų kiekį ir dėl to sutaria su pardavėju. Į balioną pripildytų suskystintų dujų masės leistinas nuokrypis gali būti: ± 100 gramų – iki 11 kilogramų talpos balionams, ± 200 gramų – nuo 11 kilogramų iki 63 kilogramų talpos balionams. Prieš pradėdant sverti (prieš darbo pamainą), būtina patikrinti kontrolines svarstyklės etaloniniu svarsčiu.

DPP, SDD (prekiaujančiose SND balionais) ir suskystintų dujų prekybos balionuose vietose turi būti kontrolinės svarstyklės, sudarančios galimybę pirkėjui patikrinti užpildyto baliono dujų masės (svorio) atitiktį baliono ženklinimo etiketėje nurodytai dujų masei, kaip to reikalauja teisės aktas (Taisyklių 3 priedo 26 punktas).

86. Pripildytų balionų ventilių, jų srieginių jungčių, riebokšlių sandarumas turi būti patikrinamas muilo emulsija arba dujų nuotėkiui nustatyti skirtais prietaisais. Pripildyto baliono ventilio antgalis uždaromas akle. Ventilio riebokšlio sandarumas tikrinamas esant užsuktai ventilio aklei ir puse apsisukimo atsuktam ventiliui.

87. Pripildyto dujų baliono ventilio, jo srieginių jungčių, riebokšlių sandarumo patikrinimo metodai, esant oro temperatūrai pilstymo skyriuje (pilstymo vietoje) žemesnei kaip $10\text{ }^{\circ}\text{C}$, turi būti nustatyti eksploataavimo instrukcijoje.

88. Esant nesandariai baliono ventilio srieginei jungčiai, riebokšliui ar nesandariai užsisukant ventiliui, dujos iš baliono turi būti nedelsiant išpilamos į specialiai tam skirtas talpyklas.

89. Pripildyti dujų balionai turi būti registruojami balionų pripildymo registracijos žurnale, kuriame nurodoma: pildymo data, baliono numeris, pildžiusio asmens parašas (pildant balionus konvejeriniu būdu – pamainos vadovo parašas).

90. Balionų skaičius DPS, DPP pilstymo skyriuje turi būti ne didesnis už tą, kurį DPS, DPP įrenginiai gali pripildyti per valandą. Draudžiama sandėliuoti (statyti) balionus evakavimo perėjose

91. Jei neišgaravusių dujų liekanų masė buitinių dujų balione sudaro daugiau kaip 2% į balioną leidžiamos pildyti dujų masės, prieš užpildant balioną liekanos turi būti išpilamos į specialiai tam skirtas talpyklas.

92. Pildyti balionus draudžiama, jeigu:

92.1. pasibaigęs baliono techninės būklės patikrinimo terminas;

92.2. ant baliono nėra jo paso arba baliono numeris ir kiti gamintojo įrašai yra neįskaitomi;

92.3. neįskaitomas baliono techninės būklės patikrinimą atlikusios paskelbtosios įstaigos ar paskirtosios kontrolės įstaigos žymuo (uždedamas po baliono techninio patikrinimo);

92.4. sugedęs ventilis;

92.5. pažeistas korpusas (įskilimas, korozijos požymiai, pasikeitusi baliono forma, kiti mechaniniai pažeidimai);

92.6. pažeistas padas (persikreipęs, nestabiliai stovintis);

92.7. ant baliono nėra ženklinimo užrašų „Propanas – butanas“;

92.8. jei neišgaravusių dujų liekanų masė buitinių dujų balione sudaro daugiau kaip 2% į balioną leidžiamos pildyti dujų masės;

92.9. jei balione nėra liekamojo dujų slėgio;

92.10. jei balionas (jo ventilis) neturi apsauginių įtaisų, neleidžiančių dujų slėgiui balione pakilti virš leistino.

93. Balionai, kuriems nustatomi defektai, kuriuose nėra liekamojo dujų slėgio arba praėjęs techninės būklės patikrinimo terminas, turi būti remontuojami ir patikrinama jų techninė būklė.

94. Pakrovimo ir iškrovimo aikštelėse balionų neturi būti daugiau, nei galima realizuoti per 2 paras.

95. Pripildyti balionai DPS, DPP turi būti sandėliuojami po stogu, apsaugančiu nuo kritulių ir saulės spindulių.

96. Nustačius baliono gedimą, balionas turi būti gražinamas į jį pripildžiusią DPS, DPP. Jei baliono gedimas toks, kad jo neįmanoma saugiai transportuoti, dujos iš baliono turi būti saugiai, pamažu išleidžiamos (laikantis saugaus 40 m atstumo nuo atviros ugnies židinių, rūšių, šulinių, duobių, vandens telkinių, kad išleidžiamos dujos nesikauptų, neužsidegtų, neužterštų aplinkos) prieš jį vežant į DPS, DPP.

V. KOMPRESORIAI IR SIURBLIAI

97. Kompresoriai ir siurbliai turi būti eksploatuojami vadovaujantis gamintojų techniniais dokumentais ir šiomis taisyklėmis.

98. Kompresorių ir siurbių paleidimas, stabdymas, perjungimas, darbo reguliavimas atliekami vadovaujantis sudarytomis eksploatavimo instrukcijomis, parengtomis pagal gamintojo rekomendacijas.

99. Kompresorių, siurbių įsiurbimo ir slėginių linijų dujų slėgis turi būti toks, koks nurodytas techniniuose dokumentuose.

100. Kompresorių ir siurbių pleištiniai diržai, perdavimo pavaros turi būti apsaugotos nuo tepalo, vandens ir kitų veiksnių, galinčių turėti neigiamos įtakos jų stiprumui ir perdavimo jėgai, taip pat elektriniam laidumui.

101. Judančios siurbių ir kompresorių dalys turi turėti gaubtus. Draudžiama eksploatuoti kompresorius ir siurblius su nuimtais nuo judančių dalių gaubtais.

102. Kompresoriai ir siurbliai privalo turėti tvarkingas kontrolės ir matavimo priemones. Jei šios priemonės netvarkingos ar jų nėra, kompresorių ir siurbių darbas draudžiamas.

103 Darbo metu oro temperatūra siurbių ar kompresorių patalpoje turi būti ne žemesnė negu nustatyta siurblinės, kompresorinės įrenginių techniniuose dokumentuose.

104. Kompresoriai ir siurbliai turi būti sustabdomi šiais atvejais:

104.1. atsiradus dujų nuotėkiui arba sugedus siurbių ar kompresorių uždaromiesiems, saugos įtaisams;

104.2. atsiradus vibracijai, pašaliniam triukšmui, bildesiams;

104.3. sugedus guoliams ir riebokšliams;

104.4. tepalo ar šaldymo skysčio parametrams viršijus leistinas ribas;

104.5. sugedus elektros pavaroms, paleidimo, automatikos įtaisams, kontrolės priemonėms;

104.6. atsiradus gedimams movų jungtyse, pleištinuose diržuose ir jų aptvaruose;

104.7. virš leistinų ribų padidėjus ar sumažėjus dujų slėgiui įsiurbimo ar slėginiame vamzdyje;

104.8. kitais atvejais, nustatytais kompresorių ar siurblių techniniuose dokumentuose.

105. Draudžiama:

105.1. dirbančius kompresorius ir siurblius palikti be nuolatinės priežiūros, jeigu nėra arba neveikia saugumo, blokavimo automatika;

105.2. šalinti dujų nuotėkius nesustabdytuose technologiniuose įrenginiuose;

105.3. kompresorius ir siurblius eksploatuoti išjungus arba sugedus jų saugos ar valdymo automatikai, avariniam patalpų vėdinimui, taip pat patalpų ištraukiamųjų vėdinimo sistemų blokuotei. Būtiniais atvejais, susijusiais su laikinu kai kurių apsaugų išjungimu (pavyzdžiui, dėl prietaisų patikros), turi būti užtikrinama nuolatinė parametro, kurio apsauga išjungta, taip pat viso agregato kontrolė.

106. Kompresorių ir siurblių darbo parametrus, dirbtų valandų skaičių ir pastebėtus gedimus kompresorinės nuolatinę priežiūrą atliekantis personalas registruoja eksploatavimo žurnale.

107. Siurblinės, kompresorinės patalpoje negalima laikyti tepalų daugiau kaip vienos paros reikmėms. Tepalai ir valymo medžiagos turi būti laikomos uždaroje, lengvai nešiojamoje metalinėje talpykloje. Panaudoti tepalai renkami į metalinę uždara talpyklą, kuri iki utilizavimo turi būti laikoma specialiai tam skirtoje vietoje (ne kompresorinės ar siurblinės patalpoje).

108. DPS, DPP siurblių ar kompresorių patalpoje atliekant pavojingus darbus su dujomis, kompresoriai ir siurbLIAI turi būti sustabdyti.

VI. DPS, DPP TECHNINĖ PRIEŽIŪRA.

109. Dujų pilstymo stočių, dujų pilstymo postų techninę priežiūrą sudaro:

109.1. nuolatinė technologinių įrenginių priežiūra darbo metu;

109.2. techninis patikrinimas;

109.3. taisymas.

110. Nuolatinę veikiančių technologinių įrenginių priežiūrą atlieka DPS, DPP personalas kiekvienos pamainos metu, vadovaudamasis darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijomis, darbų technologijos ir įrenginių eksploatavimo instrukcijomis bei pareiginiiais nuostatais.

111. Prieš darbų pradžią ir kiekvienos pamainos darbo metu turi būti apžiūrima ir patikrinama technologinių įrenginių, rezervuarų, antžeminių vamzdynų ir jų atramų, uždaramųjų ir saugos įtaisų, sriegių, flanšų ir riebokšlių sujungimų būklė, patikrinamas dujų lygis rezervuaruose. Įrenginiai, vamzdynai, uždaromieji įtaisai turi būti sandarūs. . Sujungimų sandarumas tikrinamas, esant darbiniam slėgiui, muilo emulsija arba dujų nuotėkiui nustatyti skirtais prietaisais. Nustatyti dujų nutekėjimai turi būti nedelsiant šalinami, o gedimai likviduojami.

112. Kiekvieną pamainą atliekant kompresorių ir siurblių techninę priežiūrą būtina:

112.1. apžiūrėti visus siurblinės ir kompresorinės dujotiekus, įrenginius ir jų sudėtinės dalis, įsitikinti, ar nėra gedimų ar dujų nutekėjimo;

112.2. patikrinti, ar nėra pašalinio triukšmo, vibracijos, kokio guolių, šaldymo sistemos aušinimo skysčio, tepalo temperatūra, tepalo kokybė, lygis ir slėgis;

112.3. patikrinti, ar veikia kompresorių ir siurblių saugos ir valdymo automatika;

112.4. atlikti kitus darbus, nustatytus eksploatavimo instrukcijoje.

113. Apsauginiai išmetamieji vožtuvai turi atsidaryti padidėjus slėgiui daugiau kaip 15% darbinio slėgio.

114. Sugedus apsaugos vožtuvams, uždaromiesiems įtaisams, kontrolės matavimo priemonėms, eksploatuoti suskystintųjų dujų įrenginius ir vamzdynus draudžiama.

115. Jeigu atliekant dujų įrenginių, jų sudedamųjų dalių, uždaramųjų, saugos įtaisų ir kt. techninę priežiūrą aptinkama gedimų, kurių pašalinti iš karto neįmanoma, tokius įrenginius ar įtaisus būtina išjungti, vadovaujantis jų eksploatavimo instrukcijomis.

116. Pašalinus gedimą, įrenginys, jo sudėtinė dalis, įtaisas ir kt. vėl įjungiamas tik su už šių įrenginių eksploatavimą atsakingo darbuotojo leidimu.

117. DPS, DPP dujų įrenginių techninis patikrinimas turi būti atliekamas tokiu periodiškumu:

117.1. Vieną kartą per mėnesį:

- 117.1.1. patikrinamas antžeminių dujotiekių sandarumas (apžiūrint);
- 117.1.2. patikrinamas saugos įtaisų veikimas, uždaromųjų įtaisų, jungčių sandarumas ir tvarkingumas;
- 117.1.3. išoriškai apžiūrimi rezervuarai;
- 117.1.4. patikrinama antžeminių rezervuarų, dujotiekių antikorozinės dangos būklė;
- 117.1.5. patikrinamas filtrų užterštumas, jei reikia, jie išvalomi;
- 117.1.6. prapučiami manometrų, slėgio reguliatorių, saugos įtaisų ir kt. impulsiniai vamzdeliai;
- 117.1.7. patikrinama slėgio reguliatorių, saugos įtaisų techninė būklė, suderinami jų veikimo parametrai;
- 117.2. Vieną kartą per šešis mėnesius:
 - 117.2.1. Atliekami 117.1. punkte nurodyti darbai;
 - 117.2.2. išbandomos dujų pripildymo ir išpylimo žarnos;
 - 117.2.3. patikrinami ir sureguliuojami apsauginiai vožtuvai;
- 117.3. Vieną kartą per metus:
 - 117.3.1. Atliekami 117.1. ir 117.2. punktuose nurodyti darbai;
 - 117.3.2. patikrinami balionų pripildymo įrenginiai;
 - 117.3.3. išardomi ir išvalomi reguliatoriai, saugos įtaisai;
 - 117.3.4. patikrinamas vožtuvų prigludimo prie lizdo, membranų sandarumas, paslankumas;
 - 117.3.5. sutepamos įrenginių, įtaisų besitrinančios dalys, sutvarkomi riebokšliai;
 - 117.3.6. patikrinamas neardomųjų konstrukcijų mazgų tvirtinimas;
 - 117.3.7. išmatuojamos kabelių bei laidų izoliacijos ir įžeminimo kontūrų varžos;
 - 117.3.8. patikrinama antžeminių dujotiekių antikorozinės dangos ir tvirtinimų būklė, ar tvarkingi ir sandarūs uždaromieji įtaisai ir jungtys, ar dujotiekiui negresia mechaniniai pažeidimai.

117.3.9. Atliekami kiti dujų įrenginių taisymo bei gedimų šalinimo darbai, vadovaujantis pavojingų darbų su dujomis reikalavimais (Taisyklių 3 priedo 24 punktas).

118. DPS, DPP esantys slėginiai indai techniškai prižiūrimi pagal teisės akto (Taisyklių 3 priedo 25 ir 55 punktai).

119. Dujų rezervuarų izoliacijos techninė būklė tikrinama kas 4 metai, rezervuarų vidaus ir išorinės apžiūros metu.

120. Pastatų ir įrenginių žaibosaugos ir statinio elektros krūvio įžeminimų įrenginių varžos turi būti tikrinamos ne rečiau kaip kartą per metus.

121. Siurblių ir kompresorių remonto terminai ir apimtys turi būti nustatomi vadovaujantis įrenginių techniniais dokumentais, o taip pat techninės priežiūros metu nustatytais defektais. Remontas atliekamas pagal įmonės vadovo patvirtintą grafiką.

122. Prieš atliekant techninį patikrinimą (remontą), rezervuarai turi būti atjungti nuo vamzdynų ir kitų įrenginių aklėmis. Aklėmis turi būti atjungti ir dujotiekiai ar atskiri jo ruožai, jeigu dujotiekio remonto metu bus atliekami dujotiekio suvirinimo ar pjovimo darbai.

123. Aklės turi atitikti didžiausiąjį dujų slėgį dujotiekyje, turėti auseles, išsikišusias už flanšų ribų. Ant auselių turi būti įmuštas ženklas, rodantis dujų slėgį ir vamzdžio skersmenį.

124. Ardyti rezervuarų, balionų uždaromuosius įrenginius, vamzdynų jungtis ir uždaromuosius įtaisus, nesumažinus slėgio iki atmosferinio, neleidžiama.

125. Pakeitus ar papildžius riebokšlius, pakeitus tarpines, įdėjus ar išėmus akles, darbo metu pašalinus dujų nuotėkius, būtina patikrinti dujotiekio sandarumą muilo emulsija arba dujų nuotėkiui nustatyti skirtais prietaisais.

126. Keičiant veikiančiuose dujotiekiuose uždaromųjų įtaisų riebokšlius ar juos tvarkant, turi būti naudojami specialūs įtaisai, neleidžiantys išsiveržti dujoms, o dujų slėgis kiek galima sumažinamas.

127. Rezervuarų, autocisternų, balionų valymo atliekos turi būti drėkinamos ir išvežamos iš stoties į pavojingų medžiagų tvarkymo vietas.

128. Rezervuarams, autocisternoms ir balionams plauti panaudotas vanduo į kanalizaciją išleidžiamas tik išvalius iš jo skystąsias dujas arba išvežamas į pavojingų atliekų tvarkymo vietas.

VII. VĒDINIMO SISTEMŲ EKSPLOATAVIMAS

129. Vėdinimo sistemos turi būti eksploatuojamos vadovaujantis vėdinimo įrenginių gamintojo nurodymais ir rekomendacijomis ir šių rekomendacijų pagrindu sudarytomis vėdinimo sistemų eksploatavimo instrukcijomis.

130. Įmonės vadovo įsakymu iš vadovaujančių darbuotojų turi būti paskirtas asmuo, atsakingas už DPS, DPP vėdinimo sistemų eksploatavimą.

131. Kiekviena vėdinimo sistema turi būti pažymėta atskiru numeriu arba sutartiniu ženklu ant ventiliatoriaus korpuso ar ortakio prie pat ventiliatoriaus (iš žymėjimo turi būti aišku, ar tai oro tiekimo, ar šalinimo sistema – pvz.: OT-1; OT-2; OŠ-1; OŠ-2). Žymėjimas turi atitikti žymėjimą vėdinimo sistemos eksploatavimo instrukcijos schemoje.

132 Kiekvienai vėdinimo sistemai turi būti parengtas techninis pasas, kurio formą ir pildymo tvarką nustato įmonės vadovas. Pase turi būti:

132.1. pagrindinės sistemos charakteristikos bei jos įrenginių techninės charakteristikos;

132.2. vėdinimo sistemos technologinė schema su ortakių skersmenimis, uždarymo ir valdymo įtaisais, kompensatoriais, apsauginiais įtaisais, ugnies užtvaramis, drenažo įtaisais, atbuliniais vožtuvais, kontrolės-matavimo prietaisais, kitais įtaisais;

132.3. vėdinimo sistemų paleidimo ir derinimo darbų aktai;

132.4. vėdinimo įrenginių pasai, gamintojo techniniai dokumentai;

132.5. duomenys apie atliktus sistemos remonto darbus, įrenginių bei įtaisų pakeitimus;

132.6. sistemos techninės priežiūros darbų bei išaiškintų gedimų ir jų pašalinimo registracijos žurnalas.

133. Vėdinimo sistemų metaliniai ortakiai turi būti įžeminti. Jei metaliniuose ortakiuose yra lanksčių (elektrai nelaidžių) ortakių intarpų, tarpinių, metalinės ortakių dalys tarpusavyje turi būti sujungtos įžeminimo laidininkais.

134. DPS, DPP A_{sg} gamybos patalpose turi būti įrengta avarinė dujų signalizacija. Dujų davikliai, jų skaičius ir išdėstymo vietos turi būti numatytos projekte. Avarinis vėdinimas ir avarinė signalizacija turi įsijungti gamybos patalpos ore degių dujų kiekiui pasiekus 20% žemutinės dujų sprogimo ribos, siurblinės-kompresorinės patalpoje – 15%. Padidėjus dujų kiekiui siurblinės-kompresorinės patalpos ore daugiau kaip 20% žemutinės sprogimo ribos surblių ir kompresorių darbas turi būti nutrauktas automatiškai (jeigu yra įrengta reikiama automatikos sistema) arba tai turi atlikti prižiūrintis personalas rankiniu būdu.

135. Vėdinimo sistemų kameros turi būti sandarios, visą laiką uždarytos ir užrakintos.

136. Draudžiama:

136.1. atlikti bet kokius remonto ar reguliavimo darbus patalpų oro šalinimo ar tiekimo sistemose, kai tose patalpose, iš kurių šalinamas ar į kurias tiekiamas oras, vyksta technologiniai procesai;

136.2. dirbti patalpose įsijungus avarinei signalizacijai ir vėdinimui. Turi būti nedelsiant nustatyta dujų nutekėjimo vieta, priežastis ir lokalizuotas dujų nutekėjimas;

136.3. vykdyti darbus, kurių metu išsiskiria dujų garai ar užteršiamas oras, vietose, iš kurių oro padavimo sistema ima orą;

136.4. laikyti medžiagas ir kitus daiktus vėdinimo sistemų kameroje;

129.5. įeiti pašaliniams asmenims į vėdinimo sistemų kameras;

136.6. vėdinimo sistemų remonto metu keisti vėdinimo įrenginius kitais įrenginiais, neatitinkančiais nustatytą vėdinimo sistemos projekte (galingumas, našumas, medžiaga, saugumas sprogo atžvilgiu ir pan.).

137. Vėdinimo sistemų techninę priežiūrą sudaro įrenginių kasdieninė apžiūra, techninis patikrinimas ir taisymas.

138. Prieš kiekvienos pamainos darbų pradžią turi būti patikrinta vėdinimo įrenginių būklė, avarinio vėdinimo bei darbo zonų avarinio užterštumo dujomis avarinės signalizacijos funkcionavimas.

138.1. Patalpų vėdinimo sistemos turi būti įjungiamos 15 min. iki darbo pradžios. Iš pradžių – oro šalinimo sistema, po to – oro tiekimo sistema.

139. Vėdinimo sistemų techninis patikrinimas atliekamas tokiais terminais:

139.1. vieną kartą metuose patikrinama:

139.1.1. ar nėra ventiliatorių pašalinių ūžesių ir vibracijos;

139.1.2. ar tvarkinga besisukančių detalių apsauga;

139.1.3. ar hermetiški ortakių sujungimai;

139.1.4. ar nėra šilumos nuotėkių kaloriferiuose ir vamzdynuose;

139.1.5. ar tvarkinga šilumos tiekimo vamzdynų izoliacija; išaiškinami galimi jos pažeidimai;

139.1.6. ar teisingi įrašai ant reguliavimo įtaisų (užsklandų);

139.1.7. ar įsijungia avarinė vėdinimo sistema patekus į patalpas dujoms;

139.1.8. ar tvarkingi ugnies ir atbuliniai vožtuvai;

139.1.2. sutepami ventiliatorių guoliai – prireikus.

139.2. vieną kartą per 3 metus patikrinamas vėdinimo sistemų efektyvumas.

139.2.1. Vėdinimo sistemų efektyvumas taip pat turi būti tikrinamas atlikus vėdinimo sistemų remontą ar rekonstrukciją arba patalpų rekonstrukciją.

140. Atlikus techninio patikrinimo darbus, turi būti surašomas vėdinimo sistemų techninės būklės tikrinimo aktas.

141. Patikrinus vėdinimo sistemų efektyvumą, turi būti sudaryta atliktų darbų ataskaita, kurioje pateikiamos išvados dėl vėdinimo sistemų efektyvumo, tinkamumo naudoti, nurodomi vėdinimo sistemų eksploatavimo režimai ir kiti duomenys bei padaromi įrašai vėdinimo sistemų techniniame pase.

142. Suremontuotas vėdinimo sistemas galima pradėti eksploatuoti tik gavus atsakingo už vėdinimo sistemų eksploatavimą asmens raštišką leidimą.

143. Apie atliktus vėdinimo sistemų remonto darbus daromi įrašai vėdinimo sistemų techniniuose pasuose.

VIII. AUTOMATIKOS IR SIGNALIZACIJOS SISTEMŲ BEI MATAVIMO PRIEMONIŲ EKSPLOATAVIMAS

144. Automatikos ir signalizacijos sistemos bei matavimo priemonės DPS, DPP eksploatuojamos pagal atitinkamų sistemų ar jų sudedamųjų dalių ir matavimo priemonių gamintojų rekomendacijas arba kitus teisės aktus.

145. Saugos, blokavimo, reguliavimo automatikos ir signalizacijos sistemų veikimas turi būti tikrinamas pagal gamintojo rekomendacijas parengtas darbų technologijos instrukcijas arba kitus norminius teisės aktus. Saugos, blokavimo, reguliavimo automatikos ir signalizacijos sistemų veikimo ribos turi atitikti gamintojo arba kitų priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų nustatytus parametrus, nurodytus automatiką derinusios įmonės ataskaitoje ir garantuojančius patikimą ir saugų įrenginių darbą.

146. Matavimo priemonėms, kurios naudojamos Lietuvos Respublikos metrologijos įstatyme (Taisyklių 3 priedo 3 punktas) nurodytose srityse, taikoma valstybinė metrologinė matavimo priemonių kontrolė. Kitoms matavimo priemonėms gali būti taikoma pramoninė metrologinė matavimo priemonių kontrolė. Matavimo priemonių sąrašai, nurodantys metrologinę matavimo priemonių kontrolę, tvirtinami sistemą eksploatuojančios įmonės vadovo.

147. Už automatikos, signalizacijos sistemų ir matavimo priemonių eksploatavimą atsako įmonės vadovas ar jo įgaliotas kvalifikuotas darbuotojas. Matavimo priemonių patikrą organizuoja savininko paskirti atsakingi asmenys įmonėje arba kiekviename padalinyje atskirai.

148. Draudžiama naudoti:

148.1. sugedusias matavimo priemones;

148.2. matavimo priemones, kurių patikros terminas pasibaigęs, jeigu jos neturi atitinkamų ženklų apie jų patikrinimą ar yra mechaniškai pažeistos.

148.3. technologinę įrangą esant netvarkingoms arba išjungtoms kontrolės, matavimo prietaisams ar automatikos priemonėms.

149. Ant rodmeninių kontrolės ir matavimo prietaisų korpuso ar skalės (arba pritvirtintos plokštelės) turi būti žyma, rodanti didžiausią darbinę matuojamo dydžio vertę. Šias žymas daryti ant prietaisų stiklų draudžiama.

150. Ne ilgiau kaip vienos darbo pamainos laikotarpiui atjungti kontrolės, matavimo, automatikos bei signalizacijos priemones ar sistemas gali leisti tik DPS, DPP vadovas, vadovaudamasis eksploatavimo instrukcija, kurioje turi būti nustatyta, kokių papildomų saugos priemonių turi būti imamasi, kad būtų užtikrintas saugus ir patikimas technologinių įrenginių darbas. Apie priemonių ar sistemų atjungimą vadovas įrašo automatikos priemonių priežiūros ir remonto žurnale.

151. Sugedus patalpų dujų signalizatoriui, dujų koncentraciją patalpose būtina tikrinti ne rečiau kaip kas dvi valandas šiam tikslui skirtais dujų analizatoriais ir rezultatus įrašyti į automatikos priemonių priežiūros ir remonto žurnalą.

152. Patalpų dujų signalizatoriai, veikiantys nesuspausto oro principu, privalo būti įjungti ištisa parą, o avarinė ir šviesos signalizacija – įvesta į budinčio personalo patalpas.

153. DPS, DPP ir SDD matavimo priemonių, automatikos ir signalizacijos sistemų techninis patikrinimas atliekamas vadovaujantis teisės akto (Taisyklių 3 priedo 27 punktas) 5 priede nurodytu periodiškumu ir apimtimis.

154. Rodmeninių manometrų rodyklės grįžimas į nulinę padėtį DPS, DPP, SDD ir įmonėse, naudojančios SND, turi būti tikrinamas vieną kartą per pamainą, o rezervuarų,

grupinių balionų įrenginiuose bei dujų slėgio redukavimo įrenginiuose – techninio patikrinimo metu.

155. Teisinei metrologijai priklausančių masės, temperatūros, skysčių ir dujų kiekio matavimo priemonių techninis patikrinimas atliekamas Valstybinės metrologijos tarnybos prie Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos nustatytais terminais, vadovaujantis teisės aktų (Taisyklių 3 priedo 3 ir 16 punktai) reikalavimais.

156. Dujų signalizatoriai turi būti tikrinami specialiai tam tikslui paruoštais dujų mišiniais. Draudžiama tikrinti dujų signalizatorius į patalpas prileidžiant dujų.

157. Paimamos remontui ar patikrai atlikti matavimo priemonės turi būti pakeičiamos tapačiomis.

VI. SUSKYSTINTŲJŲ DUJŲ DEGALINĖS IR JŲ EKSPLOATAVIMAS

I. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

158. Prekiauti suskystintosiomis naftos dujomis, skirtomis autotransportui (pildyti autotransporto dujų balionus), galima turint teisės akto (Taisyklių 3 priedo 11 punktą) nustatyta tvarka išduotą licenciją verstis mažmenine prekyba suskystintosiomis dujomis, skirtomis autotransportui ir atestatą suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimui (Taisyklių 3 priedo 37 punktą).

159. SDD eksploatavimą sudaro jos technologinis valdymas (SND išpylimas iš autocisternų į degalinės rezervuarus ir kelių transporto priemonių balionų užpildymas dujomis), techninė priežiūra ir remontas.

160. Autotransporto dujų balionus leidžiama pildyti tik SDD iš sumontuotų stacionariųjų talpyklų per pildymo kolonėles.

161. SDD rezervuaruose, dujų kolonėlėse turi būti sumontuoti apsauginiai įtaisai, apsaugantys nuo dujų išsiveržimo iš pildymo kolonėlių, dujų rezervuarų pripylimo ar išpylimo atvamzdžių, nutrūkus dujų kolonėlių, rezervuarų pildymo žarnoms ar dėl kitokių dujų kolonėlių, degalinės dujų vamzdinių gedimų bei mechaninių pažeidimų.

162. Kad antžeminiai rezervuarai neįkaistų nuo saulės spindulių, jie turi būti nudažyti šviesia spalva. Rezervuarų apsaugai nuo saulės spindulių leidžiama įrengti teisės akto

(Taisyklių 3 priedo 5 punktas) nustatyta tvarka suprojektuotas nedegiųjų medžiagų pastoges arba šešėlinius gaubtus.

163. Iš SDD stacionarių talpyklų, įrengtų autotransportui skirtoms suskystintoms dujoms, leidžiama pildyti tik autotransporto priemonių dujų balionus. Dujų balionai privalo turėti maksimalaus pildymo lygio ribotuvus, neleidžiančius dujų balionus pildyti daugiau, nei nustatyta dujų balionų techniniuose dokumentuose.

164. Jeigu SDD pildomi ir buitiniai dujų balionai, jiems užpildyti skirtos dujos turi būti saugomos atskirai įrengtose talpose ir įrengti balionų pripildymo postai (DPP), atitinkantys visus jiems keliamus reikalavimus. Pildyti automobilių balionus buities reikmėms skirtomis dujomis (atleistos nuo akcizo) griežtai draudžiama.

165. SDD prie uždaromųjų įtaisų, apsauginių įtaisų, kontrolės matavimo priemonių ir kt. turi būti laisvas priėjimas (ne mažiau kaip 1 m).

166. SDD perėjos, takai, keliai neturi būti užkrauti medžiagomis, įrenginiais ir kitokiais daiktais. SDD teritorijoje ir apsaugos zonoje draudžiama sandėliuoti ir saugoti medžiagas, nenaudojamas eksploatuojant degalines, statyti transporto priemones, taip pat turi būti vykdomi kiti teisės akto (Taisyklių 3 priedo 13 punktas) reikalavimai.

167. SDD teritorijoje prekybai buitinais dujų balionais galima įrengti buitinių dujų balionų konteinerius, sandėliavimo aikšteles, laikantis galiojančių norminių teisės aktų ir šių taisyklių reikalavimų, reglamentuojančių tokių konteinerių, sandėliavimo aikštelių įrengimą ir eksploatavimą. Degalinės teritorijoje balionuose gali būti sandėliuojama ne daugiau kaip 1350 kg dujų. Tarp dujų balionų saugojimo aikštelių ir degalinės teritorijoje esančių dujų įrenginių bei degalinės pastato turi būti išlaikyti tų įrenginių potencialiai sprogios aplinkos atstumai.

168. Prekyba SDD buitinais dujų balionais turi būti vykdoma vadovaujantis Suskystintų naftos dujų prekybos taisyklėmis (Taisyklių 3 priedo 26 punktas).

169. SDD teritorijoje draudžiama dirbti darbus, nesusijusius su degalinės eksploatavimu, atlikti autocisternų ir kitų kelių transporto priemonių techninės priežiūros, remonto bei reguliavimo darbus, atkabinti priekabą ar puspriekabę su cisterna nuo mašinos (vilkiko).

II. DUJŲ REZERVUARŲ PILDYMAS

170. SDD rezervuarai pildomi iš dujų autocisternų, panaudojant autocisternos arba degalinės siurblių, kompresorių. Autocisternos turi turėti išpilamų iš jos suskystintų dujų apskaitos prietaisus.

171. Autocisternos pastatymo vieta dujoms išpilti (išpylimo aikštelė) į rezervuarus turi būti pažymėta SDD technologinėje schemeje. Autocisternos pastatymo vieta turi būti parinkta taip, kad prireikus autocisterną galima būtų skubiai pašalinti iš SDD teritorijos.

172. Autocisternai žeminti turi būti naudojamas suprojektuotas ir įrengtas pagal projektą žeminimo kontūras.

173. Rezervuarų dujų pildymo vieta turi būti aptverta laikinomis tvorelėmis arba specialiomis juostomis su užrašu „dujos“, SDD eksploatavimo instrukcijoje ir technologinėje schemeje nustatytose vietose iškabinti saugos ženklai bei užrašai pagal teisės aktų (Taisyklių 3 priedo 39 ir 51 punktai) reikalavimus, draudžiantys rūkyti ir naudoti atvirą ugnį.

174. Dujos iš autocisternos į rezervuarus išpilamos vadovaujantis šių darbų technologine instrukcija ir teisės akto (Taisyklių 3 priedo 24 punktas) reikalavimais tokia tvarka:

174.1. autocisterna pastatoma į išpylimo aikštelę, išjungiamas autocisternos variklis, ratai užblokuojami kaladėlėmis, kad autocisterna negalėtų atsitiktinai pajudėti ir autocisterna žeminama;

174.2. išoriškai apžiūrimi dujų rezervuarai ir autocisterna ir patikrinama ar tvarkingi dujų išpylimo ir pildymo įrenginiai, uždaromieji įtaisai, saugos įtaisai, autocisterna, žarnos, žeminimai, paruoštos naudoti pirminės gaisro gesinimo priemonės;

174.3. patikrinamas liekamasis dujų slėgis rezervuaruose. Jei liekamasis slėgis mažesnis kaip 0,5 bar ar už nurodytą rezervuaro techniniuose dokumentuose, į tokį rezervuarą pilti dujas draudžiama. Jis turi būti atjungtas nuo kitų rezervuarų ir planine tvarka jam turi būti atliktas kontrolinis sandarumo bandymas vadovaujantis teisės akto (Taisyklių 3 priedo 24 punktas) reikalavimais.

174.4. patikrinamas dujų kiekis rezervuaruose ir apskaičiuojama, kokį dujų kiekį galima įpilti į kiekvieną rezervuarą;

174.5. iškabunami įspėjamieji ženklai 173 punkte nurodyta tvarka;

174.6. prijungiamos gumuoto audinio žarnos prie autocisternos ir rezervuaro;

174.7. lėtai atidaromi rezervuaro ir autocisternos pildymo atvamzdžių uždaromieji įtaisai ir dujos iš autocisternos išpilamos į rezervuarus.

Pastaba: tuo atveju, kada dujoms pripilti naudojamas autocisternos siurblys, prieš pradėdant išpylimą įjungiamas autocisternos variklis (ant autocisternos išmetimo vamzdžio turi būti sumontuotas kibirkščių gesiklis).

175. Pripildžius rezervuarus turi būti:

175.1. uždaromi rezervuaro ir autocisternos pildymo atvamzdžių uždaromieji įtaisai;

175.2. dujų likučiai iš žarnų supilami į dujų rezervuarus ar saugiai išleidžiami į atmosferą, kaip nustatyta autocisternos arba SDD techniniuose dokumentuose ir technologinėse instrukcijose. Dujų likučiai žarnose gali būti palikti tik tuo atveju, kai tai yra nustatyta jų gamintojų techniniuose dokumentuose;

175.3. atjungiamos pildymo žarnos, rezervuaro ir autocisternos pildymo atvamzdžiai uždaromi aklėmis, atjungiamas autocisternos įžeminimas;

175.4. nustatyta tvarka patikrinamas SDD įrenginių sandarumas;

175.5. autocisterna pašalinama iš SDD teritorijos.

176. Draudžiama:

176.1. autocisternai įžeminti naudoti SDD dujų rezervuarus, dujotiekius ir kitos paskirties vamzdynus;

176.2. dujų išpylimo metu išpilantiems darbuotojams ir autocisternos vairuotojui palikti be priežiūros autocisterną ir SDD rezervuarų įrenginius;

176.3. pildymo metu degalinės teritorijos potencialiai sprogios aplinkos zonose būti pašalinami asmenims, autotransporto priemonėms;

176.4. išpilti dujas iš autocisternos į rezervuarus:

176.4.1. esant netvarkingiems dujų išpylimo ir pildymo įrenginiams, uždaromiesiems įtaisams, saugos įtaisams, autocisternoms, gumuoto audinio žarnoms, įžeminimo įtaisams, pirminėms gaisro gesinimo priemonėms ar jų nesant;

176.4.2. esant perkūnijai;

176.4.3. esant dujų nuotėkiui;

176.4.4. jeigu yra pasibaigęs rezervuaro patikros galiojimo laikas, nėra lentelės su rezervuaro identifikacijos kodu, didžiausiu leidžiamu slėgiu, kitų patikrinimų datomis ir įgalios įstaigos nustatytos formos ženklų;

176.5. pildyti daugiau kaip 85% SDD rezervuarų tūrio, jei kitaip nenustatyta techniniuose dokumentuose. Perpildžius daugiau kaip 85% rezervuaro tūrio ar daugiau, nei nurodyta techniniuose dokumentuose, dujų perteklius turi būti atsiurbiamas į autocisterną darbų technologijos instrukcijoje nustatytu būdu.

176.6. vienu metu pilti dujas iš autocisternų į degalinės dujų rezervuarus ir pildyti automobilių balionus. Dujų išpylimas laikomas baigtu, kai iš SDD teritorijos yra pašalinama autocisterna.

177. Pildymo metu pastebėjus dujų nutekėjimą iš autocisternos, kilus gaisrui, avarijai ar pavojui jiems kilti, pildymo darbai turi būti nutraukti, autocisterna nedelsiant pašalinta iš SDD teritorijos (ne arčiau kaip 5 m nuo teritorijos ribos) ir atliekami darbų technologijos ir eksploataavimo instrukcijose nurodyti veiksmai. Pildymą galima atnaujinti tik pašalinus gedimus.

III. KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ DUJŲ BALIONŲ PILDYMAS

178. Transporto priemonių užpildymo SND ir atsiskaitymo už jas tvarką nustato įmonė – degalinės savininkė.

179. Transporto priemonių užpildymas degalinėse turi būti atliekamas tik projekte numatyta užpildymo įranga (užpildymo kolonėlės, užpildymo mazgai).

180. Kelių transporto priemonių dujų balionai SND užpildomi vadovaujantis užpildymo darbų technologine instrukcija, parengta vadovaujantis automobiline dujų įrangos gamintojo rekomendacijomis.

181. Tamsiu paros metu transporto priemonių pildymo vieta turi būti tinkamai apšviesta. Apšvietimo įranga turi būti parinkta tą potencialiai sprogos aplinkos zoną atitinkančios kategorijos, kaip nustatyta „Darbuotojų dirbančių potencialiai sprogioje aplinkoje saugos nuostatuose“ (Taisyklių 3 priedo 34 punktas).

182. Atstumas tarp pildomos transporto priemonės ir kitų transporto priemonių turi būti ne mažesnis kaip 5 m.

183. Prie užpildymo kolonėlės transporto priemonė gali privažiuoti tik išlaipinus keleivius (jeigu jie yra) ir leidus užpildymo operatoriui (užpildytojui).

184. Privažiavęs ir sustojęs prie užpildymo kolonėlės, vairuotojas privalo išjungti transporto priemonės variklį, garso aparatūrą, įjungti rankinį stabdį, išimti raktą iš uždegimo spynelės ir išlipęs iš transporto priemonės, atidaryti bagažinės, kurioje įrengtas dujų balionas, dangtį.

185. Operatorius (užpildytojas), įsitikinęs, kad transporto priemonės dujų baliono techninės būklės patikrinimo terminas nepraėjęs, kolonėlės užpildymo rankovę (žarną) prijungia prie transporto priemonės ir atlieka jos užpildymą dujomis stebint transporto priemonės vairuotojui.

Pastaba: esant pilnai automatizuotai kolonėlei su išankstiniu apmokėjimu už perkamas dujas, transporto priemonės dujų baliono užpildymą dujomis gali atlikti vienas autotransporto priemonės vairuotojas.

186. Užpildytos transporto priemonės variklį galima užvesti tik atjungus pildymo kolonėlės žarną ir uždarius aklėmis transporto priemonės baliono pildymo antgalius.

187. Draudžiama:

187.1. palikti užpildomą transporto priemonę be pastovios vizualinės priežiūros;

187.2. reguliuoti, taisyti ar remontuoti transporto priemonės dujų įrangą ar pačią transporto priemonę SDD teritorijoje;

187.3. Pildyti kelių transporto priemonės dujų balioną:

187.3.1. SDD dujas išpilant iš autocisternų į rezervuarus;

187.3.2. perkūnijos metu ir esant atmosferinių iškrovų atsiradimo pavojui;

187.3.3. esant neišjungtam transporto priemonės varikliui bei elektros prietaisams;

187.3.4. jei praėjęs dujų baliono techninės būklės patikrinimo terminas;

187.3.5. esant techniškai netvarkingai degalinės dujų užpildymo įrangai;

187.3.6. esant uždarytam bagažinės gaubtui;

187.3.7. jei iš transporto priemonės neišlaipinti keleiviai.

187.3.8. pripildyti daugiau kaip 80% kelių transporto priemonių balionų tūrio, jei techniniuose dokumentuose nenurodyta kitaip.

IV. SDD TECHNINĖ PRIEŽIŪRA

188. SDD techninę priežiūrą sudaro nuolatinė technologinių įrenginių priežiūra darbo metu, techninis patikrinimas ir taisymas.

189. Nuolatinę veikiančių technologinių įrenginių priežiūrą atlieka SDD personalas kiekvienos pamainos metu, vadovaudamasis darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijomis, darbų technologijos ir įrenginių eksploatavimo instrukcijomis bei pareiginiiais nuostatais.

190. Nuolatinės apžiūros metu atliekami 111 punkte išvardinti darbai.

191. SDD techninis patikrinimas atliekamas 117 punkte nurodytais terminais ir apimtimis.

181. SDD esantys slėginiai indai techniškai prižiūrimi pagal teisės akto (Taisyklių 3 priedo 25 ir 57 punktų) reikalavimus. Dujų rezervuarų izoliacijos techninė būklė turi būti tikrinama kas 4 metai, rezervuarų vidaus ir išorinės apžiūros metu.

192. Trūkumai ir gedimai, nustatyti eksploatuojant SDD, turi būti analizuojami ir šalinami (taisomi) atliekant techninę priežiūrą, jei tai nustatyta priežiūros darbuotojų saugos ir sveikatos, darbų technologijos ir įrenginių eksploatavimo instrukcijose, arba pagal gedimų šalinimo grafiką. Trūkumai ir gedimai, kurių negalima pašalinti techninės priežiūros metu, įrašomi į remonto darbų programą (planą).

VII. SND REZERVUARŲ ĮRENGINIAI IR JŲ EKSPLOATAVIMAS

I. REZERVUARŲ PILDYMAS

193. SND rezervuarų įrenginių rezervuarai pildomi iš dujų autocisternų savitaka arba panaudojant autocisternos siurbį (kompresorių) tik šviesiu paros metu. Rezervuarus pildyti tamsiu paros metu galima tik esant pakankamam rezervuarų įrenginio ir autocisternos pastatymo vietos apšvietimui.

194. Autocisternos pastatymo vieta dujoms išpilti į rezervuarus turi būti pažymėta rezervuarų įrenginio technologinėje schemoje. Autocisternos pastatymo vieta turi būti parinkta taip, kad prireikus autocisterną galima būtų skubiai pašalinti nuo įrenginio teritorijos.

195. Autocisternai įžeminti turi būti naudojamas suprojektuotas ir įrengtas pagal projektą įžeminimo kontūras.

196. Dujų rezervuarų slėgio reguliavimo, saugos įtaisai ir kontrolės matavimo priemonės turi būti apsaugoti nuo atmosferos kritulių užrakinamais gaubtais.

197. Antžeminiai rezervuarai turi būti nudažyti šviesia spalva, kad neįkaistų nuo saulės.

198. Dujos iš autocisternos į rezervuarus išpilamos vadovaujantis šių darbų technologine instrukcija ir teisės akto (Taisyklių 3 priedo 24 punktas) reikalavimais.

199. Dujos iš autocisternos į rezervuarus išpilamos 174 ir 175 punktuose nurodyta tvarka.

200. Draudžiama:

200.1. autocisternai įžeminti naudoti dujų rezervuarus, dujotiekius ir kitos paskirties vamzdynus;

200.2. dujų išpylimo metu palikti be priežiūros autocisterną ir rezervuarų įrenginius;

200.3. pildymo metu dujų išpylimo vietoje būti pašaliniais asmenims, autotransporto priemonėms;

200.4. išpilti dujas iš autocisternos į rezervuarus:

200.4.1. esant netvarkingiems dujų išpylimo įrenginiams, uždaromiesiems įtaisams, saugos įtaisams, autocisternoms, gumuoto audinio žarnoms, įžeminimo įtaisams, pirminėms gaisro gesinimo priemonėms ar jų nesant;

200.4.2. esant perkūnijai;

200.4.3. esant dujų nuotėkiui;

200.4.4. jeigu yra pasibaigęs rezervuaro patikros galiojimo laikas, nėra lentelės su rezervuaro identifikacijos kodu, didžiausiu leidžiamu slėgiu, kitų patikrinimų datomis ir įgaliotos įstaigos nustatytos formos ženklu.

200.5. pildyti daugiau kaip 85% rezervuarų tūrio, jei kitaip nenustatyta techniniuose dokumentuose. Perpildžius daugiau kaip 85% rezervuaro tūrio ar daugiau, nei nurodyta techniniuose dokumentuose, dujų perteklius turi būti atsiurbiamas į autocisterną darbų technologijos instrukcijoje nustatytu būdu.

201. Pripildžius rezervuarus turi būti atlikti 204 punkte nurodyti periodinės dujų rezervuarų techninės priežiūros darbai.

II. DUJŲ REZERVUARŲ ĮRENGINIŲ TECHNINĖ PRIEŽIŪRA

202. Dujų rezervuarų įrenginių techninę priežiūrą sudaro periodiškoji techninė apžiūra, techninis patikrinimas ir taisymas.

203. Periodiškoji techninė apžiūra atliekama ne rečiau kaip vieną kartą per 6 mėnesius, o taip pat kiekvieno rezervuarų užpildymo dujomis metu.

204. Periodiškosios techninės apžiūros metu turi būti:

204.1. patikrinama:

204.1.1. uždromųjų įtaisų ir jungčių sandarumas;

204.1.2. slėgio reguliatorių techninė būklė. Esant reikalui, suderinami jų veikimo parametrai;

204.1.3. saugos įtaisų veikimas ir suregulavimas;

204.1.4. filtro užterštumas. Esant reikalui, filtras išvalomas arba pakeičiamas nauju;

204.1.5. dujų lygis rezervuare;

204.1.6. garintuvų techninė būklė;

204.1.7. pirminių gaisro gesinimo priemonių, išpėjamųjų ir draudžiamųjų ženklų būklė ir komplektavimas; esant reikalui, pirminės gaisro gesinimo priemonės ir ženklai pakeičiami naujais;

204.1.8. antžeminių rezervuarų bei dujotiekių, apsauginių gaubtų, aptvėrimų antikorozinės dangos būklė;

204.2. prapučiami manometrai, slėgio reguliatorių, uždromųjų vožtuvų ir kiti impulsiniai vamzdeliai.

205. Techninio patikrinimo, atliekamo ne rečiau kaip vieną kartą per metus, metu turi būti:

205.1. atliekami 204 punkte nurodyti darbai;

205.2. išardomi ir išvalomi reguliatoriai (esant reikalui);

205.3. patikrinamas vožtuvų prigludimas prie lizdo, membranų sandarumas bei paslankumas;

205.4. patikrinami ir sureguliuojami apsauginiai vožtuvai;

205.5. sutepamos įrenginių, įtaisų besitrinančios dalys, sutvarkomi riebokšliai;

205.6. patikrinamas neardomųjų konstrukcijų mazgų tvirtinimas;

205.7. atliekami kiti darbai, nurodyti įrenginių, įtaisų techniniuose dokumentuose.

206. Iš rezervuarų įrenginių tiekiamų dujų didžiausias darbo slėgis turi būti:

206.1. ne didesnis kaip 100 mbar, matuojant už slėgio reguliatoriaus, jeigu dujos tiekiamos į mažo slėgio skirstomuosius dujų tinklus;

- 206.2. didesnis kaip 100 mbar, bet ne didesnis kaip 2 bar, jeigu dujos yra tiekiamos į vidutinio slėgio II kategorijos dujų tinklus;
- 206.3. didesnis kaip 2 bar, bet ne didesnis kaip 5 bar, jeigu dujos tiekiamos į vidutinio slėgio I kategorijos skirstomuosius dujų tinklus;
- 206.4. didesnis kaip 5 bar, bet ne didesnis kaip 16 bar (ne didesnis kaip darbo slėgis rezervuare), jeigu dujos yra tiekiamos į didelio slėgio dujų tinklus arba atskirai stovinčius išgarintuvus.
207. Ištekantiųjų dujų slėgis reguliuojamas pagal reikalingus vartotojų dujų slėgio režimus. Išmetamieji ir uždaramieji apsauginiai vožtuvai, kuriuos pagal jų konstrukciją ir technines charakteristikas galima suderinti veikti buitiniams dujų prietaisams didžiausiu dujų slėgiu (ne didesniu kaip 50 mbar), suderinami veikti slėgiu, atitinkamai 1,15 ir 1,25 karto didesniu už didžiausiąjį darbo slėgį.
208. Prieš žiemos sezoną turi būti atliekamas garintuvų techninis patikrinimas, atliekant gamintojų techniniuose dokumentuose nurodytus darbus, o taip pat išmatuojamos garintuvų, elektros kabelių, apsauginio įžeminimo įrenginių varžos.
209. Dujų rezervuarų įrenginių rezervuarai techniškai prižiūrimi pagal teisės aktų (Taisyklių 3 priedo 24, 25 ir 57 punktai) reikalavimus. Dujų rezervuarų izoliacijos techninė būklė turi būti tikrinama kas 4 metai rezervuarų vidaus ir išorinės apžiūros metu.

VIII. SND SKIRSTOMŲJŲ DUJOTIEKIŲ TECHNINĖ PRIEŽIŪRA

I. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

210. Skirstomųjų dujotiekių techninę priežiūrą sudaro dujotiekių sandarumo tikrinimas, apžiūra ir techninis patikrinimas.
211. Atliekant požeminių skirstomųjų dujotiekių techninį patikrinimą 228 punkte nurodytais terminais ir jų sandarumą tikrinant jautriais dujų ieškikliais 214 punkte nurodytais terminais, dujotiekių apžiūra (žr. šio skyriaus III skirsnį) neatliekama.
212. Požeminio dujotiekio būklė turi būti tikrinama specialiais prietaisais ir nustatomas dujotiekio sandarumas bei izoliacijos vientisumas. Vamzdžių metalo būklė turi būti tikrinama visais atvejais, kai dujotiekis atkasamas izoliacijai remontuoti ar dujų nuotėkiui šalinti.

II. SKIRSTOMŲJŲ DUJOTIEKIŲ SANDARUMO TIKRINIMAS

213. Požeminių skirstomųjų dujotiekių sandarumas tikrinamas jautriais dujų ieškikliais.

214. Sandarumo tikrinimo jautriais dujų ieškikliais periodiškumas turi būti ne retesnis:

214.1. plieniniams dujotiekiams (išskyrus nurodytus 214.2. punkte) – vieną kartą per metus;

214.2. plieniniams dujotiekiams, kuriuose buvo nustatyti elektrocheminės korozijos židiniai, ne mažiau kaip po 200 m dujotiekio ilgio visomis kryptimis nuo korozijos židinio (iki jų sutvarkymo – rekonstravimo) – du kartus per metus;

214.3. polietileniniams dujotiekiams – vieną kartą per 5 metus.

215. Požeminių skirstomųjų plieninių mažo slėgio dujotiekių sandarumas taip pat gali būti tikrinamas bandant juos vamzdyne esančiomis dujomis, inertinėmis dujomis arba oru. Bandymo būdai nurodyti šių taisyklių 1 priede.

III. SKIRSTOMŲJŲ DUJOTIEKIŲ APŽIŪRA

216. Skirstomųjų dujotiekių apžiūrų periodiškumą ir darbų apimtį nustato savininkas, bet apžiūrima turi būti ne rečiau kaip vieną kartą per mėnesį.

217. Apžiūrų metu nustatyti skirstomųjų dujotiekių trūkumai turi būti analizuojami ir vertinami atliekant techninį patikrinimą, taisymą bei rengiant remonto darbų planus.

218. Apžiūrint požeminį dujotiekį, turi būti patikrinama:

218.1. pastatų rūšių ir požeminių komunikacijų šulinių užteršimas dujomis 15 m atstumu į abi puses nuo dujotiekio;

218.2. išoriniai dujų nutekėjimo požymiai. Išoriniai dujų nutekėjimo yra: vasarą – virš (šalia) požeminio dujotiekio pageltę ar išdžiūvę želdiniai, žiemą – parudavęs sniegas;

218.3. ar dujotiekiiui negresia mechaniniai pažeidimai ir užstatymo pavojus, ar dujotiekio apsaugos zonoje žemės darbai atliekami pagal normatyvinių dokumentų reikalavimus (Taisyklių 3 priedo 13 punktas);

218.4. ar neauga arba nesodinami medžiai dujotiekio apsaugos zonoje; .

218.5. dujotiekio įtaisų tvarkingumas;

218.6. uždaramųjų įtaisų, izoliuojančių jungčių ir namų dujų slėgio reguliavimo įtaisų sandarumas;

218.7. dujotiekio išėjimo į žemės paviršių (dujotiekio vamzdžio ir apsauginio dėklo) būklė, dėklų sandarinimo būklė.

219. Apžiūrint dujotiekio įtaisy, turi būti:

219.1. patikrinamas dujotiekio įtaisų sandarumas;

219.2. patikrinama dujų koncentracija kontroliniuose vamzdeliuose;

219.3. patikrinama dujotiekio įtaisų apsauginių šulinėlių padėtis (ar nenusėdę, nepasislinkę ir pan.), jie išvalomi;

219.4. sutvarkomi (esant reikalui – pakeičiami) putų plastiko amortizatoriai.

220. Jei dujotiekio apsaugos zonoje atliekami statybos ir (arba) žemės darbai, turi būti patikrinta:

220.1. ar statinys statomas (montuojamas) nuo dujotiekio vamzdynų ir įrenginių leidžiamais norminiais atstumais;

220.2. ar atliekant darbus nepažeisti dujotiekiai, dujotiekio įtaisai bei jų izoliacija, ar jie neužkraunami statybinėmis medžiagomis ir mechanizmais;

220.3. dujotiekio sandarumas (pagal išorinius dujų nuotėkio požymius).

221. Apžiūrint antžeminį dujotiekį, turi būti tikrinama:

221.1. dujotiekio antikorozinės dangos ir tvirtinimų būklė;

221.2. statinių, ant kurių įrengtas dujotiekis, konstrukcijų būklė;

221.3. ar atliekant statybos ir remonto darbus dujotiekiiui negresia mechaniniai pažeidimai ir užstatymo pavojus;

221.4. perėjimų per sienas, vamzdžių korozinė būklė, dėklų sandarinimo būklė;

221.5. ar dujotiekis nenaudojamas kitoms komunikacijoms tvirtinti, įžeminti;

221.6. dujotiekio sandarumas (apžiūrint);

221.7. uždaramųjų įtaisų, izoliuojančių jungčių sandarumas bei tvarkingumas.

222. Apžiūros metu suradus dujų nuotėkį, turi būti apie tai pranešama avarinei tarnybai, savo įmonės vadovams ir dujų analizatoriumi patikrintas namų rūsių, pastatų pirmųjų aukštų ir požeminių statinių oras 50 m spinduliu nuo nuotėkio vietos. Jei aptinkamas dujomis užterštas oras pastate, reikia perspėti jame esančius žmones, kad nesinaudotų atvira ugnimi ir elektriniais prietaisais, o aptikus užterštą orą rūsiuose – paraginti žmones išeiti iš patalpų į lauką.

223. Pastatų, esančių 15 m atstumu nuo dujotiekio, savininkai turi užtikrinti, kad būtų galima patikrinti, ar rūsių ir kitų įgilintų patalpų oras neužterštas dujomis.

224. Dujų nuotėkiai iš dujotiekių turi būti šalinami, kaip nustatyta avarijų lokalizavimo planuose. Aptikus pavojingą dujų koncentraciją pastatų rūsiuose, kolektoriuose, požeminėse perėjose, dujotiekiai nedelsiant turi būti atjungiami.

225. Apie numatomą dujų atjungimą dėl dujotiekio remonto ir apie dujų tiekimo atnaujinimo laiką vartotojai turi būti įspėti iš anksto.

226. Jei apžiūros metu nustatomi požeminių dujotiekių mechanškai pažeidžiami, tai tokios dujotiekio vietos turi būti atkasamos ir fiziniiais kontrolės metodais tikrinamos pažeisto dujotiekio virintinės sandūros – po vieną artimiausią sandūrą į abi puses nuo pažeidimo vietos. Aptikus sandūroje defektų (trūkių, plyšių), atsiradusių paažeidus dujotiekį, reikia atidengti ir fiziniiais kontrolės metodais patikrinti kitas pažeisto dujotiekio sandūras – dar po vieną artimiausią sandūrą į abi puses nuo pažeistos vietos. Pažeistas dujotiekio ruožas išpjaunamas ir pakeičiamas nauju.

IV. DUJOTIEKIŲ TECHNINIS PATIKRINIMAS

227. Nustatant techninio patikrinimo periodiškumą, turi būti atsižvelgta į dujotiekio eksploataavimo trukmę, vamzdžio medžiagą (polietilenas, plienas), dujų slėgį, grunto korozinį aktyvumą, elektrocheminės korozijos poveikį.

228. Požeminių ir antžeminių skirstomųjų dujotiekių techninis patikrinimas turi būti atliekamas tokiu periodiškumu:

228.1. Dujotiekių techninis patikrinimas:

228.1.1. požeminiai plieniniai dujotiekiai – du kartus per metus;

228.1.2. antžeminiai dujotiekiai – vieną kartą per metus;

228.1.3. požeminiai polietileniniai dujotiekiai – vieną kartą per metus.

- 228.2. požeminio plieninio dujotiekio izoliacijos būklės patikrinimas – ne rečiau kaip vieną kartą per 5 metus;
- 228.3. dujotiekio vamzdžių metalo būklės patikrinimas – visais atvejais, kai dujotiekis atkasamas;
- 228.4. dujotiekio uždromųjų įtaisų ir šulinių būklės patikrinimas - ne rečiau kaip vieną kartą per metus;
- 228.5. kondensato rinktuvų patikrinimas – esant reikalui;
- 228.6. dujų slėgio dujotiekyje tyrimas – esant reikalui;
- 228.7. požeminio polietileninio dujotiekio indikacinio laido būklės patikrinimas - ne rečiau kaip vieną kartą per 5 metus.
- 228.8. elektrocheminės saugos nuo korozijos įrenginių priežiūra – teisės akto (Taisyklių 3 priedo 31 punktas) nustatytu periodiškumu ir apimtimis.
229. Dujotiekių techninio patikrinimo metu:
- 229.1. patikrinama:
- 229.1.1 išoriniai galimo dujų nutekėjimo požymiai;
- 229.1.2. požeminių ir antžeminių dujotiekio įtaisų tvarkingumas ir sandarumas;
- 229.1.3. uždromųjų įtaisų, izoliuojančių jungčių ir namų dujų slėgio reguliavimo įtaisų sandarumas, dėklų padėtis ir jų sandarinimo būklė;
- 229.1.4. ar dujotiekiui negresia mechaniniai pažeidimai ir užstatymo pavojus, ar dujotiekio apsaugos zonoje neužsodinti medžiai, ar statybos, remonto ir žemės darbai atliekami pagal normatyvinių dokumentų reikalavimus (Taisyklių 3 priedo 13 punktas);
- 229.2. atnaujinami dujotiekio įrenginių žymėjimo ženklai, prireikus pakeičiami jų stovai, išvalomi apsauginiai šulinėliai (kapos), kondensato surinktuvų apsauginiuose šulinėliuose įrengiami arba (esant reikalui) atnaujinami putų plastiko amortizatoriai;
- 229.3. pašalinamas apsauginiuose šulinėliuose, sekliuose šuliniuose ir dujotiekio jungtys pastebėtas dujų nuotėkis;
- 229.4. atliekamas apsauginių šulinėlių centravimas, jie paaukštinami ar pažeminami (be suvirinimo darbų);
- 229.5. atliekami kiti dujotiekio įrenginių taisymo darbai vadovaujantis pavojingų darbų su dujomis reikalavimais (Taisyklių 3 priedo 24 punktas);

229.6. registruojami dujotiekio ir jo įrenginių pažeidimai, kurių negalima pašalinti techninio patikrinimo metu, ir duomenys perduodami dujotiekius eksploatuojančios įmonės atitinkamoms tarnyboms;

229.7. prižiūrimi dujotiekio įrenginių aptvarai: jie dažomi, nupjaunama žolė;

229.8. šalinami krūmai iš dujotiekio apsaugos zonos.

V. PLIENINIO DUJOTIEKIO IZOLIACIJOS IR VAMZDŽIO METALO PAVIRŠIAUS BŪKLĖS TIKRINIMAS

230. Plieninio dujotiekio izoliacijos būklė tikrinama specialiais prietaisais, kuriais nustatoma, ar nėra izoliacijos defektų. Tikrinimo periodiškumas nurodytas 228 punkte.

231. Nustačius izoliacijos defektus, turi būti atkastas ne mažiau kaip 1,5 m ilgio dujotiekio ruožas (atkarpa) ir izoliacijos būklė patikrinama apžiūrint bei tam skirtais prietaisais.

232. Visose izoliacijos pažeidimų, naujų dujotiekių prijungimo, nupjovimo ir remonto vietose turi būti patikrinama izoliacijos ir vamzdžių metalo paviršiaus būklė.

233. Atnaujinus dujotiekio izoliaciją, prieš užkasant dujotiekį, izoliacijos kokybė turi būti patikrinama prietaisais.

VI. POŽEMINIO DUJOTIEKIO UŽDAROMŲJŲ ĮTAISŲ IR DUJOTIEKIO ŠULINIŲ TECHNINIS PATIKRINIMAS

234. Požeminio dujotiekio šulinių ir juose sumontuotų uždaramųjų įtaisų būklė techniškai patikrinama pagal grafikus, atliekant darbų technologijos instrukcijose nustatytus darbus. Techninio patikrinimo periodiškumas turi būti ne retesnis, kaip nurodyta 228 punkte.

235. Patikrinama ne šuliniuose sumontuotų požeminio dujotiekio uždaramųjų įtaisų vairaračių būklė.

VII. KONDENSATO RINKTUVŲ TECHNINIS PATIKRINIMAS

236. Kondensato rinktuvai turi būti tikrinami, ar nėra juose susikaupusio kondensato. Tikrinimo periodiškumą nustato dujotiekius eksploatuojančios įmonės.

237. Susikaupęs kondensatas šalinamas esant reikalui.

238. Kondensatas turi būti šalinamas į sandarius indus ir utilizuojamas tam tikslui skirtose vietose.

VIII. DUJŲ SLĖGIO TYRIMAS

239. Skirstomuosiuose dujotiekiuose turi būti palaikomas projekte numatytas nominalus dujų slėgis. Techninės priežiūros metu nustatytus skirstomuosiuose dujotiekiuose pastoviai esančias nepakankamo dujų slėgio atkarpas, zonas, rajonus, juose turi būti atliekamas dujų slėgio tyrimas.

240. Tiriant dujų slėgį skirstomuosiuose dujotiekiuose, matuojama faktiškas slėgis esant didžiausiai apkrovai, galimai vienu metu visoje tikrinamo dujotiekio dalyje. Šiuos matavimus rekomenduojama atlikti žiemos periodu, didžiausio dujų suvartojimo valandomis.

241. Slėgiui tirti naudojami rodmeniniai arba telemechanikos įrangos matavimo prietaisai, įrengti vartotojo dujotiekyje, o jeigu reikia, įrengiami papildomi matavimo prietaisai. Matavimo taškų kiekį ir jų įrengimo vietas nustato dujotiekius eksploatuojanti įmonė.

242. Dujų slėgio skirstomajame dujotiekyje tyrimas turi būti atliekamas pagal dujotiekio savininko parengtas metodikas.

IX. PASTATŲ SND TIEKIMO SISTEMŲ EKSPLOATAVIMAS

I. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

243. Buitiniai dujų prietaisai turi būti eksploatuojami vadovaujantis prietaisų gamintojų techniniais dokumentais. Dujas deginantys įrenginiai eksploatuojami vadovaujantis jų

eksploatavimo instrukcijomis, parengtomis pagal gamintojų techninių dokumentų rekomendacijas.

244. Visi dujas deginantys įrenginiai turi turėti saugaus veikimo, kontrolės bei reguliavimo automatiką (išskyrus dujines virykles, jeigu automatika nenustatyta jų konstrukcijoje), kuri nustatyta jų techniniuose dokumentuose ir įrengimo projektuose. Saugaus veikimo automatika turi nedelsiant nutraukti dujų tiekimą užgesus liepsnai degikliuose, neleistinai sumažėjus traukai kūrykloje ar dūmtakyje, neleistinai padidėjus ar sumažėjus nustatytam dujų slėgiui prieš degiklius, nutrūkus oro tiekimui (katilams ir įrenginiams su priverstino oro tiekimo degikliais).

245. Buitiniai dujų prietaisai ir dujas deginantys įrenginiai turi būti įrengti pagal norminio teisės akto (Taisyklių 3 priedo 45 punktas) reikalavimus.

246. Dūmtraukiai, dūmtakiai ir vėdinimo kanalai turi būti periodiškai tikrinami ir valomi:

246.1. prieš paleidžiant dujas į jas deginančius prietaisus ir įrenginius;

246.2. sezoniškai veikiančių dujų įrenginių ir prietaisų - prieš kiekvieną šildymo sezoną;

246.3. plytiniai - ne rečiau kaip kartą per ketvirtį;

246.4. keraminiai bei metaliniai (taip pat ir plytiniai su metaliniais įdėklais) taip pat dūmtakiai, pagaminti iš specialių kaitrai atsparaus betono bloką, - ne rečiau kaip kartą per metus.

Tikrinimo rezultatai turi būti įforminami aktu.

247. Nuosavuose namuose ir butuose tikrinti ir valyti dūmtraukius, dūmtakius bei vėdinimo kanalus gali patys savininkai, jeigu jie šį darbą sugeba atlikti. Daugiabučius gyvenamuosius ir visuomeninius pastatus eksploatuojančios įmonės, tų namų ir pastatų savininkai dūmtraukių, dūmtakių ir vėdinimo kanalų pirminį, periodinį tikrinimą ir valymą gali atlikti savo jėgomis, jeigu jie turi išmokytus tuos darbus atlikti kvalifikuotus darbuotojus arba šiems darbams atlikti pagal sudarytas sutartis kviesti kitas įmones (kvalifikuotas tarnybas).

248. Periodinio dūmtraukių, dūmtakių ir vėdinimo kanalų tikrinimo metu nustatoma, ar jie neužteršti, sandarūs ir gerai (sandariai) atskirti vienas nuo kito, ar tvarkinga dūmtraukio viršūnė ir ar dūmtraukyje normali trauka. Trauka dūmtraukyje turi būti ne mažesnė negu nurodyta dujas deginančio įrenginio ar prietaiso techniniuose dokumentuose.

249. Už dūmtraukių, dūmtakių, vėdinimo kanalų techninę būklę atsako jų savininkas.

250. Draudžiama palikti veikiančius dujas deginančius įrenginius be nuolatinės priežiūros, jei jie neturi gamykloje sukomplektuotos saugos ir reguliavimo automatikos,

kuri užtikrina įrenginių darbą be nuolatinės prižiūrinčio personalo kontrolės. Kai dujas deginantys įrenginiai įrengti II ar III kategorijos katilinėse pagal norminio teisės akto (Taisyklių 3 priedo 45 punktas) reikalavimus ir dirba be nuolatinio prižiūrinčio personalo, įrenginių veikimas turi būti kontroliuojamas iš dispečerinio pulto ar budinčio personalo, į kurio pareigas įeina visi darbai, susiję su įrenginių stabdymu, įjungimu ir jų technine priežiūra.

251. Prieš išardant dujų uždaramuosius įtaisus, prieš remontuojant dujotiekius, dirbant dujas deginančio įrenginio viduje, taip pat konservuojant dujas deginančio įrenginio dujotiekius (po šildymo sezono ar kitais atvejais), pirmuosius dujų tekėjimo kryptimi esančius uždaramuosius įtaisus reikia uždaryti ir įrengti už jų akles, iš dujas deginančio įrenginio dujotiekų išleisti dujas ir prapūsti juos oru arba inertinėmis dujomis.

252. Remontuojant dujas deginančius įrenginius, jeigu tokio remonto metu jie yra išardomi, paruošiami ne darbo sezonui, dujas deginantys įrenginiai turi būti atjungti nuo dujotiekų ir įrengtos aklės.

II. GYVENAMŪJŲ IR VISUOMENINIŲ PASTATŲ SND TIEKIMO SISTEMŲ TECHNINĖ PRIEŽIŪRA

253. Gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų SND tiekimo sistemos techninę priežiūrą sudaro jos techninis patikrinimas.

254. Dujotiekų techninis patikrinimas atliekamas:

254.1. gyvenamuosiuose pastatuose - ne rečiau kaip vieną kartą per 5 metus;.

254.2. įmonėse ir visuomeniniuose pastatuose – ne rečiau kaip vieną kartą per metus.

255. Techninio patikrinimo metu atliekami darbai:

255.1. patikrinama pastatų dujų tiekimo sistemos ir uždaramųjų įtaisų techninė būklė, jeigu reikia, uždaramieji įtaisai išvalomi ir sutepami;

255.2. išbandomas vidaus dujotiekio sandarumas 2 priede nurodyta tvarka. Bandymo ribos: nuo įvadinio čiaupo iki čiaupo prieš prietaisą.

256. Dujas deginančių įrenginių ir buitinių dujų prietaisų techninis patikrinimas atliekamas jų gamintojo nustatytu periodiškumu bei apimtimi ir vartotojo pageidavimu taisant dujas deginančius įrenginius, buitinius dujų prietaisus. Jo metu:

256.1. patikrinamas įrenginių sandarumas jautriais dujų koncentracijos nustatymo prietaisais ar kitais pripažintais būdais;

256.2. patikrinama patalpų, kuriuose įrengti šie įrenginiai ir prietaisai, atitiktis normatyvinių dokumentų reikalavimams;

256.3. patikrinama degimo produktų šalinimo sistemos jungiamųjų vamzdžių, dūmtakių, dūmtraukių, vėdinimo kanalų techninė būklė, trauka dūmtraukyje ir vėdinimo kanale;

256.4. patikrinamas saugos ir dujų degimo reguliavimo automatikos veikimas;

256.5. jei reikia, pakeičiamos sugedusios ir susidėvėjusios dalys;

256.6. išvalomi filtrai, degikliai, degtuvai;

256.7. atliekami kiti techninio patikrinimo darbai, nustatyti įrenginių gamintojo techniniuose dokumentuose.

III. DUJAS DEGINANČIŲ ĮRENGINIŲ, DUJŲ DEGINIMO ĮTAISŲ, NAUDOJAMŲ ĮMONĖSE IR VISUOMENINIUOSE PASTATUOSE, TECHNINĖ PRIEŽIŪRA

257. Šio skirsnio reikalavimai taikomi dujas deginančių įrenginių, kurių kiekvieno galia ne didesnė kaip 400 kW, o suma – ne didesnė kaip 1,5 MW, dujų deginimo įtaisų techniniam aptarnavimui.

258. Dujas deginančių įrenginių dujų deginimo įtaisų techninę priežiūrą sudaro:

258.1. periodiškoji techninė priežiūra, atliekama ne rečiau kaip vieną kartą per 3 mėnesius;

258.2. metinis techninis patikrinimas;

258.3. matavimo priemonių, automatikos ir signalizacijos sistemų techninis patikrinimas.

Pastaba: Įmonėse esančių buitinių dujų prietaisų techninis patikrinimas atliekamas šių taisyklių 256 punkte nurodytu periodiškumu ir apimtimis.

259. Periodiškosios techninės apžiūros metu:

259.1. patikrinama:

259.1.1. ar veikia uždaromieji bei apsaugos išmetimo vožtuvai ir jų uždarymo sandarumas;

259.1.2. jungčių ir įtaisų sandarumas; rasti nesandarumai pašalinami;

259.1.3. degiklių techninė būklė, veikimas. Jeigu būtina, degikliai ir degtuvai išvalomi;

259.1.4. filtro užterštumas (pagal slėgių skirtumą prieš ir už filtro). Jeigu būtina, filtras išvalomas;

259.1.5. slėgio reguliatorių ir apsaugos vožtuvų techninė būklė, suderinami jų veikimo parametrai;

259.2. jeigu būtina, prapučiami manometrų, slėgio reguliatorių, uždaromųjų vožtuvų ir kt. impulsiniai vamzdeliai.

260. Metinio techninio patikrinimo metu:

260.1. atliekami visi 259 punkte išvardyti darbai;

260.2. išardomi ir išvalomi reguliatoriai, apsaugos vožtuvai, filtrai;

260.3. patikrinamas vožtuvų priglundimas prie lizdo, membranų sandarumas bei paslankumas;

260.4. sutepamos besitrinančios dalys, sutvarkomi riebokšliai;

260.5. pakeičiamos susidėvėjusios įrenginių dalys;

260.6. patikrinamas neardomųjų konstrukcijų mazgų tvirtinimas;

260.7. išardomi ir sutaisomi neužsidarantys ir netvarkingi uždaromieji įtaisai;

260.8. jeigu reikia, perdažomi vamzdynai ir įrenginiai;

260.9. išmatuojamos kabelių bei laidų izoliacijos ir įžeminimo kontūrų varžos.

261. Matavimo priemonių, automatikos ir signalizacijos sistemų techninis patikrinimas atliekamas šių taisyklių V skyriaus VIII skirsnyje nurodytu periodiškumu ir apimtimis.

X. SND NAUDOJIMAS ŪKIO REIKMĖMS

262. Naudoti dujas ūkio reikmėms (metalams pjauti, virinti, lituoti, bitumui ir kitoms medžiagoms pakaitinti ir kt.) leidžiama tik kvalifikuotiems darbuotojams.

263. Dujos metalams virinti, pjaustyti ir kitiems tikslams gali būti tiekiamos iš stacionariųjų ar kilnojamųjų postų.

264. Stacionarieji dujų postai turi būti įrengiami pagal projektus, atitinkančius galiojančių norminių aktų reikalavimus.

265. Kilnojamuosius degiklius ir technologinius įrenginius leidžiama prijungti prie stacionariųjų postų ar dujų balionų žarnomis, kurios turi išlaikyti 6 bar slėgį, būti ne ilgesnės kaip 30 m ir sudarytos ne daugiau kaip iš trijų, tarpusavyje sujungtų gabalų. Žarnoms sujungti tarpusavyje ir prijungti prie dujas naudojančių įrenginių bei dujų balionų, dujų postų turi būti naudojamos dvipusės gofruotos movos. Žarnos sujungimo vietose turi būti suveržtos pavalkėliais.

266. Iš rezervuarų į stacionarius dujų postus tiekiamų dujų slėgis turi būti ne didesnis kaip 1,5 bar.

267. Stacionariajame poste, dujų linijoje prieš žarną, turi būti įrengiamas uždaromasis įtaisas ir uždaro tipo apsauginis įtaisas, neleidžiantis liepsnai išplisti į dujotiekį ar dujotiekyje susidaryti sprogiam mišiniui.

268. Prieš pradėdant pjaustymo darbus muilo emulsija turi būti patikrintas stacionariojo dujų posto įtaisų, žarnų prijungimo vietų sandarumas.

269. Nuo stacionariojo dujų posto atjungus žarną, turi būti uždaromas uždaromasis įtaisas ir įrengiama aklė.

270. Kilnojamąjį postą leidžiama įrengti specialios konstrukcijos vežimėlyje, sumontuojant jame dujų balioną kartu su deguonies balionu. Balionai vežimėlyje turi būti sumontuoti taip, kad nenukristų ir nesidaužytų vienas į kitą. Darbo metu skystųjų dujų balionas turi būti vertikalioje padėtyje.

271. Prie vieno kilnojamojo posto (baliono) gali būti prijungtas tik vienas dujų degiklis ar pjoviklis. Dujų slėgiui sumažinti ir palaikyti jį reikiamo lygio, ant baliono turi būti įrengtas dujų slėgio redukavimo įtaisas.

272. Dujų balionai turi būti apsaugoti nuo mechaninio pažeidimo, metalo purslų, dujų arba skysčių, sukeliančių koroziją, poveikio.

273. Patalpoje dujų balionas gali būti ne arčiau kaip 1 m nuo šildymo prietaisų ir 5 m – nuo šilumos šaltinio, kuriame dega atvira ugnis. Balionas neturi įšilti daugiau kaip iki 45°C temperatūros.

274. Draudžiama pjauti, virinti metalus bei naudoti dujas kitiems tikslams cokolinėse ir rūsių patalpose (jei durys iš patalpos yra žemiau už žemės paviršių), taip pat šuliniuose, šachtose ir kituose požeminiuose statiniuose.

275. Metalams pjauti, virinti bei kitiems tikslams naudoti suskystintąsias dujas, taip pat naudoti atvirą liepsną iš kitų šaltinių leidžiama ne arčiau kaip:

275.1. 10 m – nuo rezervuarų įrenginio;

275.2. 5 m – nuo balionų su dujomis ir deguonimi;

275.3. 3 m – nuo dujų vamzdynų ir žarnų, taip pat nuo stacionariųjų dujų skirstymo postų dirbant rankiniu būdu;

275.4. 1,5 m – nuo dujų skirstymo postų, kai darbai mechanizuoti.

276. Darbo metu degiklio (pjoviklio) liepsna turi būti nukreipta į priešingą pusę nuo dujų šaltinio. Jeigu ši sąlyga negali būti įvykdyta, tai dujų tiekimo šaltinį reikia aptverti metaliniais skydais arba širmomis iš nedegiuųjų medžiagų.

277. Darbo vietoje remontuoti degiklius, pjoviklius ir kitą įrangą draudžiama.

278. Nenaudojami kilnojamųjų postų dujų balionai (ir tušti balionai) turi būti sandėliuojami dujų balionų sandėliuose, metalinėse spintose ar konteineriuose.

279. Draudžiama žarną, kuri buvo naudota dujoms tiekti, naudoti deguoniui tiekti, taip pat degiosiomis dujomis išpūsti iš žarnos deguonį ir atvirkščiai – dujas deguonimi.

280. Gumuoto audinio žarnos bandomos pagal gamyklos gamintojos rekomendacijas, bet ne rečiau kaip kartą per 6 mėn. Žarnos bandomos hidrauliniu būdu slėgiu, 1,25 karto didesniu už darbinį, jei kitaip nėra nustatyta jų techniniuose dokumentuose.

281. Bandymo metu turi būti patikrinta, ar nenutrūkęs laidininkas, sumontuotas gumuoto audinio žarnos viduje. Laidininko varža turi būti ne didesnė kaip 10 omų. Žarnų bandymo rezultatai nurodomi bandymo akte.

282. Prasitrynusios, įpjautos, išsipūtusios, įplyšusios ir turinčios kitų defektų gumuoto audinio žarnos keičiamos naujomis.

283. Išbandytos žarnos turi būti paženklintos, kad būtų galima jas atpažinti, ir nurodoma kito techninio patikrinimo data.

XI. SND BALIONAI, JŲ ĮRENGINIAI, EKSPLOATAVIMAS

I. SND BALIONŲ TRANSPORTAVIMAS

284. SND transportavimo kelių transporto priemonėmis tvarką nustato teisės aktai, reglamentuojantys pavojingų krovinių vežimą (Taisyklių 3 priedo 6 ir 11 punktai).

285. Vežami balionai turi būti apsaugoti nuo saulės spindulių ir atmosferinių kritulių.
286. Individualiu transportu leidžiama vežti dujų balionus laikantis šių sąlygų:
- 286.1. leidžiama vežti ne daugiau kaip du buitinius dujų balionus, kurių bendra talpa ne didesnė kaip 54 litrai;
- 286.2. dujų balionai turi būti su aklėmis;
- 286.3. transporto priemonėje balionai turi būti patalpinti taip, kad nesidaužytų vienas į kitą bei negalėtų keisti savo vietos;
287. Dujas tiekiančios (parduodančios) įmonės darbuotojai, pardavę buitinius dujų balionus individualiems vartotojams, vežantiems balionus individualiu transportu, privalo juos perspėti dėl vežimo sąlygų laikymosi.

II. SND BALIONŲ SANDĖLIAVIMAS

288. Pripildyti dujų ir tušti (neprapūsti oru ar inertinėmis dujomis) balionai turi būti laikomi suprojektuotuose atviro ar uždaro tipo sandėliuose, metalinėse vėdinamose spintose ar konteineriuose.
289. Sandėlyje turi būti suprojektuota natūrali arba mechaninė vėdinimo sistema, užtikrinanti per valandą trikartinį oro pasikeitimą sandėlyje.
290. Balionų sandėliavimo, sandėlių naudojimo tvarka turi būti nustatyta sudarytoje sandėlių naudojimo instrukcijoje.
291. Sandėliuose, sandėlių apsaugos zonoje, šalia metalinės spintos ar konteinerio turi būti šių taisyklių 20 punkte nurodytos pirminės gaisro gesinimo priemonės bei iškabinti saugos ženklai ir užrašai, draudžiantys naudoti atvirą ugnį ir rūkyti.
292. Sandėliuojami balionai neturi būti veikiami tiesioginių saulės spindulių ir kritulių. Sandėlių langai turi būti įstiklinti matiniais ar baltai nudažytais stiklais.
293. Sandėlio grindys turi būti iš medžiagų, kurios nesukelia kibirkšties. Į sandėlius, kuriuose laikomi degiųjų dujų balionai, draudžiama įeiti asmenims, dėvintiems avalynę arba drabužius, galinčius sukelti kibirkščiavimą.
294. Pripildyti dujų balionai laikomi vertikaliai arba horizontaliai. Balionai turi būti laikomi taip, kad nenuvirstų ar nebūtų mechaniškai sužaloti. Balionus laikant horizontaliai ant medinių rėmų arba stelažų, rietuvės turi būti ne aukštesnės kaip 1,5 m, o

visi ventiliai nukreipti į vieną pusę. Ant horizontaliai sandėliuojamo baliono turi būti uždedama po du virvės ar gumos žiedus.

295. Pripildyti dujų balionai turi būti sandėliuojami atskirai nuo tuščių.

296. Pripildyti ir tušti dujų balionai turi būti sandėliuojami su aklėmis.

297. Suskystintųjų dujų balionų sandėliuose temperatūra neturi viršyti 35° C. Esant aukštesnei temperatūrai, būtina patalpą aušinti (ypač grindų lygyje).

298. Jeigu iš sandėlyje esančių balionų nuteka dujos, tai sandėlį reikia vėdinti, nesandarius balionus išnešti iš sandėlio, o dujas iš tokių balionų išleisti tam tikslui nustatytoje aikštelėje.

299. Sandėlyje, jeigu iš jo vykdomas dujų balionuose pardavimas vartotojams, turi būti kontrolinės svarstyklės balionams pasverti.

300. Netvarkingi balionai turi būti pažymėti, kreida nurodant nuotėkio vietą, ir laikomi atskirai. Šie balionai turi būti gražinami į DPS, DPP remontuoti.

301. Sandėlis turi būti tvarkingas ir švarus.

302. Sandėlyje kilus gaisrui, reikalinga skubiai iškviešti ugniagesius, o iki jiems atvykstant gaisrą gesinti esamomis priemonėmis.

303. Draudžiama kartu su dujų balionais sandėlyje laikyti kitas degiąsias medžiagas, deguonies balionus ir kitus daiktus.

III. DUJŲ BALIONŲ ĮRENGINIAI

304. Dujų balionų įrenginiai turi būti įrengiami vadovaujantis jų įrengimą reglamentuojančiais norminiais teisės aktais.

305. Dujų balionų įrenginiai turi būti apsaugoti nuo mechaninio poveikio ir šiluminio poveikio, kad neišiltų daugiau kaip 45°C. Dujų balionų įrenginio spintos turi būti rakinamos, dažomos šviesia spalva. Balioninis įrenginys individualiose aptvertose valdose gali būti be spintos, numatant apsaugą nuo atmosferos kritulių ir saulės spindulių.

306. Į buitinius dujų prietaisus iš balionų įrenginių tiekiamų dujų slėgis po slėgio reguliavimo įtaiso neturi būti didesnis kaip 50 mbar.

307. Draudžiama balionų įrenginių spintoms apšiltinti, šildymui naudoti medžiagas, šildytuvus ir kitus prietaisus, nenustatytus spintas gaminusių gamyklų techniniuose dokumentuose.

308. Dujų balionų įrenginių sandarumą leidžiama tikrinti darbinio slėgio dujomis, naudojant muilo emulsiją arba dujų nuotėkiui nustatyti skirtais prietaisais.

309. Balionai įrenginiuose turi būti keičiami vadovaujantis šių darbų technologinės instrukcijos reikalavimais.

310. Balionų įrenginiuose balionus pakeisti turi kvalifikuoti darbuotojai. Balionų įrenginiuose keisti iki 27 litrų talpos balionus leidžiama fiziniams asmenims (dujų vartotojams), instrukuotiems dujų tiekimo įmonėse, vadovaujantis balionų keitimo instrukcija (Taisyklių 2 priedas), kurią išduoda balioną parduodanti įmonė (Taisyklių 3 priedo 26 punktas). Didesnės kaip 27 litrų talpos balionus pardavėjas turi pristatyti pirkėjui (vartotojui) į jo nurodytą vietą ir prijungti prie dujas naudojančio įrenginio.

311. Dujų balioną parduodanti (keičianti) įmonė pagal teisės akto (Taisyklių 3 priedo 26 punktas) reikalavimus ant dujų baliono turi pritvirtinti etiketę (paženklinti prekę).

312. Dujų balionų įrenginių techninė priežiūra atliekama šių taisyklių VII skyriaus II skirsnyje nurodytu periodiškumu ir apimtimis.

313. Balioninių įrenginių techninis patikrinimas atliekamas jų gamintojo nustatytu periodiškumu bei apimtimi ar, vartotojo pageidavimu, taisant buitinius dujų prietaisus, o taip pat pristačius (atvežus) vartotojui balionus ir juos prijungus prie dujas naudojančio prietaiso.

314. Balioninių įrenginių techninio patikrinimo metu taip pat turi būti atliekami ir šių taisyklių 256 punkte nuodyti, balioniniams įrenginiams taikytini darbai.

315. SND balionų periodinis techninis patikrinimas atliekamas šių taisyklių XII skyriuje nurodyta tvarka ir periodiškumu.

XII. DUJŲ BALIONŲ TECHNINIS PATIKRINIMAS

316. Dujų balionų, neatitinkančių Gabenamųjų slėginių įrenginių techninio reglamento (Taisyklių 3 priedo 14 punktas) ir Suvirintų nelegiruoto plieno dujų balionų techninio reglamento (Taisyklių 3 priedo 19 punktas) nuostatų reikalavimų ir kuriems yra pasibaigęs periodinio techninio patikrinimo terminas, periodinis techninis patikrinimas atliekamas vadovaujantis balionų gamintojų techniniais dokumentais, šiomis taisyklėmis, kitais norminiais teisės aktais, standartais LST EN 1803:2004 ir LST EN 1440:2006 (Taisyklių 3 priedo 52 ir 53 punktai).

317. Dujų balionų, atitinkančių gabenamų slėginių įrenginių techninio reglamento reikalavimus, periodinis techninis patikrinimas atliekamas vadovaujantis minėto reglamento reikalavimais.

318. Dujų balionų periodinis techninis patikrinimas ir remontas atliekamas balionų techninio patikrinimo centruose, dujų pilstymo stotyse, įmonėse gaminančiose dujų balionus (toliau – BTPC), turinčiose Valstybinės energetikos inspekcijos išduotą atestatą suskystintų naftos dujų balionų remonto ir bandymo darbams atlikti ir kurių pasirengimo sąlygas atlikti dujų balionų periodinį techninį patikrinimą yra įvertinusi paskelbtoji įstaiga arba paskirtoji kontrolės įstaiga.

319. Dujų balionų periodinis techninis patikrinimas ir remontas atliekamas suskystintas dujas į buitinius balionus pilstančių ar šiais balionais prekiaujančių įmonių lėšomis. Jeigu šios įmonės neturi reikiamos įrangos ir priemonių minėtiems darbams atlikti, jos turi turėti pasirašytas sutartis balionų periodinio techninio patikrinimo ir remonto darbams atlikti su įmonėmis, turinčiomis Valstybinės energetikos inspekcijos išduotą atestatą suskystintų naftos dujų balionų remonto ir bandymo darbams atlikti ir kurių pasirengimo sąlygas atlikti dujų balionų periodinį techninį patikrinimą yra įvertinusi paskelbtoji įstaiga arba paskirtoji kontrolės įstaiga. Įmonėms, neturinčioms įrangos ir priemonių balionų periodinio techninio patikrinimo ir remonto darbams atlikti arba pasirašytų minėtų sutarčių, pildyti balionus ir jais prekiauti draudžiama.

320. Balionų paruošimą techniniam patikrinimui ir jų remontą atlieka BTPC kvalifikuoti darbuotojai, turintys teisę atlikti pavojingus darbus su dujomis, techninį patikrinimą – paskelbtosios arba paskirtosios kontrolės įstaigos ekspertas, dalyvaujant BTPC kvalifikuotiems darbuotojams.

321. Balionų techninį patikrinimą, vadovaujantis Gabenamų slėginių įrenginių techninio reglamento 4 priedo III skyriaus 2 moduliu (Taisyklių 3 priedo 14 punktas), gali atlikti ir BTPC kvalifikuoti darbuotojai, paskelbtajai arba paskirtajai kontrolės įstaigai įvertinus BTPC pasirengimo sąlygas, taikomą kokybės sistemą ir suteikus BTPC atatinamą žymą. Šiuo atveju paskelbtoji įstaiga arba paskirtoji kontrolės įstaiga turi vykdyti BTPC priežiūrą, atlikdama reguliarius ir neplaninius BTPC patikrinimus (audita) kaip BTPC veikia kokybės sistema.

322. Įmonėje, atliekančioje balionų techninį patikrinimą ir remontą, šių taisyklių 316 punkte nurodytų dokumentų pagrindu turi būti parengtos ir įmonės vadovo patvirtintos šių darbų technologijos bei darbų saugos ir sveikatos instrukcijos.

323. Buitinių dujų balionų (50; 27; 5 l talpos) techninė būklė turi būti tikrinama ne rečiau kaip kas 10 metų.

324. Neeilinis balionų patikrinimas turi būti atliktas šiais atvejais:

324.1. po remonto, jei jo metu buvo virinami, mechaniškai apdorojami arba lituojami jo korpuso elementai. Toks balionų remontas turi būti atliekamas šių taisyklių 334 punkte nurodyta tvarka;

324.2. jeigu balionas nebuvo eksploatuojamas daugiau kaip 12 mėnesių.

324.3. jei balione nėra liekamojo dujų slėgio.

325. Prieš tikrinant balionų techninę būklę ir juos remontuojant, iš jų turi būti pašalinamos dujos, neišgaravusios liekanos ir balionai prapučiami inertinėmis dujomis arba pragarinami.

326. Balionų ventiliai turi būti išsukami tik iš jau ištuštintų ir neturinčių liekamojo slėgio balionų.

327. Leidžiama keisti balionų ventilius, išpylus iš balionų dujas, bet neprapūtus jų inertinėmis dujomis, kai šie darbai atliekami „A“ kategorijos patalpose su specialiai įrengta oro šalinimo sistema.

328. Išsuktų balionų ventilių techninis patikrinimas atliekamas Lietuvos standarto LST EN 14912 (Taisyklų 3 priedo 54 punktas) nustatyta tvarka.

329. Po baliono išorės ir vidaus apžiūros atliekamas jo hidraulinis bandymas. Hidraulinio bandymo slėgis turi atitikti ant baliono esantį įspaudinį ženklą, bet turi būti ne mažesnis kaip 20 bar.

330. Jeigu tikrinant balionų techninę būklę nustatoma, kad balioną dėl defektų pavojinga toliau eksploatuoti, nuo baliono turi būti panaikinamas jo pasas ir balionas padaromas netinkamu naudoti Lietuvos standarto LST EN 1803:2002 (Taisyklių 3 priedo 52 punktas) nustatyta tvarka.

XII. REKONSTRAVIMAS IR REMONTAS

I. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

331. SND įrenginių remonto darbai planuojami įvertinant ir analizuojant jų naudojimo ypatumus, techninės priežiūros metu nustatytus trūkumus bei įrenginių techninę būklę.

332. Analizės rezultatų pagrindu turi būti sudaromos SND įrenginių rekonstravimo ir remonto programos.

333. Rekonstravimo ir kapitalinio remonto darbai atliekami vadovaujantis defektiniais aktais, pagal parengtus projektus.

334. Remontuojant slėginių indų korpuso ar kitas sudedamąsias dalis, kurios veikiamos slėgio, turi būti taikomi analogiški reikalavimai ir technologija, kaip ir juos gaminant. Remonto sąlygos derinamos su įgaliota įstaiga. Suderinami defektų žiniaraščiai, darbo brėžiniai ir darbų atlikimo planas, atliekami reikiami skaičiavimai, parengiami remonto techniniai reikalavimai, suvirinimo aprašai, numatomi darbų kokybės tikrinimo būdai, atitikties įvertinimo procedūros ir darbų priėmimo tvarka. Įgaliota įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaiga, priimdama sprendimus, taiko atitikties įvertinimo procedūras, išdėstytas Slėginių įrenginių techninio reglamento (Taisylių 3 priedo 18 punktas) 3 priedo A₁, C₁, F ir G moduluose.

II. DPS, DPP, SDD REKONSTRAVIMAS IR REMONTAS

335. DPS, DPP ir SDD rekonstrukcijos darbų sričiai priskiriama:

335.1. naujų (papildomų) rezervuarų įrengimas arba senų (susidėvėjusių) pakeitimas naujais, didinant bendrą rezervuarinio įrenginio talpą;

335.2. naujų technologinių įrenginių (kompresorių, siurblių, balionų užpildymo įrenginių ir pan.) įrengimas arba senų (susidėvėjusių) pakeitimas naujais, didinant bendrą įrenginių pajėgumą ar gaminamos produkcijos kiekį;

335.3. naujų garintuvų įrengimas eksploatuojamuose įrenginiuose;

335.4. aktyvios apsaugos nuo korozijos priemonių įrengimas esamame grupiniame įrenginyje;

335.4. Statybos įstatymo (Taisyklių 3 priedo 5 punktas) nustatyti pastatų rekonstravimo darbai.

336. DPS, DPP ir SDD kapitalinio remonto darbų sričiai priskiriama:

336.1. senų (susidėvėjusių) rezervuarų pakeitimas naujais, nedidinant bendros (suminės) rezervuarinio įrenginio talpos;

336.2. naujų technologinių įrenginių (kompresorių, siurblių, balionų užpildymo įrenginių ir pan.) įrengimas arba senų (susidėvėjusių) pakeitimas naujais, nedidinant bendro įrenginių pajėgumo ar gaminamos produkcijos kiekio;

336.3. naujų (papildomų) elektros, apšvietimo, šildymo, vėdinimo, ryšio, automatikos, signalizacijos ir kitų sistemų įrengimas veikiančiuose pastatuose;

336.4. garintuvų pakeitimas jiems susidėvėjus, moraliai pasenus ar pasibaigus jų naudojimo laikui;

336.5. požeminio rezervuaro susidėvėjusios izoliacijos pilnas pakeitimas nauja.

336.6. Statybos įstatymo (Taisyklių 3 priedo 5 punktas) šiai sričiai priskirti pastatų statybinių konstrukcijų kapitalinio remonto darbai.

337. DPS, DPP ir SDD paprastojo remonto darbų sričiai priskiriama:

337.1. elektros, apšvietimo, šildymo, vėdinimo, ryšio, automatikos, signalizacijos ir kitų sistemų įvairių pažeidimų taisymas, susidėvėjusių keitimas;

337.2. technologinių įrenginių įvairių gedimų bei pažeidimų taisymas;

337.3. rezervuarų vidaus apžiūra, tyrimai ir bandymai;

337.4. rezervuarų izoliacijos bei jų įrenginių remontas;

337.5. garintuvų įvairių pažeidimų taisymas, atskirų susidėvėjusių sudėtinių dalių pakeitimas naujomis;

337.6. dujų vamzdynų, jų įrenginių ir uždaromųjų bei saugos įtaisų įvairių pažeidimų taisymas, jų pakeitimas naujais, nekeičiant pralaidumo, vamzdynų sandarumo bandymas bei perdažymas;

337.7. aktyvios apsaugos nuo korozijos įrenginių, apsauginių ir anodinių įžemiklių įvairių pažeidimų taisymas ar papildomų įžemiklių įrengimas, nekokybiškų elektros kabelių keitimas;

337.8. matavimo priemonių remontas ir keitimas;

337.9. apsaugos nuo žaibo ir įžeminimo įrenginių taisymas, papildomų įrengimas ir susidėvėjusių keitimas;

337.10. iškasų sutvarkymas ir apželdinimas, kelio dangos sutvarkymas;

337.11. DPS, DPP, SDD aptvarų pažeidimų taisymas, jų perdažymas;

337.12. kiti būtini taisymo darbai;

337.13. Statybos įstatymo (Taisyklių 3 priedo 5 punktas) šiai sričiai priskirti pastatų statybinių konstrukcijų paprastojo remonto darbai.

338. Finansinėje apskaitoje rekonstravimui turi būti priskiriami ir remonto darbai, jeigu to reikalauja atitinkami teisės aktai (Taisyklių 3 priedo 42 punktas), tačiau tokių remonto darbų techniniai veiksmai, įskaitant statybos leidimų gavimą, statinių pripažinimo tinkamais naudoti procedūras, atliekami vadovaujantis Statybos įstatymu, normatyviniais statybos dokumentais ir šiomis taisyklėmis.

III. DUJOTIEKIŲ REKONSTRAVIMAS IR REMONTAS

339. Dujotiekio rekonstravimo darbų sričiai priskiriama:

339.1. dujotiekio ar atskirų jo ruožų perklojimas (taip pat polietilenu vamzdžių įvėrimas į senus, susidėvėjusius plieninius vamzdžius), keičiant arba nekeičiant vamzdyno trasos vietą ar jo ilgį, bet keičiant jo pralaidumą;

339.2. dujotiekių sužiedinimas (sujungimas);

339.3. aktyvios apsaugos nuo korozijos priemonių įrengimas esamoje dujų tiekimo sistemoje.

339.4. Dujotiekio kapitalinio remonto darbų sričiai priskiriama:

339.5. dujotiekio atskirų ruožų keitimas keičiant vamzdyno trasos vietą, bet nekeičiant jo pralaidumo;

339.6. papildomų uždaromųjų įtaisų įrengimas eksploatuojamame skirstomajame dujotiekyje.

340. Dujotiekio paprastojo remonto darbų sričiai priskiriama:

340.1. atskirų dujotiekio ruožų keitimas nekeičiant vamzdyno trasos (vietos ar ilgio) ir jo pralaidumo;

340.2. antžeminio dujotiekio įrenginių keitimas;

340.3. dujotiekio ir jo izoliacijos bei įrenginių ir įtaisų įvairių pažeidimų taisymas;

340.4. izoliuojančių jungčių įrengimas ar jų keitimas;

340.5. dujotiekio įrenginių, uždaromųjų įtaisų, prietaisų pakeitimas jiems susidėvėjus, moraliai pasenus ar pasibaigus jų naudojimo laikui;

- 340.6. požeminio dujotiekio igilinimo (altitudžių) koregavimas užpilant (nukasant) grunta;
- 340.7. iškasų sutvarkymas ir apželdinimas, kelio dangos atstatymas;
- 340.8. želdinių, medžių, augančių per arti nuo požeminio dujotiekio, persodinimas ar iškirtimas;
- 340.9. aktyvios apsaugos nuo korozijos įrenginių, apsauginių ir anodinių įžemiklių įvairių pažeidimų taisymas ar papildomų įrengimas, nekokybiškų elektros kabelių keitimas;
- 340.10. kiti būtini darbai, susiję su dujų tiekimo sistemos remontu (kitų greta paklotų komunikacijų remontas ar iškėlimas ir pan.).
341. Nereikalingo tolimesniam dujų tiekimui dujotiekio išardymas (išmontavimas) priskiriamas statinio nugriovimui.
342. Finansinėje apskaitoje rekonstravimui turi būti priskiriami ir remonto darbai, jeigu to reikalauja atitinkami teisės aktai (Taisyklių 3 priedo 42 punktas), tačiau tokių remonto darbų techniniai veiksmai, įskaitant statybos leidimų gavimą, statinių pripažinimo tinkamais naudoti procedūras, atliekami vadovaujantis Statybos įstatymu, normatyviniais statybos dokumentais ir šiomis taisyklėmis.

IV. DUJŲ REZERVUARŲ, BALIONŲ ĮRENGINIŲ REKONSTRAVIMAS IR REMONTAS

343. SND rezervuarų ir balionų įrenginių rekonstravimo darbų sričiai priskiriama:
- 343.1. naujų (papildomų) rezervuarų įrengimas arba senų (susidėvėjusių) pakeitimas naujais, didinant bendrą rezervuarinio įrenginio talpą;
- 343.2. naujų garintuvų įrengimas eksploatuojamuose įrenginiuose;
- 343.3. aktyvios apsaugos nuo korozijos priemonių įrengimas esamame grupiniame įrenginyje.
344. SND rezervuarų ir balionų įrenginių kapitalinio remonto darbų sričiai priskiriama:
- 344.1. senų (susidėvėjusių) rezervuarų pakeitimas naujais, nedidinant bendros (suminės) rezervuarinio įrenginio talpos;

- 344.2. garintuvų pakeitimas jiems susidėvėjus, moraliai pasenus ar pasibaigus jų naudojimo laikus;
- 344.3. požeminio rezervuaro sisidėvėjusios izoliacijos pilnas pakeitimas nauja.
345. SND rezervuarų ir balionų įrenginių paprastojo remonto darbų sričiai priskiriama:
- 345.1. rezervuarų vidaus apžiūra, tyrimai ir bandymai;
- 345.2. atskirų kolektorių ir vamzdynų ruožų keitimas nekeičiant kolektoriaus, vamzdyno trasos (vietos ar ilgio) ir pralaidumo, kolektorių ar vamzdynų sandarumo bandymas;
- 345.3. papildomų balionų įrengimas įrenginyje;
- 345.4. rezervuarų, jų izoliacijos pažeidimų taisymas;
- 345.5. rezervuarų, balionų įrenginio dujų vamzdynų, įrenginių ir uždaromųjų bei saugos įtaisų įvairių pažeidimų taisymas, jų pakeitimas naujais, nekeičiant pralaidumo, vamzdynų sandarumo bandymas;
- 345.6. garintuvų įvairių pažeidimų taisymas, atskirų susidėvėjusių sudėtinių dalių pakeitinimas naujomis;
- 345.7. aktyvios apsaugos nuo korozijos įrenginių, apsauginių ir anodinių įžemiklių įvairių pažeidimų taisymas ar papildomų įžemiklių įrengimas, nekokybiškų elektros kabelių keitimas;
- 345.8. matavimo priemonių pažeidimų taisymas ir jų keitimas;
- 345.9. iškasų sutvarkymas ir apželdinimas, kelio dangos atstatymas;
- 345.10. įrenginio aptvaro, redukcinės galvutės gaubto, balionų įrenginio spintos pažeidimų taisymas, perdažymas;
- 345.11. dujų rezervuaro, balionų įrenginio spintos, vamzdynų dažymas;
- 345.12. apsaugos nuo žaibo ir įžeminimo įrenginių taisymas, papildomų įrengimas ir susidėvėjusių keitimas;
- 345.13. kiti būtini darbai, susiję su SND tiekimo sistemos pažeidimų taisymu (kitų greta paklotų komunikacijų remontas ir pan.).
346. Nereikalingo tolesniam dujų tiekimui įrenginio išardymas (išmontavimas) priskiriamas statinio nugriovimui.

347. Finansinėje apskaitoje rekonstravimui turi būti priskiriami ir remonto darbai, jeigu to reikalauja atitinkami teisės aktai (Taisyklių 3 priedo 42 punktas), tačiau tokių remonto darbų techniniai veiksmai, įskaitant statybos leidimų gavimą, statinių pripažinimo tinkamais naudoti procedūras, atliekami vadovaujantis Statybos įstatymu, normatyviniais statybos dokumentais ir šiomis taisyklėmis.

V. DUJAS DEGINANČIŲ ĮRENGINIŲ REMONTAS

348. Dujas deginantys įrenginiai, dujų deginimo įtaisai remontuojami pagal atitinkamų įrenginių techninių dokumentų, priežiūros norminių ir teisės aktų reikalavimus.

349. Dujas deginančių įrenginių, dujų deginimo įtaisų kapitalinio remonto darbų sričiai priskiriama:

349.1. naujų (papildomų) elektros, apšvietimo, degimo produktų šalinimo, degimui reikalingo oro padavimo, vėdinimo, šildymo, ryšio, automatikos, signalizacijos ir kitų sistemų įrengimas;

349.2. degiklių, degtuvų, liepsnos stabilizatorių keitimas naujais, didinant jų pajėgumą;

349.3. degimo produktų šalinimo, degimui reikalingo oro padavimo, vėdinimo sistemų remontas, keitimas;

349.4. dujų vamzdynų, jų įrenginių ir uždaromųjų įtaisų pakeitimas naujais, didinant jų pralaidumą;

350. Dujas deginančių įrenginių, dujų deginimo įtaisų paprastojo remonto darbų sričiai priskiriama:

350.1. degiklių, degtuvų, liepsnos stabilizatorių atkūrimas, keitimas naujais, nekeičiant jų pajėgumo;

350.2. degimo produktų šalinimo, degimui reikalingo oro padavimo, vėdinimo sistemų įvairių pažeidimų taisymas, keitimas, nekeičiant jų tipo ar pralaidumo;

350.3. dujų vamzdynų, jų įrenginių ir uždaromųjų įtaisų įvairių pažeidimų taisymas, jų pakeitimas naujais, nekeičiant pralaidumo;

350.4. matavimo priemonių įvairių pažeidimų taisymas, keitimas;

350.5. saugos, reguliavimo, blokavimo automatikos ir signalizacijos sistemų įvairių pažeidimų taisymas, keitimas;

350.6. elektros instaliacijos įvairių pažeidimų taisymas, keitimas;

350.7. susidėvėjusių, sugedusių įrenginių dalių keitimas.

XIII. PALEIDIMO IR DERINIMO DARBAI

351. Paleidimo ir derinimo darbai atliekami po dujų įrenginių, rezervuarų kapitalinio remonto ar rekonstravimo darbų, juos pripažinus tinkamais naudoti, po rezervuarų techninio patikrinimo (vidaus apžiūros).

352. DPS, DPP, SDD nauji ar rekonstruoti technologiniai įrenginiai, saugos priemonės, automatikos sistemos išbandomos pagal sudarytą specialią programą, suderintą su įrenginių savininku.

353. DPS, DPP, SDD paleidimo ir derinimo darbų metu atliekamos visos technologinės operacijos ir tikslinamos eksploatavimo instrukcijos. DPS, DPP, SDD paleidimo ir derinimo darbai turi trukti ne mažiau kaip 72 val. normalaus įrenginių darbo.

354. Dujas deginančių įrenginių dujų deginimo įtaisų paleidimo ir derinimo darbai atliekami pagal šių įrenginių techninių dokumentų, priežiūros norminių ir teisės aktų reikalavimus.

355. Paleidimo ir derinimo darbai turi būti atliekami pagal teisės akto (Taisyklių 3 priedo 24 punktas) reikalavimus. Juos atlieka turinčių leidimą šiai veiklai įmonių kvalifikuotos tarnybos.

356. Derinimo darbus atlikusios įmonės kvalifikuota tarnyba privalo parengti ir pateikti įrenginių savininkui derinimo darbų ataskaitą, kurioje turi būti pateikiami duomenys apie atliktus darbus, nustatytus dujų įrenginių darbo režimus, įrenginių tinkamumą naudoti ir t.t. Apie atliktus derinimo, paleidimo darbus turi būti pažymima įrenginių techniniuose dokumentuose (pasuose).

XIV. AVARIJŲ IR SUTRIKIMŲ LOKALIZAVIMAS BEI LIKVIDAVIMAS

357. Įmonės, eksploatuojančios dujų įrenginius ar tiekiančios (parduodančios) dujas buitiniuose dujų balionuose, privalo užtikrinti avarijų ir sutrikimų (toliau – avarijų) lokalizavimą bei likvidavimą visuose įmonės eksploatuojamuose dujų įrenginiuose ir buitinių dujų vartotojų įrenginiuose, kuriems ji tiekia (parduoda) dujas.

358. Avarijų lokalizavimo ir likvidavimo darbus dujų pilstymo stotyse, dujų pilstymo postuose, dujų degalinėse atlieka šių stočių, postų, degalinių kvalifikuoti darbuotojai, aprūpinti reikalingomis priemonėmis.

359. Įmonės, eksploatuojančios miesto ar gyvenvietės dujotiekio tinklus (rezervuarų įrenginius, skirstomuosius dujotiekius, dujotiekių įvadus, vidaus dujotiekius), privalo turėti avarinę tarnybą, dirbančią ištisą parą, taip pat poilsio ir švenčių dienomis.

360. Avarijų lokalizavimas ir likvidavimas dujų pilstymo stotyse, dujų pilstymo postuose, dujų degalinėse, skirstomuosiuose dujotiekiuose, dujotiekių įvaduose, vidaus dujotiekiuose atliekamas vadovaujantis avarijų lokalizavimo ir likvidavimo planais. Šie planai rengiami ir derinami vadovaujantis teisės aktų (Taisyklių 3 priedo 9 ir 32 punktai) reikalavimais.

361. Paraiškai lokalizuoti avarijas priskiriamas pranešimas apie:

361.1. dujų kvapo atsiradimą statiniuose, pastatuose, gatvėje, lauke;

361.2. dujų nuotėkį požeminiuose ir antžeminiuose dujotiekiuose, gyvenamųjų namų, kitų pastatų vidaus dujotiekiuose bei įrenginiuose;

361.3. dujotiekių įvadų užšalimą;

361.4. dujų užšalimą dujų rezervuarų įrenginio redukcinės galvutės, grupinio balionų įrenginio reguliavimo ir saugos įtaisuose;

361.5. dujų oro mišinio sprogimą, užsiliepsnojimą, gaisrą;

361.6. dujų tiekimo nutraukimą vartotojams (išskyrus tuos atvejus, kai nutrūksta dujų tiekimas iš rezervuarų įrenginio, grupinio ar individualaus balionų įrenginio, pasibaigus dujoms);

361.7. staigų dujų slėgio padidėjimą ar sumažėjimą dujotiekiuose;

361.8. užtroškimą dujomis arba apsinuodijimą dujų degimo produktais;

361.9. dujų įrenginių ar jų sudėtinių dalių netvarkingą techninę būklę, mechaninius pažeidimus ir kt., dėl kurių gali atsirasti dujų nuotėkių, kilti pavojus žmonių gyvybei, aplinkai, turtui.

362. Pranešimas apie dujų nuotėkį iš buitinių dujų prietaisų, kurių galima sustabdyti užsukus dujotiekio čiaupą prieš prietaisą (užsukus baliono ventili), priskiriamas paraiškoms atlikti remontą.

363. Avarijas dujas vartojančios įmonės dujų įrenginiuose, kai juos eksploatuoja pati įmonė, lokalizuoja ir likviduoja šios įmonės kvalifikuoti darbuotojai.

364. Buitinių dujų vartotojų balionų įrenginių avarijas lokalizuoja dujų įmonių, tiekiančių (parduodančių) šių įrenginių vartotojams dujas, avarijų lokalizavimo grupės kvalifikuoti darbuotojai. Vartotojų balionų įrenginių avarijoms lokalizuoti dujų tiekimo įmonės gali sudaryti sutartis su kitomis įmonėmis, turinčiomis avarines tarnybas.
365. Įmonės vadovas atsako už avarinei tarnybai, avarijų lokalizavimo grupei pavestų uždavinių atlikimą, darbo drausmę ir tvarką.
366. Avarinė tarnyba privalo turėti nemokamą telefono numerį. Visi šio telefono numerio pokalbiai turi būti įrašomi. Įrašai turi būti saugomi 7 paras.
367. Avarinės tarnybos telefono numeriai turi būti pranešami dujų vartotojams, viešai skelbiami.
368. Avarijų lokalizavimo grupė privalo turėti telefoną (telefono aboneta), kurio numeris turi atitikti nurodytą baliono etiketėje ir baliono keitimo instrukcijoje (atmintinėje).
369. Avarinės tarnybos ar avarijų lokalizavimo grupės darbas turi būti organizuotas taip, kad avarinės paraiškos būtų priimamos ir avarijos bei sutrikimai lokalizuojami ištisą parą (taip pat ir šventinėmis bei poilsio dienomis) visuose įmonės eksploatuojamuose dujų įrenginiuose ir buitinių dujų vartotojų įrenginiuose, kuriems ji tiekia (parduoda) dujas arba pagal sutartis lokalizuoja avarijas ir sutrikimus. Avarinės tarnybos, avarijų lokalizavimo grupės veiklos zona turi būti tokia, kad pagal avarinę paraišką į avarijos ar sutrikimo vietą būtų vykstama ne toliau kaip 50 km atstumu.
370. Individualiuose balionų įrenginiuose avarijų lokalizavimo tvarka turi būti nustatyta įmonės vadovo patvirtintoje avarijų lokalizavimo instrukcijoje.
371. Įmonės privalo periodiškai, bet ne rečiau kaip kas 3 metai, peržiūrėti ir išanalizuoti galimų avarijų lokalizavimo ir likvidavimo planus ir atsižvelgdamos į įvykusias avarijas, objektų pavojaus bei rizikos analizę, atitinkamai juos patikslinti.
372. Avarinės tarnybos veiklą reglamentuoja avarinės tarnybos nuostatai, kuriuose turi būti apibrėžti tarnybos uždaviniai, funkcijos, struktūra, sudėtis, materialinės techninės priemonės, techninė ir operatyvinė dokumentacija.
373. Avarijų lokalizavimo grupės darbuotojų veiklą reglamentuoja darbuotojų pareiginės instrukcijos, kuriose turi būti apibrėžtos darbuotojų pareigos, funkcijos, atsakomybė, materialinės techninės priemonės, jų turima techninė ir operatyvinė dokumentacija.
374. Avarinė tarnyba, avarijų lokalizavimo grupė turi būti aprūpinta transporto, ryšio, saugos priemonėmis, prietaisais, įrankiais, mechanizmais, įrenginiais, operatyvine, eksploatavimo, technine dokumentacija, reikalinga galimoms avarijoms lokalizuoti bei likviduoti.

375. Avarinės tarnybos, avarių lokalizavimo grupės darbuotojų materialinių-techninių priemonių, techninės ir operatyvinės dokumentacijos sąrašą ir nuostatus tvirtina įmonės vadovas.
376. Avarinės tarnybos darbuotojams turi būti rengiami praktiniai mokymai pagal įmonės vadovo patvirtintą grafiką, bet ne rečiau kaip kartą per metus.
377. Praktinių mokymų tematika parenkama įvertinant vietos sąlygas, įvykusias avarijas, gedimus, prognozuojamas avarines situacijas. Mokymai turi būti rengiami kaip galima panašesnėmis sąlygomis į realias. Mokymai registruojami mokymo apskaitos žurnale.
378. Avarinės tarnybos (avarių lokalizavimo grupės) praktiniuose mokymuose dalyvavusių darbuotojų veiksmai turi būti aptarti su juose dalyvavusiais darbuotojais.
379. Pranešimai (paraiškos) apie avarines situacijas registruojami žurnale, kuriame pažymimas pranešimo (paraiškos) gavimo laikas, adresas, pranešimo (paraiškos) turinys, pranešėjo pavardė, brigados išvykimo laikas, avarijos likvidavimo laikas ir išvardijami atlikti darbai.
380. Avarinės tarnybos budėtojas, avarių lokalizavimo grupės darbuotojas, gavęs pranešimą apie dujų nutekėjimą arba avariją, privalo instrukuoti pranešėją, kokių reikia imtis saugumo priemonių, kad avarija nesiplėstų ir neįvyktų nelaimingų atsitikimų.
381. Avarinės tarnybos, avarių lokalizavimo grupės darbuotojų darbas turi būti organizuojamas taip, kad, gavusi pranešimą apie dujų nutekėjimą arba avariją, avarinė brigada, avarių lokalizavimo grupės darbuotojai išvyktų ir nuvyktų į avarijos vietą kiek galima greičiau.
382. Dujų avarinė tarnyba privalo turėti specialiai įrengtas automašinas su radijo stotimi, garsine signalizacija ir blykčiojančiu žiburėliu. Mašinos turi būti reikalingi įrankiai ir kitas inventorių, kaip nustatyta įmonės vadovo patvirtintame tabelyje. Vykdamą lokalizuoti ir likviduoti avarijas skirstomuosiuose dujotiekiuose, avarinės tarnybos brigada privalo turėti dujotiekių planšetes, maršrutinius žemėlapius ar kitą dujotiekių įrengimo dokumentaciją.
383. Avarių lokalizavimo grupės darbuotojai privalo turėti techniškai tvarkingas automašinas. Mašinos turi būti reikalingi įrankiai ir inventorių, aptarnaujamos vietovės detalus žemėlapis, kaip nustatyta įmonės vadovo patvirtintame sąraše.
384. Aptikus namų cokoliniuose aukštuose, rūsiuose, laiptinėse, tuneliuose ir kolektoriuose daugiau kaip 0,4% dujų koncentraciją, būtina nedelsiant atjungti šių pastatų ar įrenginių dujotiekius nuo dujų rezervuarų (talpyklų) ir iš pavojingos zonos evakuoti žmones.

385. Avarinė tarnyba gali perduoti dujų įrenginius eksploatuojančioms tarnyboms atlikti avarijų likvidavimo darbus tik visiškai pašalinusi sprogimo, gaisro ir apsinuodijimo pavojų.

386. Lokalizuojant ir likviduojant avarijas ar sutrikimus pavojingi darbai su dujomis turi būti atliekami laikantis teisės akto (Taisyklių 3 priedo 23 punktas) nustatytų reikalavimų.

387. Avarinės tarnybos, avarijų lokalizavimo grupės darbuotojų skaičių nustato įmonės vadovas, atsižvelgdamas į avarinei tarnybai, avarijų lokalizavimo grupei priskirtų dujų įrenginių skaičių, jų techninius duomenis, teritoriją, numatomas darbų apimtis ir kt. sąlygas.

388. Įmonės vadovo nurodymu laisvu nuo avarinių paraiškų vykdymo laiku avarinės tarnybos, avarijų lokalizavimo grupės darbuotojai gali atlikti kitus darbus. Darbuotojai turi būti aprūpinti ryšio priemonėmis, kad prireikus juos galima būtų iškviešti.

389. Avarijos ir sutrikimai tiriami bei avarijų apskaita atliekama vadovaujantis teisės akto (Taisyklių 3 priedo 41 punktas) reikalavimais.

XV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

390. Taisyklių reikalavimus pažeidę asmenys atsako Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

SND TIEKIMO SISTEMOS BANDYMAI

I. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

1. SND tiekimo sistema (atskiros jos dalys) gali būti bandoma pneumatiniu būdu. Bandymui naudojama:
 - 1.1. degiosios suskystintosios naftos dujos, transportuojamos dujų tiekimo sistemoje;
 - 1.2. suslėgtosios inertinės dujos arba oras.
2. Bandoma tikrinant dujų tiekimo sistemos sandarumą ir jeigu nustatomi gedimai:
 - 2.1. dujų nuotėkis per korozijos pažeistas vamzdžio sieneles;
 - 2.2. yra dujų nuotėkio požymių (dujų kvapas, išdžiuvę želdiniai, parudavęs sniegas), bet nenustatyta dujų nuotėkio vieta;
 - 2.3. trūkūsios suvirinimo sandūros ar vamzdžiai.
3. Bandymo būdą pasirenka techninę priežiūrą atliekančios įmonės kvalifikuota tarnyba, atsižvelgdama į dujų tiekimo sistemos tipą, jos būklę, dujų slėgį sistemoje bei saugos sąlygas.
4. Nustačius dujų nuotėkį per korozijos pažeistas vamzdžio sieneles, trūkūsias suvirinimo sandūras, po remonto, dujų tiekimo sistema (atskiros jos dalys) turi būti išbandyta inertinėmis dujomis arba oru.
5. Bandymo įrenginį sudarantys slėginiai vamzdiniai, jungtys ir uždaromieji įtaisai turi išlaikyti dvigubai didesnę slėgį už taikomą dujų tiekimo sistemai bandyti.
6. Slėgis turi būti matuojamas reikiamų matavimo ribų ir ne mažesnės kaip 1 tikslumo klasės slėgio matavimo priemonėmis.

Manometrai, naudojami bandymų metu, turi būti parinkti taip, kad matuojamasis bandymo slėgis būtų viduriniame skalės dalyje.

7. Bandoma dujų tiekimo sistema turi būti atjungta nuo veikiančių dujotiekių, dujas deginančių įrenginių bei buitinių dujų prietaisų, o dujų vartotojai, kuriems numatoma bandymo metu nutraukti dujų tiekimą, turi būti iš anksto įspėti apie numatomą bandymą ir dujų tiekimo nutraukimą.

8. Bandoma pagal parengtą darbų planą, kuriame turi būti nurodyta tiksli darbų atlikimo tvarka, reikalingi įrenginiai, medžiagos ir prietaisai bei privalomi saugos reikalavimai.

II. DUJŲ TIEKIMO SISTEMOS BANDYMAS DUJOMIS

9. Dujų tiekimo sistemos bandymas vamzdyne esančiomis dujomis taikomas mažo slėgio skirstomiesiems dujotiekiams tais atvejais, kai yra dujų nutėkio požymių (pvz., dujų kvapas), o nutėkio vieta nenustatyta.

10. Bandymas dujomis turi trukti ne trumpiau kaip 60 minučių.

11. Slėgio sumažėjimas neturi viršyti 0,5 mbar (5 mm v. st.)..

III. DUJŲ TIEKIMO SISTEMOS BANDYMAS INERTINĖMIS DUJOMIS ARBA ORU

12. Bandoma dujų tiekimo sistema (ar jos dalis) turi būti atjungta nuo veikiančios dujų tiekimo sistemos bei dujas deginančių įrenginių ir buitinių dujų prietaisų.

13. Dujų tiekimo sistemos mechaninis stiprumas, atsižvelgiant į darbinį dujų slėgį, bandomas:

13.1. mažo – 3,0 bar slėgiu;

13.2. vidutinio slėgio II kategorijos – 3,5 bar slėgiu;

13.3. vidutinio slėgio I kategorijos – 1,4 x DDS, bet ne mažesniu kaip 4,0 bar slėgiu;

- 13.4. didelio slėgio – ne mažesniu kaip 1,3 x DDS;
- 13.5. gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų bei įmonių mažo slėgio – 1,0 bar slėgiu;
14. Mechaninio stiprumo bandymo trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 1 valanda.
15. Dujų tiekimo sistemos sandarumas, atsižvelgiant į didžiausiąjį darbinį dujų slėgį, bandomas:
- 15.1. visų slėgių skirstomųjų dujotiekių – 200 mbar (2000 mm v. st.) slėgiu;
- 15.2. įmonės dujų tiekimo sistemos – 100 mbar (1000 mm v. st.) slėgiu;
- 15.3. gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų dujų tiekimo sistemos – 50 mbar(500 mm v. st.) slėgiu.
16. Sandarumo bandymo trukmė turi būti ne trumpesnė kaip:
- 16.1. skirstomojo dujotiekio ir įmonės dujų tiekimo sistemos – 1 h;
- 16.2. gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų dujų tiekimo sistemos – 10 min.
- Pastaba:* mažo slėgio – darbinis slėgis iki 0,1 bar, vidutinio slėgio II kategorija – darbinis slėgis daugiau kaip 0,1 bar iki 2 bar, vidutinio slėgio I kategorija – darbinis slėgis daugiau kaip 2 bar iki 5 bar ir didelio slėgio – darbinis slėgis daugiau kaip 5 bar iki 16 bar.

IV. BANDYMO REZULTATŲ ĮVERTINIMAS IR ĮFORMINIMAS

17. Dujų tiekimo sistema mechaninio stiprumo bandymą išlaikė, jeigu bandant nebuvo konstatuota ir po apžiūrėjimo nenustatyta:
- 17.1. bandymo dujų (dujotiekyje esančių dujų, inertinių dujų, oro) nutėkio per matomas dujotiekio jungtis, įrenginius ir uždaromuosius įtaisus;
- 17.2. slėgio sumažėjimo pagal manometro rodmenis.
18. Dujų tiekimo sistema sandarumo bandymą išlaikė, jei bandant:
- 18.1. nebuvo nustatyta (pastebėta) bandymo dujų nutėkio per matomas dujotiekio jungtis, įrenginius ir uždaromuosius įtaisus;
- 18.2. slėgio sumažėjimas pagal manometro rodmenis neviršijo:

18.2.1. skirstomajame dujotiekyje – 1 mbar (10 mm v. st.);

18.2.2. įmonės dujų tiekimo sistemoje – 6 mbar (60 mm v. st.);

18.2.3. gyvenamojo ar visuomeninio pastato dujų tiekimo sistemoje – 2 mbar (20 mm v. st.).

Pastaba: bandymo leidžiamoji paklaida lygi slėgio matavimo manometrų paklaidai $\pm 0,4\%$.

19. Bandymo rezultatai įforminami aktu, kurį pasirašo atsakingas už bandymą kvalifikuotas darbuotojas ir dujų tiekimo sistemos savininkas arba jo įgaliotas asmuo. Bandymo rezultatai turi būti įrašomi ir į dujų tiekimo sistemos techninius dokumentus (techninį pasą).

BUITINIŲ DUJŲ BALIONŲ KEITIMAS BALIONŲ ĮRENGINIUOSE

1. Prieš keičiant balioną būtina užgesinti ugnį krosnyje. Keitimo metu nejunginėti elektros prietaisų.
2. Keičiant balioną virtuvėje arba kitoje patalpoje, kurioje įrengtas dujų prietaisas, draudžiama būti pašaliniams žmonėms.
3. Orloidė arba durys į patalpą, kurioje yra orloidė, turi būti atidarytos.
4. Buitinio dujų baliono keitimo tvarka:
 - 4.1. apžiūrima ir įsitikinama, kad yra tvarkingas dujų prietaisas, dujų slėgio reguliatorius ar gumuoto audinio žarna neturi gumos išorinio sluoksnio pažeidimų;
 - 4.2. patikrinama, kad būtų užsuktas tuščio baliono ventilis, raktu atsukama jungiamoji veržlė, jungianti baliono ventilio atvamzdį su reduktoriumi (šios veržlės sriegis kairinis, t.y. priešingos negu įprasta krypties). Ant baliono ventilio atvamzdžio užsukama aklė ir balionas išnešamas iš patalpos;
 - 4.3. prieš įnešant pilną dujų balioną į patalpą muilo tirpalu patikrinama, ar sandarus baliono ventilis: esant užsuktai aklei atsukamas baliono ventilis ir muilo emulsija (šiam tikslui naudoti ugnį draudžiama) patikrinamas ventilio sandarumas, o po to užsukamas ventilis, atsukama aklė ir muilo emulsija patikrinama, ar pro ventilio atvamzdį neina dujos;
 - 4.4. nešant balioną į patalpą ant ventilio atvamzdžio turi būti užsukta aklė;
 - 4.5. patalpoje patikrinama, ar užsukti dujų prietaiso čiaupai, ir dar kartą, ar užsuktas baliono ventilis. Iš reduktoriaus jungiamosios veržlės išimama sena tarpinė, įdedama nauja ir baliono ventilis sujungiamas su reduktoriumi. Jungiamoji veržlė užveržiama;
 - 4.6. atsukamas baliono ventilis maždaug puse apsisukimo. Muilo emulsija patikrinama ventilio ir reduktoriaus sujungimo vieta ir dar kartą ventilio sandarumas;

4.7. uždegamas degtukas prie vieno dujų prietaiso degiklio, atsukamas degiklio čiaupas ir palaukiama, kol dujos užsidegs, po to užsukamas baliono ventilis ir įsitikinama, kad ventilis visiškai nutraukia dujų tiekimą (degiklis turi užgesti);

4.8. žiemą, kai oro temperatūra žemesnė už 0° C, baliono ir ventilio sujungimo vietas reikia papildomai patikrinti muilo tirpalu po to, kai balionas patalpoje pabus 15 minučių ir sušils;

4.9. patikrinamas dujų prietaiso sandarumas. Tikrinama taip: atsukamas ir užsukamas baliono ventilis, po 25-30 s uždegamas degtukas, prinešamas prie degiklio ir atsukamas jo čiaupas. Dujos turi užsidegti. Jei dujos neužsidegė, reikia įtarti, kad dujų prietaisas nesandarus. Tuo atveju būtina nustatyti nesandarumo vietą ir gedimą pašalinti.

5. Aptikus dujų nuotėkį iš baliono reikia:

5.1. nunešti balioną į saugią vietą (ne arčiau kaip 40 m nuo pastatų, atviros ugnies šaltinių, rūšių, šulinių, duobių iš pavėjinės pusės) ir dujas pamažu išleisti iš baliono;

5.2. jei balionas prijungtas arba neužsidaro jo ventilis, reikia nupjauti žarną už slėgio reguliatoriaus ir ją užlenkti, išnešti balioną į lauką ir, kaip buvo nurodyta 5.1 punkta, išleisti dujas.

6. Gaisro atveju reikia nupjauti žarną ir ją užlenkus išnešti balioną į lauką arba balioną išmesti pro langą.

7. Jei nesandarus baliono ventilio atvamzdžio ir reduktoriaus sujungimas, reikia užsukti ventilį ir paveržti veržlę. Jei taip pašalinti dujų nuotėkio nepavyksta, reikia išardyti sujungimą, patikrinti ir prireikus pakeisti tarpinę.

**TEISĖS AKTAI IR STANDARTAI, Į KURIUOS PATEIKTOS NUORODOS
TAISYKLĖSE**

1. Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (Žin., 2003, Nr. 70-3170).
2. Energetikos įstatymas IX-884 (Žin., 2002, Nr.56-2224; 2005, Nr.142-5104).
3. Metrologijos įstatymas (Žin., 1996, Nr.74-1768).
4. Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas (Žin., 1996, Nr.46-1116; 2003, Nr.119-5404).
5. Statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr.32-788; 2001, Nr.101-3597).
6. Pavojingų krovinių vežimo automobilių, geležinkelių ir vidaus vandenių transportu įstatymas (Žin., 2001, Nr.111-4022).
7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. kovo 23 d.nutarimas Nr.337 „Dėl pavojingų krovinių vežimo kelių transportu Lietuvos Respublikoje (Žin., 2000, Nr.26-694; 2003, Nr.102-4597; 2005, Nr.23-738).
8. Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 9 d. nutarimu Nr.645 (Žin., 2002, Nr.48-1844).
9. Avarijų likvidavimo planų sudarymo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 783 (Žin., 1999, Nr.56-1812).
10. Pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpiūčio 17 d. nutarimu Nr.966 (Žin., 2004, Nr.130-4649).
11. Nefasuotų naftos produktų prekybos licencijavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 28 d. nutarimu Nr.113 (Žin., 2003, Nr.11-410; 2004, Nr.34-1106; 2006, Nr.14-477).

12. Europos sutartis „Dėl pavojingų krovinių tarptautinių vežimų keliais (ADR) ir jos pasirašymo protokolas (Žin. 1998, Nr.106(1-5)-2931).
13. Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr.22-652; 1996, Nr.2-43; 2005, Nr.35-1140.);
14. Gabenamų slėginių indų techninis reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. liepos 9 d. įsakymu Nr.4-272 (Žin., 2004, Nr.111-4157).
15. Įrangos ir apsaugos sistemų, naudojamų potencialiai sprogioje aplinkoje, techninis reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr.432 (Žin., 2000, Nr.7-198).
16. Matavimo priemonių techninis reglamentas, patvirtintas Valsybinės metrologijos tarnybos direktoriaus 2006 m. kovo 30 d. įsakymu Nr.V-31 (Žin., 2006, Nr.40-1451).
17. Neautomatinių svarstyklių techninis reglamentas, patvirtintas Valstybinės metrologijos tarnybos viršininko 1999 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr.225 (Žin., 2000, Nr.4-121; 2004, Nr.13-397).
18. Slėginių įrenginių techninis reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2000 m. spalio 6 d. įsakymu Nr.349 (Žin., 2000, Nr.88-2726).
19. Suvirintųjų nelegiruoto plieno dujų balionų techninis reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2001 m. kovo 28 d. įsakymu Nr.110 (Žin., 2001, Nr.47-1638).
20. Apšvietimo elektros įrenginių įrengimo bendrosios taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. birželio 30 d. įsakymu Nr.4-257 (Žin., 2004, Nr.107-4005).
21. Bendrosios priešgaisrinės saugos taisyklės, patvirtintos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos 2005 m. vasario 18 d. įsakymu Nr.64 (Žin., 2005, Nr.26-852).
22. Degiasias dujas naudojančių pramoninių įrenginių eksploatavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. gruodžio 6 d. įsakymu Nr.4-466 (Žin., 2006, Nr.137-5842).
23. Elektros įrenginių eksploatavimo saugos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr.4-432 (Žin., 2004, Nr.175-6502).
24. Pavojingų darbų su dujomis taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2005 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr.4-382 (Žin., 2005, Nr.134-4823).

25. Slėginių indų naudojimo taisyklės DT 12-02, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr.403 (Žin., 2002, Nr.115-5165).
26. Suskystintų naftos dujų prekybos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. spalio 4 d. įsakymu Nr.4-370 (Žin., 2006, Nr.
27. Skirstomųjų ir pastatų dujų sistemų eksploatavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. vasario 19 d. įsakymu Nr.4-43 (Žin., 2004, Nr.33-1067).
28. Lietuvos Respublikoje parduodamų daiktų (prekių) ženklinimo ir kainų nurodymo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr.170 (Žin., 2002, Nr.50-1927).
29. Suskystintųjų naftos dujų įrenginių eksploatavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 428 (Žin., 2002, Nr. 116-5229).
30. Specialiųjų patalpų it technologinių procesų elektros įrenginių įrengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 4-140/D1-232 (Žin., 2004, Nr. 84-3051).
31. Sritinis norminis dokumentas „Dujų sistema. Skirstomųjų dujotiekių ir įvadų elektrocheminės saugos nuo korozijos įrenginiai. Techninė priežiūra, matavimai ir bandymai. Taisyklės“, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr.307 (Žin., 1999, Nr.78-2329).
32. Avarių likvidavimo plano sudėtis ir struktūra, patvirtinti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 1999 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 706 (Žin., 1999, Nr.56-1814).
33. Lietuvoje vartojamų naftos produktų ir skystojo kuro privalomieji kokybės rodikliai, patvirtinti Lietuvos Respublikos ūkio ministro, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2006 m. rugpiūčio 31 d. įsakymu Nr.D1-399/4 -336/3-340 (Žin., 2006, Nr.95-3739).
34. Darbuotojų, dirbančių potencialiai sprogioje aplinkoje, saugos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr.A1-262 (Žin., 2005, Nr.118-4277).
35. Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrieji nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr.A1-223/V-792 (Žin., 2004, Nr.13-395).

36. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir instruktavimo tvarka, patvirtinta Lietuvos respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2005 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr.1-107 (Žin., 2005, Nr.53-1817).

37. Įmonių, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo tvarkos ir sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. spalio 17 d. įsakymu Nr.4-386 (Žin., 2006, Nr.112-4289; 2007, Nr.37-1378).

38. Įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaigų prižiūrimum ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių su jų nurodytais parametrais sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2001 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr.345 (Žin., 2001, Nr.98-3504).

39. Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr.95 (Žin., 1999, Nr.104-3014).

40. Energetikos (elektros, šilumos, dujų) įrenginių eksploatavimo verslui leidimų taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1998 m. liepos 3 d. įsakymu Nr.237 (Žin., 1998, Nr.77-2185).

41. Energetikos įrenginių avarijų ir sutrikimų tyrimo ir apskaitos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2001 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr.380 (Žin., 2001, Nr.110-4010).

42. Ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo ir jo remonto darbų apskaitos tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 30 d. nutarimu Nr.955 (Žin., 198, Nr.69-2011; 2002, Nr.40-1493).

43. Kelių transporto priemonių vairuotojų, vežančių pavojingus krovinius, egzaminavimo nuostatai, patvirtinti Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2003 m. bir-elio 5 d. įsakymu Nr.2B-202 (Žin., 2003, Nr.56-2527).

44. Energetikos objektus ir įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2005 m. kovo 24 d. įsakymu Nr.4-122 (Žin., 2005, Nr.41-1321; 2006, Nr.112-4288).

45. Statybos techninis reglamentas STR 2.08.01:2004 „Dujų sistemos pastatuose“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr.702 (Žin., 2004, Nr.21-653).

46. Statybos techninis reglamentas STR 1.11.01:2002 „Statinių pripažinimo tinkamais naudoti tvarka“, patvirtintas Lietuvos respublikos aplinkos ministro 2002 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr.242 (Žin., 2002, Nr.60-2475; 2006, Nr.68-2524).

47. Statybos techninis reglamentas STR 1.12.07:2004 „Statinių techninės priežiūros taisyklės, kvalifikaciniai reikalavimai statinių techniniams prižiūrėtojams, statinių techninės priežiūros dokumentų formos bei jų pildymo ir saugojimo tvarkos aprašas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. birželio 21 d. įsakymu Nr.D1ž347 (Žin., 2004, Nr.98-3658).

48. Lietuvos higienos norma 33:2001 „Akustinis triukšmas. Leidžiami lygiai gyvenamojoje ir darbo aplinkoje. Matavimo metodikos bendrieji reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr.692 (Žin., 2002, Nr.8-301).

49. Lietuvos higienos norma HN 23:2001 „Kenksmingų cheminių medžiagų koncentracijų ribinės vertės darbo aplinkos ore. Bendrieji reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos darbo ministro 2001 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr.645/169 (Žin., 2001, Nr.110-4008).

50. Lietuvos higienos norma HN 51-1994 „Visą žmogaus kūną veikianti vibracija. Didžiausi leistini dydžiai ir matavimo reikalavimai darbo vietose“, patvirtinta vyriausiojo valstybinio gydytojo higienisto 1994 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr.3.

51. Lietuvos standartas LST ISO 3864:2001 „Saugos spalvos ir saugos ženklai“.

52. Lietuvos standartas LST EN 1803:2004 „Gabenamieji dujų balionai. Anglinio plieno dujų balionų periodinė kontrolė ir bandymai“.

53. Lietuvos standartas LST EN 1440:2006 „Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbinais reikmenys. Gabenamieji daugkartiniai suvirinamieji ir lituojamieji plieniniai SND balionai. Periodinė kontrolė“.

54. Lietuvos standartas LST EN 14912:2006 „Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbinais reikmenys. SND balionų čiaupų tikrinimas ir techninė priežiūra balionų periodinės kontrolės metu“.

55. Lietuvos standartas LST EN 12819:2003 „Antžeminių didesnių kaip 13 m³ talpos suskystintųjų naftos dujų (SND) talpyklų tikrinimas ir jų tinkamumo naudoti pakartotinis įvertinimas“.

56. Lietuvos standartas LST EN 12820:2003 „Požeminių didesnių kaip 13 m³ talpos suskystintųjų naftos dujų (SND) talpyklų tikrinimas ir jų tinkamumo naudoti pakartotinis įvertinimas“.

57. Lietuvos standartas LST EN 12818:2003 /A1:2006 „Suskystintų naftos dujų (SND) įranga ir pagalbinių reikmenys. Požeminių 13 m³ ir mažesnės talpos suskystintųjų naftos dujų (SND) talpyklų tikrinimas ir jų tinkamumo naudoti pakartotinis įvertinimas“.